

המכתב

לספר הקדוש

לקוטי מוהר"ן

על התורה ומועדי השנה

עם לקוטי התפלות

גליון 122

פרשת מטות-מסעי תשפ"א

- עם עניני 'בין המצרים' -

גלות ונאצה, בגנו וחרבן בית-המקדש,
בגנו ורושעים, משים צדקנו, קץ הנאצה, וכו'

- עם עניני האריז"ל זיע"א -

האריז"ל | כתבי האריז"ל | למוד הקב"ה | תורת הנסתר



הדפסת הגליון נתנדב

לכבוד נשמת איש האלקים

רבינו
האריז"ל

רבי יצחק

בן שלמה

לוריא

זיע"א

הרה"ל לא קדישא

ביום ה' אב



האור
האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א



לחיות

באור הפרשה

עם תורה

דעתיקא סתימא

דעתידא

לא תגליא

לעתיד-לבא

יו"ל בעז"ה ע"י

מכון אור האורות

רבינו נחמן מברסלב זיע"א

B48148@gmail.com



עניני בין המצרים

גלות וגאולה, בגין וחרבן בית המקדש, בגין ירושלים, משיח צדקנו, קץ הגאולה, וכו'

א.

(לקוטי מוהר"ן, 'שיר נעים' בתחלת הספר)

חריקת שן האמות על אמה יחידה, תבונה אין בנו. מרירת הצרות איד להשקות הם דנו. נסבל עולם עד יבוא עני. בן יחפש בגנזי אביו. נזר עטרת נעטר בבן חביב. שיר חדש אז נשיר. מלפנו כל אחד ואחד מראה באצבע בשר.

ב.

(לקוטי מוהר"ן ח"א א)

עכשו בעזונותינו הרבים, חן וחשיבות האמתי של ישראל נפל, ועקר החשיבות והחן הוא אצלם. אבל על ידי התורה, נתעלה החן והחשיבות של ישראל.

ג.

(לקוטי מוהר"ן ח"א ב, א)

"מנוקבא דפרדשקא משך רוחא דחיי למשיחא" [מ'נקב החטם העליון, נמשך רוח חיים למשיח] (זהר תרומה קעז. ב'ספרא-דצניעותא פ"ב).

כי עקר פלייזינו של משיח, הוא ה'תפלה', שהוא בחינת 'חטם', כמו שכתוב (ישעיהו מז, ט): "ותהלתי אהטם לך" – ומשם עקר היותו, וכל מלחמתו שיעשה וכל הכבישות שיכבש, הכל משם, כמו שכתוב (שם יא, ג): "והריחו ביראת ה'" וכו', זה בחינת 'חטם'.

וזה עקר פלייזינו, כמו שכתוב (בראשית מז, כב): "בחרבי ובקשתי", ופרש רש"י: "תפלה ובקשה". וכמו שכתוב (תהלים מז, ז): "כי לא בקשתי אבטח וכו' באלקים הללנו". בחינת "ותהלתי אהטם לך".

ד.

(לקוטי מוהר"ן ח"א ב, ו; ח"א ט, ד; ח"א קיח)

כל צדיק שבדור, הוא בחינת משה משיח, כמו שמצינו: שהצדיקים קורין זה לזה: 'משה', כמו: "משה שפיר קאמרת" (שבת קא: ס"ה לט. ביצה לח:). ו'משה' זה בחינת 'משיח', כמו שכתוב (בראשית מט, י): "עד כי יבא שילה", "דא משה משיח" (זהר בראשית כה: כז).

ה.

(לקוטי מוהר"ן ח"א ב, בסוף)

בגלותנו, בביכול הקדוש-ברוך-הוא בהסתרת פנים, כמו שכתוב (תהלים ל, ח): "הסתרת פניך", שהוא בחינות 'רחמים', ופנה ערף, שהוא בחינות 'דין'. וכל תפלותינו ובקשתנו על-זה שפנה ערף אלינו, שיחזור את פניו, כמו שכתוב (שם כה, טז; פו, טז): "פנה אלי", וכמו שכתוב (במדבר ו, כה): "יאר ה' פניו".

וכשאנו רואים ארץ הגלות, ובכל יום אנחנו צועקים אליו ואינם

נושעים, ויש מעמנו בני-ישראל, שטועים חסוֹשֵׁלֹם בלבם: "שכל התפלות הם לריק".

אבל באמת: כל התפלות, הצדיקים שבכל דור ודור, מעלים אותם ומקימים אותם, כמו שכתוב (שמות מ, יח): "ויקם משה את המשכן". ומעלין כל שיפא ושיפא לדוכתיה, ובנין קומתה של השכינה מעט מעט, עד שישתלם שעור קומתה, אז יבוא "משיח - דא משה" (זהר בראשית כה:), וישלים אותה ויקים אותה בשלמות.

וכל מה שמרבין בתפלה, נבנה השכינה ביותר ומכינה את עצמה לזיווג. ובשישתלם קומה של כל השכינה על-ידי רב התפלות, יכמרו רחמיו, ויתהפך מדת-הדין למדת-הרחמים. ואי לא חסדו, טבעינן חסוֹשֵׁלֹם בגלות.

ו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ג)

מרגלא בפומא דאנשי עכשו לומר: "שהחזנים הם שוטים ואינם בני דעה". כי עכשו 'מלכות-דקדשה' בגלות, ועל-כן ה'נגינה' שנמשכת מאתר דנביאים, מבחינת מחין ודעת דמלכות-דקדשה, ועכשו שהמלכות בגלות, הנגינה נפגמת.

ועל-כן החזנים הם בלא דעת, כי אין להם פח עכשו להמשיך הנגינה משרשה שבקדשה, שהוא בחינת מחין ודעת של מלכות-דקדשה.

אבל לעתיד שיתעלה מלכות-דקדשה, ויהיה ה' למלך על כל הארץ - אזי תתעלה ותשלם הנגינה בבחינת דעת דמלכות-דקדשה, שמשם נמשכת הנגינה.

וזהו (תהלים מז, ח): "כי מלך כל הארץ אלקים זמרו משביל". כי אזי בשיהיה ה' למלך על כל הארץ ויתעלה מלכות-דקדשה, אזי "זמרו משביל" - שהחזנים המזמרים יהיו בדעת ובשכל, על-ידי שיתעלה מלכות-דקדשה, ויקבלו הנגינה משרשה שבקדשה, שהוא בחינת דעת ומחין של מלכות-דקדשה.

ודוד המלך עליו-השלום היה יכול לתקן נגינה זו גם-כן, ועל-ידי-זה נתעלה מלכות-דקדשה פנ"ל.

ז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ד, א-ב ג)

בשאדם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו, היא מעין עולם-הבא - וזאת הבחינה אי-אפשר להשיג, אלא בשמעלה מלכות דקדשה מהגלות מבין העפוס, ואזי נתקיים (תהלים מז, ח): "כי מלך כל הארץ אלקים". - ואי-אפשר להשיב המלוכה להקדוש-ברוך-הוא, אלא על-ידי ודוי דברים לפני תלמיד-חכם.

ח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ו, ז)

"ולבנות להם בית הבחירה" (סנהדרין כ: - זה בחינת 'משה', נקדה העליונה, בחינת 'דעת', כמו שאמרו חז"ל (ברכות לג): "מי שיש בו דעה, כאלו נבנה בית-המקדש בימיו").

ט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ז, א)

עקר הגאלה תלויה באמונה, כי עקר הגלות אינו אלא בשביל חסרון אמונה. ועקר 'אמונה' בחינת 'תפלה' בחינת

פּוֹגָמִים בַּתְּפִלָּה' - כִּי הַתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת נְסִים, שְׁמִשְׁנָה אֶת הַטֶּבַע.

וּפּוֹגָמִים בְּאִמוּנָה מְאֹד, שְׂאִין מְאִמִּינִים בְּהַשְׁגָּחַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרָךְ. וּפּוֹגָמִים בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא מְקוֹם הַנְּסִים. וְעַל־יְדֵי־זֶה צָרִיכִין לְפֹל בְּגִלּוֹת מִצְרִים וּשְׂאִרֵי גְלוּת, וְהֵם מְאִרִּיכִים אֶת הַגְּלוּת רַחֲמָנָא־לְצַלָּן.

יב.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א, יג.)

"וַיַּעֲקֹב קָרָא בֵּית" (פְּסָחִים פ.ח.). הֵינּוּ: שֵׁי־עֲקֹב קָרָא אֶת מְקוֹם הַבֵּית־הַמְּקוֹדֵשׁ, שֶׁהוּא מְקוֹם הַתְּפִלָּה, בֵּית־שֶׁהוּא מְקוֹם יְשׁוּב לְבִנְיָ־אָדָם - כִּי הֵעֲלָה אֶת הַתְּפִלָּה מִ'הַר' וְשָׂדֵה, לְבְּחִינַת בֵּית־שֵׁשׁ בּוֹ תְּפִיסָה לְבִנְיָ־אָדָם יוֹתֵר מִ'הַר' וְשָׂדֵה.

כִּי בְּבְחִינַת בֵּית־שֵׁשׁ לְעִבּוֹרֵי הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁעִיָּה נו, ז): "כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים". וְכִשְׁהוּא בְּבְחִינַת בֵּית־שֵׁשׁ, כְּדִין אֶתִּיקָר שְׁמָא עֲלָאָה.

יג.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א יא, בסוף)

הַגְּדֻלּוֹת, הִיא בְּחִינַת "שֶׁבַע בְּתֵי עִבּוּדֵה־זָרָה, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה גָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם" (גִּטִּין פ.ח.), וְעַל־יְדֵי־זֶה עֲדִין לֹא חֲזַרְנוּ לְאֶרְצֵנוּ, מִחֲמַת שְׂרוּדֵפִים אַחֵר הַכְּבוֹד עַל־יְדֵי הַגְּדֻלּוֹת רַחֲמָנָא־לְצַלָּן.

וְלִהְיוֹת: עַל־יְדֵי קִטְנוּת וְשִׁפְלוּת, וְשִׁלָּא יִשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל כְּבוֹדוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרָךְ בְּשִׁלְמוֹת, וְזוֹכָה לְדַבּוּרִים הַמְּאִירִים לוֹ לְתַשׁוּבָה, וְזוֹכָה לְבּוֹא לְתַבּוּנוֹת הַתּוֹרָה לְעִמְקָהּ.

נְסִים, אֵינּוּ אֶלָּא בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְשֵׁם עֲקָר עַל־יְדֵי הַתְּפִלוֹת, וְיָכוֹל לְפַעַל בְּתַפְלוֹתָו מַה שְׁצָרִידָה, וְלַעֲשׂוֹת נְסִים וּמוֹפְתִים אֲמִתִּיִּים בְּעוֹלָם.

וּכְשֶׁפּוֹגָמִין בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת 'אִמוּנָה' בְּחִינַת 'תְּפִלָּה' - אִזִּי יוֹרְדִין לְגִלּוֹת. וְעֲקָר: שִׁינּוּדֵת הַתְּפִלָּה לְגִלּוֹת, וְאִי־אֶפְשָׁר לְהַתְּפַלֵּל וְלַעֲשׂוֹת נְסִים בְּעוֹלָם.

וְכִשְׁיָכְלוּ אֵלוֹ הָאֶפִיקוֹרְסִים שְׂאִין לָהֶם אִמוּנָה בְּנְסִים וּמְכַסִּים כָּל הַנְּסִים בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, וְתַתְּרַבָּה אִמוּנָה בְּעוֹלָם, אִזִּי יָבּוֹא מְשִׁיחַ, כִּי עֲקָר הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בְּזֶה, הֵינּוּ בְּאִמוּנָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שִׁיר־הַשִּׁירִים ד, ח): "תְּבוֹאֵי, תְּשׁוּרֵי מִרְאֵשׁ אֲמָנָה".

וְזֶה פְּרוּשׁ (סִנְהֶדְרִין צז): "אִין מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד בָּא, אֶלָּא עַד שֶׁתְּכַלֶּה פְּרוּטָה מִן הַבַּיִת" - הֵינּוּ: שְׁיָכְלוּ אֵלוֹ הָאֶפִיקוֹרְסִים הַנִּלְשָׁאִין לָהֶם אִמוּנָה בְּנְסִים, וּמְכַסִּים כָּל־לִיּוֹת הַנְּסִים, הַכְּלוּלִים בְּמִלְאָךְ דְּפְרִיטָא שְׁפּוֹתָהּ, מְכַסִּים בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע.

יד.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א ט, ד)

מְשִׁיחַ הוּא כְּלוּל כָּל הַתְּפִלוֹת, וּבְשִׁבִיל זֶה יִהְיֶה מְשִׁיחַ "מּוֹרַח וְדַאִין" (סִנְהֶדְרִין צג:), כִּי הַתְּפִלוֹת הֵם בְּחִינַת 'חֲטָם', כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁעִיָּהוּ מ.ח, ט): "וְתַהֲלֵתִי אַחֲטָם לְךָ".

יא.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א ט, בסוף)

אֵלוֹ בְּנֵי־אָדָם הַמְּכַחֲשִׁים כָּל הַנְּסִים, וְאוֹמְרִים שֶׁהַכֹּל דֶּרֶךְ־הַטֶּבַע, וְאֵם רוּאִים אִיזָה נֶס, הֵם מְכַסִּים הַנֶּס עִם דֶּרֶךְ־הַטֶּבַע, שְׂאוֹמְרִים שֶׁזֶה דֶּרֶךְ הַטֶּבְעִים. -

יד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א יג, א)

תַּאֲוֹת־מָמוֹן, היא עֲבוֹדַת־זָרָה מִמֶּשֶׁה, וְ"כָל זְמַן שֵׁשׁ עֲבוֹדַת־זָרָה זאת של מָמוֹן בְּעוֹלָם, חֲרוֹן־אָף בְּעוֹלָם" (ספרי פְּרָשֵׁת רָאָה; רש"י דְּבָרִים יג, יח). וְכִפִּי הַבְּטוּל שֶׁל 'תַּאֲוָה' זאת, בִּן נִתְבַטֵּל ה'חֲרוֹן־אָף, וְנִמְשָׁךְ 'חֶסֶד' בְּעוֹלָם. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ ה'דַּעַת', שֶׁהיא בְּחִינַת 'בְּנִין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ'. וּבְטוּל 'תַּאֲוֹת מָמוֹן', זֶה בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת מְשִׁיחַ, שָׂאז יִתְבַטֵּל חֲמַדַּת הַמָּמוֹן.

טו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א יד, ב-ג)

עֵקֶר כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הוא: בְּשִׁהְרָחוּקִים בְּיִתְרֵי מִקְרָבִין אֶת עֲצָמוֹן לְעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּי "אִז אֶסְתַּלַּק וְאֶתִּיקֶר שְׂמָא דְקִדְשָׁא־בְרִיךְ־הוּא עֵילָא וְתַתָּא וְנִתְגַדֵּל כְּבוֹד שְׂמוֹ יִתְבָּרַךְ וְנִתְעַלָּה" (זהר יתרו סט). וְנִתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד. עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל־אָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד, לְקָרֵב הָרְחוּקִים לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ.

וְעֵכָשׁוּ הַכְּבוֹד בְּגַלּוֹת, כִּי עֵקֶר הַכְּבוֹד אֵצֶל הָעַכְשָׁנִים, וְאֵנְחָנוּ בְּגִיּוֹשְׁרָאֵל שְׂפָלִים וְנִבְזִים, וְלַעֲתִיד־לְבוֹא שִׁיתְגַּלָּה כְּבוֹדוֹ מִבֵּין הַחֲשָׁךְ, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (ישעיה מ, ה): "וְנִגְלָה כְּבוֹד ה'" וְכוּ', כִּי אִז יִטּוּ כָּל־"לְעַבְדוֹ שְׂכָם אֶחָד" (צִפְנִיָּה ג, ט), אִז יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם: "לָכוּ וְנִלְכָה בְּאוֹר ה'" (ישעיה ב, ה). וְכְבוֹד נִקְרָא 'אוֹר', כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (יחזקאל מג, ב): "וְהָאֶרֶץ הָאִירָה מִכְּבוֹדוֹ".

וְאִי־אֶפְשָׁר לְקָרֵב אֶת הַגֵּרִים עִם בְּעַלְי־הַתְּשׁוּבָה - אֶלָּא עַל־יְדֵי תוֹרָה, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (משלי ה, ט): "יְפֻצּוּ מֵעֵינֵיךָ חוֹצָה", שְׂצָרִיךְ לְהִשְׁקוֹת אוֹתָם

שֶׁהֵם מִבְּחוּץ, לְהוֹדִיעַ לָהֶם "הִדְרֶךְ יִלְכוּ בָהּ" (שְׁמוֹת יח, כ).

וְזֶהוּ (יְרֵמְיָה טו, יט): "אִם תּוֹצִיא יָקָר מִזֹּלְלִי", וְאָמְרוּ חֲזוּ"ל (בְּבֵא־מִצִּיעָא פה): "אֵלּוּ שְׂמִקְרָבִין בְּנֵי־אָדָם לְעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ" - כִּי זֶהוּ נִקְרָא "מוֹצִיא יָקָר", הֵינּוּ 'כְּבוֹד', "מִזֹּלְלִי", מִזִּילוּתָא דְגַלּוּתָא.

טז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א טו, ו)

'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ', זֶה בְּחִינַת 'סְתָרֵי־אוֹרֵיתָא', שְׂזוֹכִין לָהֶם עַל־יְדֵי ה'תְּפִלָּה'. וְנִקְרָא 'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ', בְּחִינַת 'קִדְשׁ', בְּחִינַת 'רֵאשִׁית' - "וְכָל זֶר לֹא יֵאכַל קִדְשׁ" (ויקרא כב, י), וְלֹא יֵאכַל בּוֹ אֶלָּא מִקְדָּשָׁיו וּמִקְרָאֵיו.

יז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א טז)

אִי־אֶפְשָׁר שִׁיחֶיהָ תָּמִיד דְּבוּק בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּבִתּוֹרָתוֹ בְּלֵי הַפֶּסֶק, רַק הַהִכָּרָח לְבַטֵּל לְפַעְמִים, כִּי לְפַעְמִים צָרִיךְ לְצֵאת לַחוּץ לְעַסֵּק בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם, כִּדִּי שְׂלֵא יִתְגַבְּרוּ הַבְּלָבוּלִים שֶׁל הַסְטֵרֵא־אֶחָרָא וְיִתְבַטֵּל חֶסֶד־וְשָׁלוֹם חֲכָמָתוֹ לְגַמְרֵי.

אֲבָל לְעֵתִיד־לְבֹא, עַל־יְדֵי תְרִין מְשִׁיחִין, יִגָּאֵלוּ מִכָּל הָאֲמוֹת שְׂנֵאֲבָלִים בְּעֵשׂוֹ וְיִשְׁמַעֲאֵל, שֶׁהֵם "תְּרִין עֲנָנִין דְּמַכְסִּין עַל הָעֵינָיִן" (זהר פִּנְחָס רנב), וְאִז לֹא יִצְטָרֶךְ לְבַטֵּל מִדְּבַקוּתוֹ, וְיִתְקַיֵּם (ישעיה ל, כו): "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֶמֶס", בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

יח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כד, בסוף)

עַל־יְדֵי 'שְׂמַחַת הַמִּצְוֹת', נִשְׁלָם הַקִּדְשָׁה, וּמַעֲלָה הַחֵינֹת וְהַקִּדְשָׁה

שֶׁבְקִלְפוֹת. וְעַל־כֵּן כִּשְׁעוֹשֵׁינַי הַמְצוֹת
בְּשִׁמְחָה, מֵעֵלָה הַשְּׂכִינָה מִבֵּין הַקִּלְפוֹת.

וְצָרִיךְ לְהִתְרַחֵק מֵעֲצוּבוֹת מְאֹד מְאֹד, כִּי
הַקִּלְפוֹת הֵם בְּחִינַת עֲצוּבוֹת, וְהֵם
תִּקְפֵּא דְדִינָא. וְכִשְׁהָעֲצוּבוֹת מִתְגַּבְּרֶת - הִיא
בְּחִינַת גְּלוּת הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא שְׂמִיחָתְךָ שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיג, ט): "אִם
הַבְּנִים שְׂמִיחָה".

וְעַקֵּר בְּטוֹל הַקִּלְפוֹת וְעֲלִית הַקִּדְשָׁה -
הִיא עַל־יְדֵי שְׂמִיחָה. וְלָעֵת־דִּלְכָּבָא
יִתְבַטְּלוּ הַקִּלְפוֹת לְגַמְרֵי, עַל־יְדֵי רַבּוּי
הַשְּׂמִיחָה. וְיִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מֵהַגְּלוּת בְּשְׂמִיחָה,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נה, יב): "כִּי בְּשִׂמְחָה
תֵּצְאוּ".

וְעַל־יְדֵי הָעֲבוּרִים וְעַל־כִּרְחֹם, יִתְבַטְּלוּ
הַקִּלְפוֹת. כִּי הָעֲבוּרִים בְּעֲצָמָם
וּבִידָם, יְבִיאוּ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵהַגְּלוּת, עַל־
יְדֵי רַבּוּי הַשְּׂמִיחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קכז, ב -
ג): "אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם וְגוֹ' הֵייוּ שְׂמִיחִים",
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

יט

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כה, א)

עַל־יְדֵי ה'קִרְבָּנוֹת, וְעַל־יְדֵי שְׁלֹשָׁה
דְּבָרִים אֵלּוּ שֶׁהֵיוּ בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ,
שֶׁהֵם: "ה'שְׂמִיר, וְנִפְתַּת צוּפִים, וְאִמְנָה"
[אנשי אִמְנָה] "סוּטָה פ"ט מ"ב) - נִכְנַע וְנִשְׁבַּר כַּח
הַמְדָּמָה וְהַבְּהִמְיוֹת, בְּבִחִינַת (תְּהִלִּים נא, יט):
"זָבַחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה", וְזוֹכִין לְעֲלוֹת אֶל
הַשָּׁכֶל־דְּקִדְשָׁה.

וְכִשְׂיִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ - אֲזִי יִתְקַיֵּם (יואל
ד, יח): "וּמַעֲיֵן מִן הַמִּקְדָּשׁ יֵצֵא",
שֶׁזֶה מַעֲיֵן הַחֲכֵמָה, שֶׁזוֹכִין לָזֶה דוֹקָא עַל־
יְדֵי שְׂבִירַת הַמְדָּמָה.

כ

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כז, ה)

עַל־יְדֵי תִקְוַת־הַבְּרִית, זוֹכָה לְקוֹל,
שֶׁיִּזְדַּבֵּךְ קוֹל רְנָתוֹ. וְאֲזִי עַל־יְדֵי
שְׂמִיעַת קוֹל רְנָתוֹ וְנִגּוּנוֹ לְבַד, בְּלֹא דְבוּר -
הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ רוֹאֶה מִי שֶׁמֵּצֵר לָנוּ, וְאִיזָה
עֲבוּרִים מֵהַשְּׂבָעִים־לְשׁוֹן מֵצֵר לָנוּ, וּמוֹשִׁיעַ
מֵהַצָּרָה, בְּבִחִינַת (תְּהִלִּים קו, מד): "וַיִּרְא בָּצֵר
לָהֶם בְּשִׁמְעוּ אֶת רְנָתָם".

כא

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כט, גז)

עַל־יְדֵי שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵר אֶת הַבְּגָדִים, וְנִמְצָא
עֲלֵיהֶם כְּתָמִים, עוֹשֶׂה חֲסוּדָשׁלוֹם
פְּרוּד בֵּין קִדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׂכִינְתִּיהָ
יִתְבָּרַךְ, וְאֲזִי שׁוֹלֵטת חֲסוּדָשׁלוֹם שֶׁפָּחָה
בִּישָׂא שֶׁהִיא מְלֻכּוֹת הַרְשָׁעָה, וְגוֹרֵם דָּם נִדְּהָ
חֲסוּדָשׁלוֹם לְהַשְּׂכִינָה. וְהַרְשָׁעִים
בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, מְעוֹרְרִין וְגוֹרְמִין דָּם נִדְּהָ
לְהַשְּׂכִינָה, וְגוֹרְמִין אֶפְרָשׁוֹתָא בֵּין קִדְשָׁא־
בְּרִיךְ־הוּא וּשְׂכִינְתָהּ חֲסוּדָשׁלוֹם.

וְאֲזִי הַשְּׂכִינָה נוֹפֶלֶת חֲסוּדָשׁלוֹם, בְּבִחִינַת
(עֲמוּס ט, יא): "סִפְתָּ דְּוִיד הַנִּפְלֵת". -

וְעַל־יְדֵי תִקְוַת־הַכְּלִי, שֶׁמְעוֹרֵר הַמַּחִין,
וּמְמַשִּׁיךְ לְבַנְיָמִין לְהַגִּידִין, בְּבִחִינַת (קִהְלֵת ט,
ח): "בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגִדֶיךָ לְבָנִים", אֲזִי
נִתְרַפֵּאת מֵחֻלָּאת הַנִּפְלֵת, וְאֲזִי (עֲמוּס ה, ב):
"נִפְלָה וְלֹא תוֹסִיף, קוּם בְּתוֹלֵת יִשְׂרָאֵל".

כב

(לקוטי-מוהר"ן ח"א לו, ו)

עַקֵּר הַשָּׁכֶל, הוּא רַק ה'שָׁכֶל הָאֱמֵתִי שֶׁל
הַצְּדִיק־אֱמֵת, שֶׁמְכַנְיִסִּין הַשְּׂגָת־
אֱלֹקוֹת לְכָל הַנְּלוּיִם אֲלֵיהֶם. וְכָל ה'חֲכֵמוֹת־
חִיצוֹנִיּוֹת, הֵם כְּפִסְלוֹת גְּמוּר נִגְדַּד זֶה הַשָּׁכֶל.

וּלְפַעֲמִים בְּעִזּוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים כְּשֶׁנוֹפֵל זֶה
הַשֶּׁכֶל לְהַעֲבוֹ"ם וְהַסְטָרָא-
אַחֲרָא, אֲזִי מִתְגַּבְּרִים בְּחֻכְמָתָם וּמְמַשְׁלֹתָם,
כְּשִׁיוֹנָקִים יוֹתֵר מִהָרְאוּי לָהֶם מִשְׁכָּל הַנַּ"ל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מַלְכוּת־דִּקְדוּשָׁה'.

וּמִי יוֹכֵל לְסַבֵּל אֶת קוֹל הַצְּעָקָה וְהַזְעָקָה
הַגְּדוֹלָה כְּשֶׁנוֹפֵל בְּחִינַת ה'מַלְכוּת'
אֲלֵיהֶם, בְּבַחֲינַת (קִהְלֵת ט, יז): "זַעֲקַת מוֹשֵׁל
בְּפַסְיִלִּים", כְּשֶׁרוֹצֵה הַפְּסִיל (בְּחִינַת 'מִלֵּךְ זָקֵן
וּכְסִיל") לְהַתְּחַבֵּם, שְׁמַתְגַּבְּרִים לְהַמְשִׁיךְ לְתוֹךְ
הַחֻכְמוֹת שֶׁלָּהֶם שֶׁהֵם כְּסִילוֹת בְּאֵמֶת, אֶת
בְּחִינַת הַחֻכְמָה הָאֱמֵתִיית שֶׁהוּא הַשֶּׁכֶל הַנַּ"ל
שֶׁל הַשְּׁגַת אֱלֻקוֹת. וְאוֹמְרִים: "שָׂרַק הֵם
חֻכְמַיִם וְאִין חֻכְמָה גְּדוֹלָה כְּחֻכְמָתָם
הַמְטָעֵת", אֲשֶׁר כָּל יְנִיקָתָהּ מִנְּפִילַת הַשֶּׁכֶל
הַנַּ"ל.

וְהַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצֻמוֹ כְּבִיכּוֹל
שׂוֹאֵג עַל-זֶה, בְּבַחֲינַת (יְרֵמְיָה כה, ל): "שָׂאֵג יִשְׂאֵג עַל גִּוְהוּ",
"עַל גִּוְה דִּילָה" (זֶהוּ אַחֲרֵי עַד), בְּחִינַת
ה'מַלְכוּת' שֶׁנוֹפֵל חֶסֶד-שְׁלוֹם בְּגַלְיוֹת שֶׁל
הָאַרְבַּע מַלְכוּתוֹת דְּסְטָרָא-אַחֲרָא, שֶׁהֵם
הָאַרְבַּע גַּלְיוֹת.

וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לִרְאוֹת: לְחַתּוֹךְ וּלְהַבְדִּיל
וּלְהַעֲלוֹת הַחֻכְמָה הַנַּ"ל מִבֵּין
הָאַרְבַּע גַּלְיוֹת, וּלְהַחֲזִירָה לְשִׁרְשָׁהּ. וְזֶה זֹכֵיךְ
עַל-יְדֵי צְדָקָה וְחֶסֶד שְׁעוֹשִׂין, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה
מַעֲלִין הַשֶּׁכֶל הַנַּ"ל מֵהַגְּלוּת, וּמְכַנְיַעִין
מְמַשְׁלֵת הָעֲבוֹ"ם.

עַל-כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לָפִי בְּחִינַתוֹ,
לְהַשְׁתַּדֵּל תָּמִיד וּלְרְאוֹת לְהוֹצִיא
הַשְּׂכִינָה מֵהַגְּלוּת, הֵינּוּ הַשֶּׁכֶל הַנַּ"ל, עַל-יְדֵי
חֶסֶד. וְעַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְיַעִין חֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת,

וְנִצּוֹלִין מֵעוֹל מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, וְזוֹכֵיךְ
לְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.

נג.

(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א ל, ז)

כָּל ה'תְּפִלוֹת' עִם כָּל ה'עֲרֻבוּבִים', בָּאִין
אֶל הַצְּדִיקִים - כִּי הֵם בְּחִינַת 'מְשִׁיחַ',
שֶׁאֵלָיו בָּאִין כָּל ה'תְּפִלוֹת' לְהַעֲלוֹתָן. בְּבַחֲינַת
(ישעיה מח, ט): "וְתִהְיֶה אֲחֶטָּם לְךָ", שֶׁכָּל
ה'תְּפִלוֹת' בָּאִין לְבַחֲינַת 'מְשִׁיחַ', שֶׁהוּא
בְּחִינַת 'חֶטָּם', בְּחִינַת (אִיכָה ד, כ): "רוּחַ אִפְּיֵנוּ
מְשִׁיחַ ה'".

כִּי 'מְשִׁיחַ' הוּא "מוֹרַח וְדָאִין" (סְנַחֲדְרִין צג:),
בְּבַחֲינַת (ישעיה יא, ג): "וְהִרְיָחוּ בִּירְאֵת
ה'". הֵינּוּ ב'תְּפִלוֹת', שֶׁהֵן בְּחִינַת (מְשִׁלִּי ל, ל):
"יְרֵאֵת ה' הִיא תִתְּהַלָּל", כִּי הוּא מוֹרַח
וּמְרַגֵּישׁ בְּה'תְּפִלוֹת' שֶׁמְקַבֵּל מֵהֶם, אֶת כָּל
אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶׁהוּא, כִּי כָּל
ה'עֲרֻבוּבִים' שֶׁל כָּל אֶחָד הֵם בְּתוֹךְ ה'תְּפִלָּה'
וְכוּ'.

נד.

(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א ל, ז; ח"א רפ)

כְּשֶׁאָדָם מְכַנֵּס שְׂכָלוֹ, הֵינּוּ 'נִשְׁמָתוֹ' -
בְּתוֹךְ ה'אֱמוּנָה' - אֲזִי צָרִיךְ
לְשַׁמֵּר ה'אֱמוּנָה' שְׁלֵא יִינָקוּ מִמֶּנָּה
הַחִיצוֹנִים, כִּי הִיא שׁוֹכֶנֶת בְּתוֹךְ הַחִיצוֹנִים,
בְּחִינַת (יִחְזְקָאֵל ה, ה): "זֹאת יְרוּשָׁלַיִם שְׁמִתֶּיהָ
בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם וְסִבִּיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת". ו'ירוּשָׁלַיִם'
הוּא בְּחִינַת 'אֱמוּנָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה א, כא-
כו): "קִרְיָה נְאֻמָּנָה".

וּכְשֶׁאָדָם עוֹסֵק ב'מִשְׁאֵל-וּמִתָּן בְּאֱמוּנָה',
זֶהוּ בְּחִינַת 'הַקְּרִבַת קָרְבָן'
הַתְּמִיד' ו'הַקְּטֵרֵת הַקְּטֵרֵת'. וְאִזּוֹ ה'אֱמוּנָה'
מִתְגַּבְּרַת לְהַעֲלוֹת כָּל ה'נִיצוּצוֹת-הַקְּדוּשִׁים'

שֶׁבְקִלְפוֹת, בְּסוּד אֶחָד־עֶשֶׂר סְמָמָנִי
הַקְטָרֶת.

וְכָל נִיצוּצוֹת הַקִּדְשָׁה שֵׁשׁ בַּתוֹךְ
הָעִבּוּ"ם וְה"אַרְצוֹת שְׁסָבִיבוֹת
יְרוּשָׁלַיִם", עוֹלָיִם לְבַחֲנֵינָה אֲמוֹנָה הַנִּקְרָא
יְרוּשָׁלַיִם וּמְלֻכוֹת, "כְּשֶׁזָּה קָם זֶה נוֹפֵל"
(פְּסָחִים מִב: רש"י בְּרֵאשִׁית כה, כג).

כִּי הָרַבֵּן אֲמוֹנָה נִקְרָא הָרַבֵּן יְרוּשָׁלַיִם,
כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ חַז"ל (שְׁבֵת קִיט:): "לֹא הָרַבָּה
יְרוּשָׁלַיִם, עַד שֶׁפָּסְקוּ מִמָּנָה אֲנָשֵׁי אֲמוֹנָה"
(עִיר־שֵׁם מִבְּאֵר דְּכֻנְנָתָם עַל מְשֻׁאֲוֹמְתָן בְּאֲמוֹנָה).
וְכֵשׁ יְרוּשָׁלַיִם הֵינּוּ ה'אֲמוֹנָה' מִתְגַּבְּרֶת - אֲזִי
אֵלּוּ הָעִבּוּ"ם וְהָאֲרָצוֹת נוֹפְלִים, וְעוֹלָיִם מִמָּנָה
כָּל ה'נִיצוּצוֹת־הַקְּדוּשִׁים' שֶׁבְּתוֹכָם, בְּסוּד
אֶחָד־עֶשֶׂר סְמָמָנִי הַקְטָרֶת.

וְזָהוּ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (סְנֵהֲדָרִין כ:): "שִׁלְשָׁה
מִצְוֹת נִצְטְוּ יִשְׂרָאֵל בְּכַנִּיסְתָּן
לְאָרֶץ, הָעֲמֻדַת הַמֶּלֶךְ, וְכַרִּיתוֹת זָרְעוּ שֶׁל
עַמְּלֵק, וּבְנִין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ."

וְהָא בְּהָא תִּלְיָא - כִּי "הָעֲמֻדַת הַמֶּלֶךְ" -
הִיא בַּחֲנֵינָה אֲמוֹנָה, בַּחֲנֵינָה מְלֻכוֹת,
כְּנ"ל.

ו"כַּרִּיתוֹת זָרְעוּ שֶׁל עַמְּלֵק" - הֵם
ה'נִיצוּצוֹת' שֶׁעוֹלָיִם מִבֵּין
הָעִבּוּ"ם וְהָאֲרָצוֹת, בְּבַחֲנֵינָה אֶחָד־עֶשֶׂר
סְמָמָנִי הַקְטָרֶת. כְּמוֹ שֶׁמוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (רוֹת-
רַבָּה א, ב): "לָמָּה נִסְמְכָה פְּרֻשַׁת כַּרִּיתוֹת זָרְעוּ
שֶׁל עַמְּלֵק, לְפֻרְשַׁת מְשַׁקְלָת' - לוֹמֵר:
שֶׁבַע עוֹן מְשַׁקְלָת' הִיָּה מְלַחֶמֶת עַמְּלֵק" -
וְהֵינּוּ הַךְ בְּיָדוּעַ.

וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַמְצוּה "לְבָנוֹת בֵּית־
הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם" - הֵינּוּ:
ה'אֲמוֹנָה'. וְאִז נִתְחַדֵּשׁ וְנִתְעַלָּה מַחוּ'
וְכִי.

בְּבַחֲנֵינָה בְּנִין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כְּמֵאֵמֶר חַז"ל
(בְּרֵכוֹת לג:): "מִי שֵׁשׁ בּוֹ דָּעָה, כָּאֵלּוּ נִבְנְה
בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו", בְּבַחֲנֵינָה אֲוֶר־הַפְּנִים.

נה.

(לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"א מ)

כָּל הַגְּלִיּוֹת וְהַנְּסִיעוֹת וְהַטְּלָטוּלִים, הֵם
בְּשִׁבִיל 'קִלְקוּל הָאֲמוֹנָה', וְעַל־יְדֵי־זֶה
מִתְקַן וּמִמְתִּיק ה'חֶרוֹן־אָף' מִן הָעוֹלָם,
וְנִמְשָׁךְ רַחֲמָנוֹת' בְּעוֹלָם.

נו.

(לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"א מ)

עַל־יְדֵי 'בְּטוּל תּוֹרָה', בָּא גְלוֹת וְנִסְיָעוֹת
לְדַרְכֵימ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יִשְׁעִיָּה ה, יג):
"גָּלָה עַמִּי מִבְּלִי דָּעַת".

נז.

(לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"א מ ט, ב-ד)

עַקֵּר הַתַּפְּלָה תִּלְוִי בְּלֵב, שֵׁשִׁים כָּל לְבוֹ
עָלֶיהָ, דְּהֵינּוּ: שֵׁיִקְשֶׁר מַחֲשַׁבְתּוֹ
הֵיטֵב לְדַבּוּרֵי הַתַּפְּלָה.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה וְנִתְגַּדַּל מְלְכוּתוֹ
יִתְבָּרַךְ, וְנוֹפֵל מְלְכוּת־
הָרְשָׁעָה. וְאִז יֵשׁ עָלֶיהָ לְבֵיתָא עֵלְאָה'
וְבֵיתָא תַתְּאָה' - "שֶׁנִּשְׁבַּע הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא: שֶׁלֹּא יִכְנַס בִּירוּשָׁלַיִם שְׁלֹמֹעַלָה, עַד
שֶׁיִּבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם שְׁלֹמֹטָה" (תַּעֲנִית ה, א), בַּחֲנֵינָה
'תַּפְּלָה', בַּחֲנֵינָה מְלְכוּת'.

נח.

(לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"א מ טו, ו)

אֵיךְ ה'גְּאֻלָּה' אֵלְא עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה נט, כ): "וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל"
וְכִי.

נט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נה, ב)

יכולין לגלות ולהמשיך בחינת קדשת ארץ-ישראל, אפלו עכשו בגלות שהיא תחת יד הסטרא-אחרא - בבחינת (ויקרא כו, מד): "ואף גם זאת בארץ איביהם".

הינו: אפלו בגלות המר, יכולין לגלות בחינת 'גם זאת' - על-ידי התנוצצות אור זכות אבות, בבחינת (שם שם, מב): "וזכרתי את בריתי יעקוב וכו' והארץ אזכר".

ל.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נז, ח)

"שער ארם" (סנהדרין צח), זה בחינת 'שער דסטרא-אחרא' - וכשיפל נפילה אחר נפילה, אזי יבוא בן דוד, ויבנה שערי הקדשה.

לא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נח, י)

וזהו 'גלות-השכינה', שנופלים בגדלות חסוֹשֵׁלֹם.

לב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נט, א-ב)

על-ידי שמקרב נפשות להשם-יתברך, ועל-ידי התבודדות שמתבודד ומשיח בינו לבין-קונו, ושופט ודן את עצמו על כל מה שעשה - נתבטלין הרע והקלפות, ונבנית 'היכל-הקדש', 'ירושלים כפא ה'" (ירמיה ג, יז), "קרית נאמנה" (ישעיה א, כא-כו).

לג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א סו, ב)

כשמתגבר ומשבר ה'פעם', על-ידי-זה נעשה ונמשך בחינת רוחו של משיח, בחינת (איכה ד, כ): "רוח אפינו משיח ה'" - וזוכה להוציא מבח אל הפעל כל המצוות וכל הדברים שבקדשה שצריך לעשות.

לד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א עה)

על-ידי דבורי תורה ותפלה, מעלין כל הניצוצות הנפולים, ונתקנים ונתחדשים כל העולמות הנפולים, ונחשב כאלו ברא שמים וארץ וכל העולמות מחדש. ואז יזכה לשלום, ויבטל כל מדת הנצחון והמחלקת.

על-כן צריכין לדבר רק דבורים קדושים, ולא דבורים אחרים, כדי להעלות הניצוצות לתקן כל העולמות, ועל-ידי-זה יתקרב ביאת המשיח.

לה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א עח)

ה'דבור דקדשה', הוא בחינת ה'שכינה', והוא בחינת רוחו של משיח, בחינת רוח-הקדש, בחינת 'תחיה', בחינת 'יחוד קדש-א-בריך-הוא ושכינתה'.

לו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א עח)

וזהו בחינה של משיח, כי פתוב אצלו (ישעיה יא, א): "לא למראה עיניו ישפט" וכו', אלא הכל ברוח-הקדש. כי אזי

יתקן 'פרצוף מלכות' בשלמות, ונתקבץ כל הבחינת 'מלכות' אל שרשו, 'והיתה לה' המלוכה" (עובדיה א, כא), "והיה ה' למלך על כל הארץ" (זכריה יד, ט), ונוכל להפיר את בוראנו למעלה מכל העולמות, בלא שום לבוש וציור ותמונה.

וזהו (תהלים מז, ג): "כי ה' וכו' מלך גדול על כל הארץ" - הינו פשטות 'מלכות' יהיה גדול, ויתעלה אורה מחמת תקון מעשינו, אזי נוכל להפיר את בוראנו "על כל" - דהינו: למעלה מכל העולמות, ולא כמו עכשו, כי עכשו הוא בהתלבשות עולמות.

וזהו (שמואל א ב, י): "ויתן עז למלכו" - הינו פשטן 'עז' ו'הארה' למדת 'מלכות', אזי (שם): "וירם קרן משיחו" - כי כל אחד יתקן בחינות 'משיח' שלו, וינלך ממדרגה אל מדרגה מעט מעט, עד שיתקן הארת 'פרצוף מלכות' בשלמות, וזהו בחינות 'משיח'.

לז.

(לקוטי מוהר"ן ח"א עט)

בכל צדיק וצדיק, מי שהוא צדיק באמת, יש בו 'התגלות משיח'. ואף-על-פי שאין בו 'התגלות משיח', יש בו מדה של 'משיח', שהוא בחינת 'משה', כמו שכתוב בזהר הקדוש (בראשית כה:): "משיח דא משה".

לח.

(לקוטי מוהר"ן ח"א צד)

בעזונותינו הרבים הדבור עם ישראל בגלות וכו'. לכך

נאמר (ישעיה מ, ה): "ונגלה כבוד ה', וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר". והינו: פשיטתו ישראל, אז הדבור גם-כן כפיכול יהיה עם השם-יתברך.

והתקון הוא: שיראה, שיעלה כל הניצוצות שבכל דבר, וה'ניצוצות' הם 'אותיות', וה'אותיות' נעשים 'דבורים', ועל-ידי הדבור, נשפע רב טוב לישראל.

והעצה הוא: פשיטת כל בדבר מה, תכף יאמין באמונה שלמה, שיש בדבר הזה אותיות וניצוצות וכו'.

לט.

(לקוטי מוהר"ן ח"א קה)

בכל אדם יש בו חלק מפללות כל העולמות וצורפים, ובכל מה שהוא מדבק עצמו, לשם הוא מקשר חלקו.

וכשהוא הולך אחר 'שרירות לבו' ותאותו, הוא מקשר חלקו והאותיות והצורפים לסטרא-אחרא חס' ושלום, ומתבלבלים האותיות והצורפים, והדעת גם-כן מתבלבל, והוא גלות השכינה.

וכששב בתשובה-שלמה - ישובו חלקיו מפללות העולמות והאותיות והצורפים גם-כן למקומן, ואז הדעת שלם, ומתעורר רחמנות. ועקר התשובה תולה בתורה.

מ.

(לקוטי מוהר"ן ח"א קיח)

ה'חדושי-תורה' שפחדש, הם בבחינת 'משיח', פי שם "רוחו מרחפת" (בראשית א, ב).

מא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א קיח)

"משיח סבל מרעין עבור כל ישראל" (סנהדרין צח. ופרש"י שם; זהר ויקהל ריב.), כמו שכתוב (ישעיה נג, ה): "והוא מחלל מפשענו". - בכך כל צדיק-הדור הוא גם-כן סובל יסורין בשביל כלל-ישראל, להקל מעליהם, כי הוא בבחינת 'משיח'.

מב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א קלה)

על-ידי 'תשובה', יוצא ה'מלכות' מבין הקלפות, ונתבטל ממשלתם, כמו שאמרו רז"ל (יומא פו:): "גדולה תשובה שמקרבת את הגאולה" - שנגאלין על-ידי 'תשובה', מה'מלכות-דקלפות'.

מג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א קפו)

מצינו אצל הנביאים: שבעת שאמר הנביא הנבואה, היתה ברמז, ולא היו מבינים נבואתו בפרוש על מה מרמז, ואחר כך בשנתקים דברי הנביא, היו יודעין למפרע שנתקים דברי הנביא שהתנבא ורמז על זה מקדם, והבינו דברי הנביא למפרע, שהתפון על זה.

וכמו שמצינו ב'דניאל' שמרמז על סוף קץ הגאולה, ועתה הדברים סתומים, כמו שכתוב שם (יב, ד): "סתם הדברים וחתם" - כי אין אדם יודע עתה איך מרמז שם זמן הגאולה.

אבל לעתיד אם-ירצה-השם בשיקים הדברים ויגיע קץ האמת ויבוא משיחנו - אזי ידעו למפרע איך שמרמז בדבריו זמן הקץ.

מד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ריט)

כשאדם מעלים ומסתיר ומקטין את- עצמו בענוה ושפלות, אז השם- יתברך כפיכול גם-כן מראה עצמו אליו בבחינת ענוה ושפלות, ומצמצם את גאותו וגאוונו, ומקטין את-עצמו כפיכול, ושוכן עמו, בבחינת (ישעיה נז, טו): "אשכון ואת דכא".

אבל כשאדם מתגאה ומתגדל חס- ושלום, אז השם-יתברך גם-כן מראה גאותו וגדלתו, אשר מי יוכל לסבל ולקבל כבודו וגאותו יתברך, כי "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך" וכו' (מלכים-א ח, כז), ומזה בא 'חרבן בית-המקדש' בעוונותינו-הרבים.

מה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א רמז)

איתא ב'זהר-הקדוש' (צו כז:): "תיקו' הנאמר בש"ס, הוא בחינת 'מחסר תקוון'. הינו: שנהסר הנו"ן של 'תקוון', ונשאר 'תיקו'.

ודע: שזאת ה'נו"ן פשוטה' כשנהסרת מה'תקוון' - היא נשפלת ונכפפת, ונעשה צרוף 'קינות', וכשיגאלנו השם, יתהפכו ה'קינות' ל'תיקוון', ויתתקן ה'תיקו'.

מו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א רנ)

עקר הצער מהיסורין, הוא מחמת שנוטלין ממנו הדעת כדי שירגיש היסורין. וזה עקר צער יסורין של ישראל בגלות, מחמת שנפלו מהדעת ותולין הפל בטבע ובמקרים ובמזל.

וְזֶה בָּא לָהֶם: מִחֲמַת שָׁהִם שְׂרוּיִין בֵּין
הָעֵבֹרִים וְלִמְדוֹ מֵהֶם וְכוּ', וְתוֹלִין הַכֹּל
בְּטַבֵּעַ וּמִקְרָה. כִּי אִלּוּ הָיָה לָהֶם דַּעַת שֶׁהַכֹּל
בְּהַשְׁגָּחָה, לֹא הָיָה לָהֶם יְסוּרִים כָּלֵל.

וּבִאֲמֹת יִשְׂרָאֵל הֵם לְמַעַלָּה מֵהַטַּבֵּעַ, רַק
כְּשֶׁהֵם חוֹטְאִים חֹסֵי-שָׁלוֹם, אֲזִי
נוֹפְלִים תַּחַת הַטַּבֵּעַ, כְּמוֹ הָעֵבֹרִים שֶׁהֵם תַּחַת
הַמְּזֹל וְהַטַּבֵּעַ, וְאֲזִי יֵשׁ לָהֶם גְּלוּת וְצַעַר חֹסֵי-
וְשָׁלוֹם. וְעַקֵּר הַצַּעַר וְהַגְּלוּת שֶׁלָּהֶם, הוּא רַק
עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ שֶׁאֵין לָהֶם דַּעַת, וְתוֹלִין
בְּטַבֵּעַ.

וּכְשֶׁהִקְדוּשַׁי-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לָרַחֵם
עַל יִשְׂרָאֵל
וְלִהְיוּשִׁיעֵם מִגְּלוּתָם, וְלַעֲשׂוֹת קֶץ וְסוּף
מִהַמְצַר לָהֶם, אֲזִי מִמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם הַשְׁגָּחָה,
וְאֲזִי מִכְנִיעַ וּמִבְּטֵל הַטַּבֵּעַ וְהַמְּזֹל שֶׁהָיָה
מְחַיֵּב שִׁיחֵיו יִשְׂרָאֵל נְתוּנִים תַּחַת יָדָם, וְאֲזִי
מְחַיֵּב הַמְצַר לָהֶם, וְיִשְׂרָאֵל עוֹלִים עֲלֵיהֶם
עַל-יְדֵי הַהַשְׁגָּחָה.

וְדַע: שְׂזֵאת ה'הַשְׁגָּחָה', הוּא מִמְּשִׁיךְ
מ'סוּף הָעוֹלָם, כִּי לְעֵתִיד בְּעֵת
הַקֶּץ, יִתְבַטֵּל הַטַּבֵּעַ לְגַמְרִי, וְלֹא יִהְיֶה רַק
הַשְׁגָּחָה לְבַד וְכוּ', שֶׁיִתְבַטֵּל הַטַּבֵּעַ שֶׁהָיָה
עַל-פִּי מַעְרַכַת הַכּוֹכָבִים וּמְזֹלוֹת, וְאֲזִי יִהְיוּ
יִשְׂרָאֵל לְמַעַלָּה.

וְעַל-כֵּן גַּם עֵתָה כְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְבַרַךְ רוֹצֵה
לַעֲשׂוֹת קֶץ וְסוּף מֵאִיזָה עֵבֹרִים
וְשִׁיחֵיו יִשְׂרָאֵל לְמַעַלָּה, אֲזִי מִמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם
'הַשְׁגָּחָה', מִקֶּץ וְסוּף הָעוֹלָם. וְנִתְעַלִּים
יִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשֶׂה קֶץ וְסוּף מֵהָעֵבֹרִים שֶׁהָיָה
מַצְרָה לָהֶם.

וְזֶה בְּחִינַת (יחזקאל ז, ב): "קֶץ בָּא הַקֶּץ" -
הֵינּוּ: כְּשֶׁהִקְדוּשַׁי-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה

לְהַבִּיא 'קֶץ' עַל הָעֵבֹרִים, אֲזִי מִמְּשִׁיךְ
'הַשְׁגָּחָה' מ'קֶץ הָאֲחֵרוֹן'.

וְעַל-יְדֵי שְׂבוּכִין בְּדַמְעוֹת לְפָנַי הַשֵּׁם -
יִתְבַרַךְ בְּשַׁעַת הַצַּעַר וְהַיְסוּרִין -
עַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיכִין דַּעַת וְהַשְׁגָּחָה, מ'קֶץ
הָאֲחֵרוֹן' - וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַטֵּל הַצַּעַר
וְהַיְסוּרִין.

מז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א רעח)

עַל חֲלִיף טוֹב, יְכוּלִים לָרְאוֹת כָּל הַכֹּלִים
שֶׁל הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ אִיזָה פְּנִים יֵשׁ
לָהֶם.

וְזֶה שְׂכַתוֹב כְּשֶׁאָמַר 'יִצְחָק' לְעֵשׂוֹ,
שֶׁיִבְדֹּק הַסַּפִּין וְיִשְׁחַט יָפָה: "שָׂא נָא
כַּלְיָד" (בְּרֵאשִׁית כז, א) - רָמַז עַל 'כֹּלִים שֶׁל
בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהֵם נִרְאִים עַל הַסַּפִּין
הַיָּפָה.

וְכֵן אֵיתָא בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה סה): "כַּלְיָד
זֶה בְּבֵל". שְׂנַאֲמַר (דְּנִיָּאל א, ב): "וְאֵת
הַכֹּלִים הַבִּיא בֵּית אוֹצַר אֶלְקִי" - נִמְצָא:
ש'כַּלְיָד' מִרְמַז עַל 'כֹּלִים שֶׁל בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ'.

מח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב א, יב)

כְּשֶׁזוֹכִין לְגַאֵל אֵת הַתְּפִלָּה מִן הַגְּלוּת,
בְּבַחֲיִנַת 'סְמִיכוֹת גְּאֻלָּה לְתַפִּלָּה'
- הִיא בְּבַחֲיִנַת "הַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיחַ".

וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָא 'מְשִׁיחַ' - כִּי הוּא יוֹנֵק
וּמִקְבֵּל מ'שִׁיחַ הַשְּׂדֵה" (בְּרֵאשִׁית
ב, ה), דְּהֵינּוּ כָּל ה'רִיחוֹת' שְׂבָאִים בְּתוֹךְ
ה'תְּפִלָּה' שֶׁהִיא בְּחִינַת 'חֹטֵם', בְּחִינַת:
"וְתַהֲלֵתִי אַחֲטֵם" וְכוּ' (ישעיה מח, ט), ו'מְשִׁיחַ'
מִקְבֵּל אוֹתָם, בְּבַחֲיִנַת: "רוּחַ אֲפִינוּ מְשִׁיחַ
ה'" (איכה ד, כ).

מט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ז, יא)

על-ידי 'חטא המרגלים', גרמו 'הרבן
בית-המקדש', כמו שאמרו רז"ל

(תענית כט. סוטה לה. סנהדרין קד: במדרש-רבה טז, כ;
תנחומא שלח יב): "אתם בכיתם בכיה של חנם,
אני אקבע לכם בכיה לדורות".

כי אותו הליכה, ליל תשעה-באב היה,
שבו נחרב הבית-המקדש, ומשה-רבנו
בקש על-זה: "סלח נא" (במדבר יד, ט) - כי בזה
החטא והפגם, תלויים כל העוונות, כי על-
ידי-זה הפגם, נחרב הבית-המקדש.

נ.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ז, יא)

ישראל עם קדוש, לפי גדל רוחניותם
ודקותם, אין יכולין לשא עליהם
המשא של עוונות אפלו יום אחד.

בשביל זה צריך להם הבית-המקדש. כי
"התמיד של שחר היה מכפר
על עוונות של לילה, והתמיד של בין-
הערבים היה מכפר על עוונות של יום"
(במדבר-רבה כא, כא; תנחומא פנחס יג; פסיקתא-רבתי
טו-טז; פסיקתא-דרב-כהנא פ"ו).

ובשביל זה היה משה רבנו עליו-השלום
מוסר נפשו בשביל ישראל,
לבקש מהשם-יתברך: שישלח להם
עוונותיהם. כי ידע: שאי-אפשר לישראל
לשא כלל המשאוי של עוונות אפלו יום
אחד.

נא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ז, יא)

'בית-המקדש' כלול מבחינת 'בן'
ותלמיד. כי אמרו רז"ל

(תענית טז): "למה נקרא שמו 'הר המזריה',
שממנו 'הוראה' יוצאה לישראל" - זה
בחינת תלמיד.

גם אמרו רז"ל (שיר-השירים-רבה א, סח-סט):
"למה נקרא שמו 'הדר המטות' (מלכים-
ב יא, ב), שעל ידו פרים ורבים ישראל" - זה
בחינת 'בן'.

ועל-בן 'בית-המקדש' במקום ה'גרון'
(שמואל-ב כד, יח) - זה בחינת
'פרנסה', שנמשך על-ידי 'כלליות בן'
ותלמיד.

וזה בחינת 'לחם-הפנים' שהיה ב'בית-
המקדש' - זה בחינת האכילה
והפרנסה שנמשך על-ידי 'כלליות בן'
ותלמיד, שבו נתגלה 'אזרות הפקפפים',
שהם בחינת 'אזר-הפנים'.

נב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ת, ה)

"אוי לי שהחרבתי את ביתי, ושרפתי את
היכלי, והגליתי את בני לבין אמות
העולם" (ברכות ג).

"החרבתי את ביתי" - זה בחינת פגם
התפלה, כמו שכתוב (ישעיה נו,
ז): "כי ביתי בית תפלה".

"ושרפתי את היכלי" - זה בחינת פגם
הכבוד, בחינת (תהלים כט, ט):
"ובהיכלו פלו אמר כבוד".

"והגליתי את בני" - זה בחינת בטול
הנבואה שבאה מ'נפשות בני-
ישראל', בחינת (דברים י, כב): "ב'שבעים נפש'
י'רדו א'בתיך מצרימה". כי 'גלות בני-
ישראל', הוא בחינת בטול הנבואה שבאה
מנפשותם.

נג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ל)

ה'בכיה' וה'דמעות' שבוכין קדם
שמהדשין בתורה - עומדים
פנגד גזרות האמות, ומבטלן. כי כל פהם
הוא מן ה'דמעות של עשו'. ועל-כן פשיש
אלו ה'דמעות', הם עומדים פנגדם ומבטלן.

נד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סא)

עקר ה'זמן', הוא מחמת 'קטנות הדעת'.
וכל מה שהשכל גדול ביותר, הזמן
נקטן ביותר. כמו בחלום, שאז השכל נסתלק
ונשאר רק כח-המדמה, אז ברבע שעה
יכולים לעבר כל השבעים שנה וכו'.

וכן בשכל הגבה למעלה משכלנו, גם מה
שנחשב אצלנו לשבעים שנה ממש,
הוא גם-כן רבע שעה או פחות, רק שאין אנו
מבינים זאת וכו'.

וכן יש שכל גבה כל-בה, עד אשר כל
הזמן בלו נתבטל לגמרי.

ועל-כן משיח שעבר עליו מה שעבר
מיום בריאת-העולם, וסבל מה
שסבל - אחר כל-זה בסוף יאמר לו השם-
יתברך: "אני היום ילדתיך" (תהלים ב, ז).

וכל-זה יהיה מחמת הפלגת עצם מעלת
שכלו של משיח שיגדל מאד.
על-כן כל הזמן מימות בריאת-העולם,
יהיה אצלו אין ואפס ממש, ויהיה ממש
כאלו נולד היום.

נה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

על-ידי ה'בכי', מסתלק 'מאור העינים',
שזה בחינת 'שקיעת האור

במערב'. כי 'מערב' ראשי-תבות: 'רחל
מבכה על בניה' (ירמיה לא, יד - שער-הפסוקים
ירמיה; פרי-עץ-חיים, שער תפוד-חצות פ"א; ועוד) - כי
"שכינה במערב" (בבא-בבא כה.). והשכינה
בזכה ומיללת בביכול על ישראל, בחינת
(ירמיה שם): "רחל מבכה על בניה, מאנה
להנחם על בניה פי איננו", שהיא בזכה על
צרת ישראל המפזרים בגויים ואינם על
מקומם.

וזו בחינת 'כתל מערבי' - ששם השכינה
בזכה ומיללת על 'הרבן בית-
המקדש' - כי ב'מערב', שם "רחל מבכה על
בניה".

נו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

הצדיק-האמת, הוא הפאר והיפי והחן
של כל העולם בלו,
והוא ה'בעל-הבית' של כל העולם בלו. והוא
בחינת ה'בעל-הבית' של 'בית-המקדש', כי
הוא מאיר ל'בית-המקדש', ולכל העולם
בלו. כי הוא האור והפאר והיפי והחן של כל
העולם.

ובשזה הצדיק נתפרסם ונתגדל שמו
בעולם, על-ידי-זה נתגדל שמו
יתברך. וכל מה שמתגדל ומתפאר שמו
יותר, מתגדל ומתפאר שם השם-יתברך
ביותר.

וכל מי שנכלל בזה השם האמת, שהוא
הפאר והחן האמת של כל העולם
כנ"ל, דחינו שמתקרב אליו, ונכלל בשמו -
על-ידי-זה נפתחין עיניו, ומתחיל להסתכל
על עצמו על כל המדות, איך הוא אוהז
בהם. ולשוב בתשובה על כל המדות רעות
שפגם בהם.

וְזוֹכָה לְהִסְתַּכֵּל בַּגְּדֵלֶת הַבוּרָא יִתְבַּרְךָ,
וְלִהְיוֹת בְּתַקוּן־הָעוֹלָם, וְזוֹכָה
שְׂיִמְשִׁיד עָלָיו מִחֵין קְדוּשִׁים וּטְהוּרִים,
מֵהֵשֶׁם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה שֶׁל הַצְּדִיק־הָאֱמֵת.

וְלִהְיוֹת חֲסִי־שְׁלוֹם: כְּשֶׁנִּתְעַלֵּם שֵׁם
הַצְּדִיק־הָאֱמֵת, וְנִסְתַּלַּק מִן
הָעוֹלָם, וְנִתְגַּדְּלִים וְנִתְפָּרְסָמִים מְפָרְסָמִים
שֶׁל שְׁקֵר, שְׂאִין בָּהֶם שֵׁם הַשֵּׁם כָּל־עַל־
יְדִיָּזָה כְּפִיכּוֹל נִתְמַעֵט וְנִתְעַלֵּם שֵׁם הַשֵּׁם.

וְאִז נִתְגַּדְּלִים בְּעֵלֵי שְׁמוֹת וְקַדְרִים, וּבָאִים
לְעוֹלָם חֲסִי־שְׁלוֹם דְּבָרִים שְׂאִין מוֹעִיל
לָהֶם כִּי אִם שְׁמוֹת הַטְּמָאָה חֲסִי־שְׁלוֹם.

וְעַל־יְדִיָּזָה בָּאִים שְׂרָפוֹת בְּעוֹלָם
רַחֲמָנָא־לְצַלָּן, וְנִסְתַּלַּק
מְאוּרֵי־הָעֵינַיִם הַנִּלְלִי.

וְזֶה בְּחִינַת שְׂרָפַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ -
שֶׁנַּעֲשֶׂה גַם־כֵּן עַל־יְדֵי הַסְּתַלְקוֹת
מְאוּרֵי־אֹר, וְעַל־יְדִיָּזָה נִתְגַּבְּרוּ מְאוּרֵי־
אֵשׁ (עֵין בְּפָנִים).

נִמְצָא: כְּשֶׁהַצְּדִיק־הָאֱמֵת נִסְתַּלַּק מִן
הָעוֹלָם - הוּא בְּחִינַת שְׂרָפַת בֵּית־
הַמִּקְדָּשׁ, וְאִז בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נִחְשָׁבִים כְּאִלוֹהִים
מִתְגַּלְּגָלִים בְּחוֹצוֹת חֲסִי־שְׁלוֹם.

נז.

(לקוטי מוהר"ן ח"ב סז)

בְּכָל־מְקוֹם שֶׁנִּזְכָּר בְּנֵין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ,
נִזְכָּר שְׁבֻעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(וַיִּקְרָא יְיָ לְךָ כו, ב): "אֵת שְׁבֻעַתִּי תִשְׁמְרוּ,
וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ". וְכֵן בְּכָל־מְקוֹם שֶׁהִזְהִיר
עַל מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, הִזְהִיר מִקֶּדֶם עַל
שְׁבֻעַת.

כִּי שְׁבֻעַת מְאִיר לְהַבְּרִית־הַמִּקְדָּשׁ - כִּי
הַמִּקְדָּשׁ הוּא גַם־כֵּן בְּחִינַת עֵינַיִם,

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל כד, כא): "גָּאוֹן עֵינֶיךָ
מִחֵמַד עֵינֶיכֶם". וְשְׁבֻעַת הוּא בְּחִינַת הַגּוֹנֵן
הַמְּאִירִין בְּמִקְדָּשׁ, כִּי שְׁבֻעַת הוּא בְּחִינַת כַּח
הָרְאוֹת, שֶׁהֵם (תְּקוּנֵי־זֶהר קכו:): "תִּלְתָּ גּוֹנֵן
דְּעִינָא וּבֵת עֵין" - הַמְּאִירִין לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ
שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵינַיִם.

וְעַל־יְדֵי שְׂמֵת־אֵבֶל עַל הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ -
מְכַנֵּיעַ מְאוּרֵי אֵשׁ, וּמִתְגַּבְּרִין
מְאוּרֵי אֹר, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁבֻעַת.

וְזֶה: "מֵתֵאֵבֶל" (תְּעִינִית ל:): - רְאֵשֵׁי־תְבוּת:
"לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם"
(שְׁמוֹת לז, ג). כִּי עַל־יְדֵי שְׂמֵת־אֵבֶל, נִכְנָעִין
מְאוּרֵי־אֵשׁ.

וְזֶהוּ: "בְּיוֹם הַשְּׁבֻעַת" (שם) - כִּי אִזִּי מְאִירִין
מְאוּרֵי־אֹר, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁבֻעַת,
בְּחִינַת "תִּלְתָּ גּוֹנֵן דְּעִינָא וּבֵת עֵין",
שֶׁמְאִירִין לְהַבְּרִית־הַמִּקְדָּשׁ.

וְזֶה שְׂכֵתוֹב (שְׁמוֹת לא, טז): "לַעֲשׂוֹת אֵת
הַשְּׁבֻעַת לְדֹרְתָם". וְאָמְרוּ חַז"ל (זֶהר פִּנְחָס
רמג: תְּקוּנֵי־זֶהר סט:): "לְדֹרְתָם כְּתִיב, לְשׁוֹן
'דִּירָה' - הֵינּוּ: כִּי עַל־יְדֵי שְׁבֻעַת, שֶׁהוּא
בְּחִינַת מְאוּרֵי־אֹר, עַל־יְדִיָּזָה נַעֲשֶׂה
'דִּירָה', דְּהֵינּוּ בְּחִינַת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ -
שֶׁקִּיּוֹמוֹ עַל־יְדֵי שְׁבֻעַת.

נח.

(לקוטי מוהר"ן ח"ב סז -
על־פִּי לְקוּטֵי־עֲצוֹת, חֲצוֹת ד)

בְּעֵתִים הַלְלוּ שֶׁכָּבֵד אֶרֶץ עֲלֵינוּ הַגְּלוּת,
וְהַשֵּׁם־יִתְבַּרְךָ מְצַפֶּה בְּכָל־עֵת
לְשׁוּב אֵלֵינוּ, וְלִחְזֹר וּלְבַנּוֹת בֵּית־מִקְדָּשֵׁנוּ,
רְאוּי לָנוּ שֶׁלֹּא לְעַבֵּב חֲסִי־שְׁלוֹם בְּנֵין בֵּית־
הַמִּקְדָּשׁ, רַק לְהַשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיָנוּ.

עַל־כֵּן מְאֹד מְאֹד צָרִיכִין לְזַהֵר לְקוֹם
בְּחֲצוֹת בְּכָל לַיְלָה, וְלִהְיוֹת מְתַאֲבֵל

מֵאֵד עַל חֲרַבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי אוֹלֵי בְגָלְגוּל
הָרֵאשׁוֹן הָיָה הוּא הַגּוֹרֵם שֶׁיִּחַרַב הַבַּיִת־
הַמִּקְדָּשׁ. וְאִפְלוּ אִם לָאוּ, אוֹלֵי הוּא מְעַכֵּב
עֲתָה בַּחֲטָאֵיו בְּנֵן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, "וְנַחֲשָׁב
גַּם־כֵּן פְּאֵלֵי גֵרִים לְהַחְרִיבוֹ" (ירושלמי יומא פ"א
ה"א). וְעַל־זֶה יִבְכֶּה וְיִתְאַבֵּל מְאֹד בְּכָל לַיְלָה
בַּחֲצוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה נַחֲשָׁב פְּאֵלֵי הוּא
מִשְׁתַּדֵּל בְּבָנֵן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ.

וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאֱמֻת,
הֵינּוּ לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקִים
וְיֵרָאִים וּכְשָׂרִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם עֶקֶר הַפֶּאֶר
וְהַחֵן וְהַיְפֵי הָאֱמֻת שֶׁל הָעוֹלָם.

וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה נִפְתָּחִין עֵינָיו, וְיִסְתַּכַּל
עַל עֲצָמוֹ בְּכָל הַמַּדּוֹת,
וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה עַל כָּל הַמַּדּוֹת רְעוּת, וְיִזְכֶּה
לְדַעַת וּלְהַפִּיר אֶת שְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרֵךְ.

וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ הַבְּטִיחַ לְכָל הַמִּתְאַבֵּל עַל
צִיּוֹן (ישעיה סא, א): "לְשׁוֹם
לְאֲבֵלֵי צִיּוֹן, פֶּאֶר תַּחַת אִפְרָיִם."

נט.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"ב סז)

לְהַצְדִּיק שֶׁנִּסְתַּלַּק, אֵינֶן לוֹ הַפֶּסֶד בְּכָל
בְּמָה שֶׁנַּעֲלָם וְנִסְתַּלַּק, כִּי אִם
נִתְעַלַּם וְנִסְתַּלַּק מִפֶּאֶר, הוּא גָּדוֹל וּמִפֶּאֶר שֶׁם
בְּעוֹלָם־הַבָּא. אֲבָל עַל הַדּוֹר יִתּוֹם שֶׁנִּשְׁאָרוֹ,
וְעַל הַתּוֹלְדוֹת דִּהְיִנוּ הַבָּנִים שֶׁנִּשְׁאָרוֹ - הוּא
רַחֲמָנוּת גָּדוֹל מְאֹד.

ס.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"ב סז)

'יִרְמִיָּהוּ־הַנְּבִיא' הָיָה מְקוֹנֵן וּמְחַבֵּב דָּם
יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁפָּה, וְהָיָה
מִשְׁתַּתַּף בְּצַרְתּוֹ, וְהָיָה רוֹאֵה יִשְׂרָאֵל מוֹלְכִים
בְּקוֹלְרֵיו, וַיִּדְהוֹן מִהֲדַקִּין לְאַחֲזֵרָא, וְרַחֲמָא

עַל צִוְּאֵרֵיהוֹן (איכה רפה פתיחתא לד; זהר שמות ב:),
וְהָיָה מִשְׁתַּתַּף עִמָּהֶם, וְהָיָה מְקוֹנֵן עַל כָּל
טֵפֶה דָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל (איכה ד, א"ב): "בְּנֵי צִיּוֹן
הֵיִקְרִים הַמְּסֻלָּאִים בַּפִּי" וְכוּ', "תִּשְׁתַּפְּכֶנָּה
אֲבֵנֵי קִדְשׁ" וְכוּ'.

סא.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"ב סז)

עַל־יְדֵי שְׂקָמִים בַּחֲצוֹת־לַיְלָה, וּמִתְאַבְּלִין
עַל חֲרַבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, עַל־יְדֵי־
זֶה נִצְוֵלִין מִשְׂרָפוֹת.

סב.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"ב פה)

'אֲגוּזִים' הַנִּקְרָאִים 'לוּזִים', רוֹמְזִים
לְבַחֲיַנַּת 'לָאָה', שֶׁהִיא בְּעֵרְףָּ,
שֶׁהִיא 'נִקְבָּא רֵאשׁוּנָה' (ספר הלכותים להאריז"ל
פְּרֻשַׁת וַיֵּצֵא). וְאַחֲרֵי־כֵן נִכְנָסִין לְבֵית־
הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא בַּחֲיִנַּת: "יַעֲקֹב קָרָא בֵּית־
אֵל" (פסחים פח.). וְזֶהוּ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (שופטים
א, כד): "שֶׁדָּרָךְ לוֹז נִכְנָסִין לְבֵית־אֵל".

וְזֶהוּ (ישעיה מ, א): "נַחֲמוּ נַחֲמוּ". שְׁתֵּי
פְּעָמִים 'נַחֲמוּ' גִּימַטְרִיא 'קִדְקֵד',
שֶׁהוּא בַּחֲיִנַּת 'עֵרְףָּ' - שֶׁעַל־יְדֵהּ נִכְנָסִין
לְבֵית־אֵל.

וְזֶהוּ שְׁלֹשָׁה שְׁבוּעוֹת שֶׁהֵם עֲשָׂרִים־וְאַחַד
יוֹם שֶׁבִּין־הַמִּצְרַיִם, וּכְנֻגָּדוֹ בְּאֵילָן
לוֹז. - בְּשִׁבִיל זֶה נוֹהֲגִין לֵאכֹל בִּיצָה בְּסַעֲדָה
הַמְּפַסְקַת בְּתִשְׁעָה־בָּאָב - כִּי הַבִּיצָה נִגְמָרַת
בְּעֲשָׂרִים־וְאַחַד יוֹם, כְּמֵאֲמַר חַז"ל (בכורות ח.
וְעֵין שָׁם בְּתוֹסְפוֹת): "תִּרְנַגְלַת מוֹלְדַת לְעֲשָׂרִים
וְאַחַד יוֹם וְכוּ', וּכְנֻגָּדוֹ בְּאֵילָן לוֹז".

וְזֶהוּ הָעֵצָם לוֹז' שֶׁיֵּשׁ בְּעֵרְףָּ אָדָם,
שֶׁיִּשְׁאָר אַחַר כְּלִיּוֹן הַגּוֹף, וּמִמֶּנּוּ
יִתְחַדֵּשׁ בְּנֵן הַגּוֹף בְּשַׁעַת תַּחֲיַית־הַמֵּתִים.

וְזָהוּ עֵקֶר נְחֻמוֹתֵינוּ, בְּחִינַת "נְחֻמוֹ נְחֻמוֹ"
כַּנ"ל, כִּי עַל הַגּוֹף נֶאֱמַר (רות ג, יג): "שֹׁכְבֵי עַד
הַבֶּקֶר", שֶׁהוּא עֵת הַתְּחִיָּה. "וְהֵנָּה בַּבֶּקֶר
וְהֵנָּה הִיא לֵאמֹר" (בְּרֵאשִׁית כט, כה), הֵינּוּ 'עֵצָם
לוֹז' הַנ"ל, שֶׁעַל־יָדָה נִתְבַּנְּה הַגּוֹף.

וּבְשִׁבִיל שֶׁכָּל פּוֹנְתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הָיָה בְּשִׁבִיל
רַחֵל - נֶאֱמַר בְּבִנְי רַחֵל, דְּהֵינּוּ
'יוֹסֵף': "וּלְקַדְקַד גְּזִיר אֶחָיו" (בְּרֵאשִׁית מט, כו),
וּבְבִנְיָמִין כְּתִיב: "וּבֵין כְּתָפָיו שָׁכַן" (דְּבָרִים לג,
יב). רָמַז: שֶׁעַל־יָדֵי בְּחִינַת 'לֵאמֹר' שֶׁהִיא
רֵאשׁוֹנָה, יְכוּל לָבוֹא לְבְּחִינַת רַחֵל. 'קַדְקַד'
וְכִתְפוֹ זֶה בְּחִינַת 'לוֹז' הַנ"ל. 'עַרְפָּף'
גִּימְטְרִיא ש"ג, רֵאשִׁי־תְבוּת: שִׁבְת נְחֻמוֹ -
רָמַז לְהַנ"ל.

סג.

(לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"ב צא)

כָּלֵל הַתּוֹרָה־הַקְּדוּשָׁה, הוּא בְּחִינַת
'חֻכְמָה־עֲלֵאָה'. וְכָלֵל הַחֻכְמוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם, נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת 'חֻכְמָה־תַּתְּאָה'.

וּבְשֶׁהַחֻכְמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הֵם נִפְרָדִים
מִהַתּוֹרָה וּמֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ -
זֶה בְּחִינַת 'מְעוֹט הַלְּבָנָה', בְּחִינַת 'גְּלוּת־
הַשְּׂכִינָה'.

כִּי כָּל אָדָם בְּאֲשֶׁר הוּא שֵׁם, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר
שִׁכְלוֹ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא, לְהַתּוֹרָה וּלְהַשֵּׁם־
יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'חֻכְמָה־עֲלֵאָה'.

אָבֵל אִם מִפְּרִיד שִׁכְלוֹ וְחֻכְמָתוֹ חֹסֵי
וְשִׁלּוּם מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ - זֶה בְּחִינַת
(מְשָׁלִי טז, כח): "וְנִרְגַן מִפְּרִיד אֲלוֹף" -
'שִׁמְפְּרִיד אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם" (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה כ,
ב), וְגוֹרֵם חֹסֵי־וְשִׁלּוּם 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה'.

וְעַל־כֵּן הָעֵקֶר לְקַשֵּׁר עֵצְמוֹ לְצַדִּיקִים -
אֲמַתִּיִּים' - כִּי הַצַּדִּיק מִגְּבִיָּה
וּמִקְשֵׁר 'חֻכְמָה־תַּתְּאָה' לְ'חֻכְמָה־עֲלֵאָה', וְאִזִּי
מִ'פְּגִימַת הַלְּבָנָה', נַעֲשֶׂה מְלוּמֵי הַלְּבָנָה. וְאִזִּי
נִמְתַּקֵּין כָּל הַדִּינִים, וְנִתְפַּרְרִין כָּל הָעוֹנוֹת.

סד.

(לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, הַתּוֹרָה "רַב לְכֶם" בְּהוֹסְפוֹת
מִפְּתַבְּיָד רַבְּנוֹ ז"ל, הַנֶּדְפָס בְּסוּף הַסֵּפֶר)

'הַהָר' נִקְרָא 'אֲמוּנָה'. כִּי 'הָהָר' נִקְרָא
'ירוּשָׁלַיִם', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ג, כה):
"הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן". וּפֶרֶשׁ רַש"י:
"הָהָר הַטּוֹב, זֶה יְרוּשָׁלַיִם". "וְהַלְּבָנוֹן, זֶה
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ". וְ'ירוּשָׁלַיִם' נִקְרָא 'אֲמוּנָה',
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישַׁעְיָה א, כא-כו): "קִרְיָה נֶאֱמָנָה".

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁנִּפְל מֵאֲמוּנָה הַנִּקְרָא
'ירוּשָׁלַיִם', וְבָא לְיָדֵי כְּפִידָה, זֶה
נִקְרָא 'מַחְרִיבֵי־ירוּשָׁלַיִם', וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב
(יְרֵמְיָה ה, א): "שׁוֹטְטוּ בְּחוּצוֹת יְרוּשָׁלַיִם
וּבְקִשׁוּ אִישׁ אֲמוּנָה", וּבָאִים יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת,
וְכָל הַדִּינִין שׁוֹרְרִין עָלָיו.

וּבְמָה יוּכַל לְתַקֵּן זֹאת? - עַל־יָדֵי
הַהִתְבּוֹנְנוֹת בְּגְדֻלוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִזִּי
נּוֹפֵל עָלָיו הַיִּרְאָה וּפָחַד מִשְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרֵךְ,
וְאִזִּי אֵינּוּ יְכוּל לְפוֹל וּלְבֹא לְיָדֵי 'גְּדֻלוֹת' - כִּי
אִזִּי נִתְרַבֶּה וְנִתְרַחֲבָה הָ'אֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה'
הַנִּקְרָא 'ירוּשָׁלַיִם'.

וְאִזִּי עַל־יָדֵי הַהִתְבּוֹנְנוֹת הַזֶּה - נַעֲשֶׂה
מִ'מַּחְרִיבֵי־ירוּשָׁלַיִם', בְּנִי־ירוּשָׁלַיִם'.
וְלַעֲתִיד־לְבֹא בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן, אִזִּי יִמְלֹא
הָאָרֶץ דְּעָה (ישַׁעְיָה יא, ט), וְאִזִּי יִהְיֶה בְּנִי־
ירוּשָׁלַיִם בְּכָלוֹ. וְלַעֲתִיד־עֵתָה בְּ'הִתְבּוֹנְנוֹת' זֶה,

נעשה בחינת 'בני־ירושלים' של כל אחד ואחד.

סה.

(שיחות־הר"ן ד)

מיום שחרב בית־המקדש, נפל ה'עשירות' בעמקי הקלפות.

סו.

(שיחות־הר"ן מ)

עקר 'בנין בית־המקדש', היא בחינת 'גלגל החוזר', שהכל חוזר ונתהפך. פי ב'בית־המקדש ה'ה בחינת: "עליונים למטה ותחתונים למעלה" (פסחים נ. בבא־בבארא י:), פי השם־יתברך השרה שם שכירתו, בחינת: "עליונים למטה". וכן להפך, כל 'ציורא דמשפנא' ה'ה רשום למעלה, בחינת: "תחתונים למעלה".

פי על־פי חקירה - הוא דבר רחוק מאד - שהשם־יתברך שהוא מרומם ומנשא למעלה מכל הרוחניות, יהיה מצמצם שכינתו בכל־המשפן, "הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך" וכו' (מלכים־א ח, כז).

וכן להפך - הוא דבר רחוק על־פי חקירה - שהאדם שהוא בר'ה שפלה, יהיה לו פח לעשות רשם למעלה, או בהמה שפלה יהיו מקריבין אותה לקרבן שתעלה לריח־ניחוח לפניו יתברך, ואיך ש'רצון' אצלו יתברך!?

ואת־על־פי־כן הראה - שהוא דוקא להפך מדעתם! - פי באמת השרה שכינתו למטה במשפן ובבית־המקדש, והבהמה עלתה לריח ניחוח וכו'. וזה בחינת: "עליונים למטה ותחתונים למעלה", בחינת 'גלגל החוזר'.

וזה בחינת הגא־לה - פי זהו עקר הגא־לה, ש'היה בחינה הנ"ל, בחינת 'חוזרת הלילה', בחינת: "עליונים למטה ותחתונים למעלה" שה'ה בבית־המקדש.

ועל־כן כשיצאו ממצרים, אמרו תכף ב'שירת הים' (שמות טו, יז): "תבאמו ותטעמו בהר נחלתך" וכו', שבשרו על 'בנין בית־המקדש' - פי זה עקר הגא־לה, ש'היה 'בנין בית־המקדש', ששם היא בחינת 'גלגל החוזר' הנ"ל, פי באמת כלו חד, פי בהשרש הכל אחד.

סז.

(שיחות־הר"ן עז)

כשיבוא משיח במהרה בימינו, יתבטל כל מיני מחלקת, ויהיה שלום גדול בעולם, כמו שכתוב (ישעיה יא, ט): "לא ידעו ולא ישחיתו" וכו'.

סח.

(שיחות־הר"ן קכו)

'מוצאי־שבת תשובה' שנת תק"ע, דברו מ'משיח'. פי אמרו שבשנה זו יבוא, ודעתו לא היתה נוטה לזה.

ואמר אז: שקדם שיבוא משיח, לא אחד יהיה שיצעק על אמונה, פי כמה צדיקים שיהיו אז, יהיו צועקים בקול גדול על אמונה, כמוני היום, עד ש'היה נחר גרונם [אינגריסן די 'קוילע' (קול)], ולא יועיל.

ומה שכתוב (ישעיה ד, ג): "כל הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו". ואמרו רז"ל (בבא־בבארא עה:): "שיאמרו לפני הצדיקים 'קדוש' - הוא כפשוטו!

פי בודאי הצדיקים שישארו אז, ויתחזקו וישארו באמונתם הקדושה, יהיו

ראויים לומר לפנייהם אפלו יותר מזה, מאחר שישארו קימים באמונה, ולא יניחו עצמם לפל ולטעות אחר העולם. - ויהיה כמה מפרסמים ומנהיגים של שקר.

ואין ספק - שלא ימצא אז קבוץ כמונו היום, שנמצאים כמה בני-אדם שמתקבצים יחד שחפצים באמת לשמע דבר השם - ואף-על-פי שיהיה אז איזה כשרים בדור, אף יהיו מפזרים.

ענה ואמר: "כתב זאת זכרון בספר" (שמות י"ד) - למען ידעו בימים הבאים, שכבר היה מי שידע זאת מקדם, וידעו להתחזק באמונה בו יתברך ובצדיקיו האמתיים.

סט.

(שיחות-הר"ן רכ)

אמר לאחד: "אנלה לך סוד, שיהיה אפיקורסות גדול בעולם. כי מלמעלה יבוא אפיקורסות בעולם בשביל נסיון. ואני יודע, שאנשים שלי, גם בלא זה יתחזקו באמונה באמת, וישארו קימים באמונתם. אך אני מגלה לך זאת, כדי שיתחזקו יותר כשיראו שדברו מזה מקדם!"

והיה מתאנח מאד על זה ואמר: "אוי, איך יוכלו לעמד אנשים מעטים נגד כל העולם!"

והנה סמוך מאד אחר הסתלקותו ז"ל - ראינו בעינינו זאת: שתכף התחיל להתפשט אפיקורסית גדול בעולם, מה שלא היה כזאת מימי קדם וכו', ועדין הולכים ומתפשטים בכל-עת, אוי מי יודע מה יהיה בימים הבאים.

וכבר כתבנו מה שאמר הוא ז"ל: שעל-זה התנבאו כל נביאינו, בפרט דניאל שאמר (דניאל יב, י): "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים" וכו', שכל פונתם היה: שבאחרית-הימים האלה יתנסו ויצטרפו ישראל באמונה. שיעמדו ויקומו רבים שירצו להטעות אותם מהאמונה-הקדושה, שהם האפיקורסים והמחקרים שבימינו.

ומאחר שכבר הודיע זאת מקדם שזה יהיה הנסיון, היה ראוי לעמד בנסיון בודאי, אף-על-פי-כן יהיה נסיון גדול, עד אשר רבים יהיו נכשלים מאד.

אך אף-על-פי-כן אנו פותבים כל זאת - למען ידעו החפצים באמת ובאמונה-הקדושה: שכבר הודיע לנו הוא ז"ל כל זאת מקדם, למען יהיה להם למשיב נפש, לחזק לבם בהשם ובתורתו-הקדושה, פאשר קבלנו מרבותינו ז"ל בגמרא ופוסקים.

ע.

(חיי-מוהר"ן ג)

ספר רבנו ז"ל: "שחיה אצלו הבעל-שם-טוב ז"ל. ואמר לו: "כשפוגמין בארץ-ישראל, נופלין בגלות". (שי"ך לילקוטי-מוהר"ן ח"א ט).

עא.

(חיי-מוהר"ן ו)

נשבר השלחן אצל רבנו ז"ל מרב העולם שדחקו עצמן עליו. והקפיד ואמר: וכי גזיים יושבים אצלי על השלחן, וכי עכשו 'ימות המשיח' שיתקרבו גזיים לצדיקים, כמו שכתוב (ישעיה ב, ב): "ונתרו אליו כל הגזים" (עי' לקוטי-מוהר"ן ח"א טז).

עב.

(חיי-מוהר"ן י)

עֲמַדְתִּי לְפָנָיו בְּעַרְב־רֵאשִׁי־חֹדֶשׁ מְנַחֵם־
 אב, בַּיּוֹם רֵאשׁוֹן בְּשַׁבַּת לַעֲת
 עָרַב, בָּעֵת שְׁפוּסִקִין לְאָכַל בָּשָׂר - וְהָיָה אִזּוֹ
 מְאִים מְאֹד, וְשָׁכַב עַל מִטָּתוֹ, וְשָׁתַק הַרְבֵּה,
 וְחָשַׁב מַה שֶּׁחָשַׁב, וְאֲנִי עֲמַדְתִּי לְפָנָיו מְרַעֵיד
 וּמְשַׁתּוֹמֵם, וְעֲמַדְתִּי אִזּוֹ לְפָנָיו כַּמָּה שָׁעוֹת.
 עָנָה וְאָמַר: "בְּזֶה הַשַּׁבָּת בְּכִיתִי מְאֹד לְפָנָי
 הַשָּׁמַיִתִּבְרָה, מִדּוּעַ כָּל דָּבָר שֶׁאֲנִי רוֹצֵה
 לַעֲשׂוֹת, אֲנִי מְכַרָּח לַעֲשׂוֹתוֹ בְּמִסִּיר־תְּנִיפֵשׁ
 וְכוּ".

עג.

(חיי-מוהר"ן רנז)

יֵשׁ לִי הַשְּׁגָה כִּזּוֹ לְהַשְׁמִית־בְּרָה, שֶׁהֵייתִי
 יָכוֹל לְהֵבִיא עַל יָדָהּ אֶת 'מְשִׁיחַ', אֲבָל
 סִלְקֹתַי הַכֹּל, וְלִקְחֹתִי עִצְמִי אֶצְלָכֶם לְהַחְזִיר
 אֶתְכֶם לְמוֹטָב - כִּי זֶה גְדוֹל מִן הַכֹּל.

עד.

(חיי-מוהר"ן רס)

לַעֲתִיד כְּשִׁיבּוֹא 'מְשִׁיחַ' - אִזּוֹ כְּשִׁיתְּנוּ 'יִין
 הַמְּשֻׁמָּר' - אִזּוֹ לְאַחֲרִים יִוָּכְלוּ
 לְהַטְעוֹת וְיִתְּנוּ לָהֶם 'יִין וְוַאֲלִיחֶשֶׁן
 סֶטְרָאוֹוִיֶצְטֶער', וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שֶׁהוּא 'יִין
 הַטּוֹב הַמְּשֻׁמָּר' - אֲבָל לְאֲנִשֵּׁי־שְׁלוֹמֵנוּ לֹא
 יִוָּכְלוּ לְהַטְעוֹת, כִּי אֲנַחְנוּ טַעַמְנוּ הַיִּין הַטּוֹב.

עה.

(חיי-מוהר"ן רסו)

כָּל מַה שֶּׁמְשִׁיחַ יַעֲשֶׂה טוֹבוֹת לְיִשְׂרָאֵל,
 אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת. רַק שֶׁהַחֲלוֹק הֵיא:
 שֶׁמְשִׁיחַ יִגְזֹר אֱמֹר וְיִקּוּם, אֲבָל אֲנִי. (וּפֶסֶק וְלֹא
 דָּבָר יוֹתֵר). - גִּסְחָאֲחֵר: אֲבָל אֲנִי אֲנִי יָכוֹל
 לְגַמֵּר עֲדִין.

עו.

(חיי-מוהר"ן רעד)

אֶפְשָׁר כִּן הוּא הַפְּרוּשׁ: "אֵין בֶּן דָּוִד בָּא
 אֶלָּא בְּהַסְפַּח הַדַּעַת" (סְנֵהֲדָרִין צז).
 הֵינּוּ שְׂלֵא יָבוֹא עַל דַּעְתָּם שֶׁכִּבֵּר הוּא [שְׁמִשִּׁיחַ
 כִּבֵּר נִמְצָא בְּעוֹלָם]. וְאָמַר: זֶה "אֱמֹר רַב נַחֲמָן (שֵׁם
 צח): 'אֵי מִן חַיֵּי אֲנָא הוּא' וְכוּ".

עז.

(חיי-מוהר"ן רעה)

הָעוֹלָם סוֹבְרִים: שֶׁכְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ לֹא
 יָמוּתוּ. לֹא כֵן הוּא, אֲפֹלוּ מְשִׁיחַ
 בְּעִצְמוֹ יָמוּת.

עה.

(חיי-מוהר"ן שמו)

אָמַר: שֶׁהַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ שְׁלוֹ לְקוּטֵי
 מוֹהֲר"ן שֶׁיֵּצֵא בְּעוֹלָם, הוּא
 'אֶתְחַלְתָּא דְגֵאֲלָה'.

עט.

(חיי-מוהר"ן שנד)

עָנָה וְאָמַר: אִם חֲסִי־שְׁלוֹם לֹא יָבוֹא מְשִׁיחַ
 בְּמַהְרָה, יִהְיוּ הָעוֹלָם מְתַנַּעְנְעִים
 אַחֲרֵי הַרְבֵּה מְאֹד הַרְבֵּה יוֹתֵר.

פ.

(חיי-מוהר"ן תקכז)

לְעֵינַי הַקְּצִים: שֵׁישׁ כַּמָּה גְּדוֹלִים
 שֶׁמְחַשְׁבִּין קְצִים, וְאוֹמְרִים שֶׁרְאוּי
 שִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ בְּאוֹתוֹ הַקֶּץ שֶׁהֵם אוֹמְרִים, כְּמוֹ
 שֶׁאַרְעַ בְּזַמְנֵנוּ, שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים עַל כַּמָּה
 פְּרָטִים שֶׁאִזּוֹ יָבוֹא מְשִׁיחַ, וְכֵן בְּדוֹרוֹת
 שֶׁלְּפָנָיו.

וְרַבְּנּוּ ז"ל לֹא הָיָה מְסַפִּים עַל־זֶה כָּלֵל.
 וְאָמַר: שֶׁבְּכָל־זְמַן שֶׁאוֹמְרִים אֵיזָה
 קֶץ, אִזּוֹ בּוֹדָאֵי לֹא יָבוֹא מְשִׁיחַ בְּשׁוּם אֶפֶן

פא.

(חיי-מוהר"ן תריג)

"עד כי יבא שילה" (בראשית מט, י), אז ידעו ויראו עצם גדלת רבנו הקדוש והנורא ז"ל, כי אז יספרו ממנו הרבה, בעת שיבוא משיח צדקנו שיצא מחלציו, כאשר ספר ברבים: "שפעל אצל השם-יתברך, שהגואל צדק יהיה מיוצאי-חלציו".

פב.

(לקוטי-הלכות, לולב ואתרוג א - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

על-ידי שבוכין ומתאבלין על הרבן בית-המקדש, על-ידי-זה השם-יתברך מרחם ומשים "פאר תחת אפר" (ישעיה סא, ג), ואזי זוכין ל'אתרוג הדר', בהינתן 'פאר'.

פג.

(שיח-שורפי-קדש ח"ב קח)

רבנו ז"ל אמר: "אם יאכלו בני-ישראל מרור ב'ליל פסח', כבר ישובו ב'תשעה-בבאב' לומר 'קינות'" [אז מ'ועט עסן מרור ביים 'סדר', וועט מען שוין זיצן 'תשעה-בבאב' ביי 'קינות']. (הם חלים באותם הימים - שלחן-ערוך אורח-חיים תכת, ג).

[וב'איכה-רבה, פתיחתא יח: 'רבי אבין פתח: 'השביעני במרורים' (איכה ג, טו), ב'ליל הפסח של יום-טוב הראשון. 'הרוני לענה' (שם), בתשעה-בבאב. ממה שהשביעני ב'ליל יום-טוב הראשון של פסח, 'הרוני' ב'ליל תשעה-בבאב לענה'. הוי ב'ליל יום-טוב הראשון של פסח, הוא לילי תשעה-בבאב. ועל-זה היה מקונן ירמיה (שם א, א): 'איכה ישבה בדד'".

ועוד ב'איכה-רבה ג, ה: "השביעני במרורים, זה יום-טוב הראשון של פסח דכתיב בו (שמות יב, ח) 'על מצות ומרורים' (ומצות על מרורים), 'הרוני לענה', מה שהשביעני ב'ליל יום-טוב הראשון של פסח, 'הרוני' ב'ליל תשעה-בבאב

באותו הקץ שהם אומרים. וכבר מבאר בזהר-הקדוש: "שמקלל מאד כל המחשבי קציו", כי "אין בן דוד בא אלא בהפסח הדעת" (סנהדרין צז).

והנה עכשו אומרים העולם: "שיבוא משיח בשנת ת"ר!" - ונדמה להם שיש רמזים בזהר-הקדוש על-זה (וירא קיז).

(וב'שית מאה שנין לשתי-תאה, יתפתחון תרעי ד'חכמתא לעילא, ומבועי ד'חכמתא לתתא, ויתתקון עלמא לאעלא בשביעאה. כבר-נש דמתתקון ב'ומא שתי-תאה מכי ערב שמשא לאעלא בשבתא, אוף הכי נמי. וסימניך (בראשית ז, יא): 'בשנת שש מאות שנה לחיי נח וגו', נבקעו כל מעיינות תהום רבה").

[תרגום הזהר: ובשנת שש מאות לאלף הששי, יפתחו 'שערי החכמה למעלה, ויפתחו 'מעיינות החכמה' למטה - ויתתקון העולם לכנס לאלף השביעי, כאדם שמכין עצמו ביום הששי משעה שהשמש עומדת לשקע, לכנס ליום השבת - הכי נמי כאן].

ובאמת - אז בודאי לא יבוא בשום אופן, ויכול להיות שיבוא קדם לשנת ת"ר או לאחריו, אבל בשנת ת"ר לא יבוא בשום אופן, מאחר שהעולם מצפין לאותו הזמן. רק "בא יבא לא יאחר" (חבקות ב, ג) במהרה בימינו בהפסח-הדעת לגמרי, הינו שלא יחשבו כלל על אותו הקץ שיבוא, ופתאום יבוא במהרה בימינו אמן.

[וב'אבני"ה ברזל, שיחות וספורים ממוהר"ן ז"ל כ: "בשנת ת"ר דברו העולם שיבוא משיח!" - ואמר מוהר"ן ז"ל: "שלא יבוא בשנה זו!" - ומה שכתוב בזהר (וירא קיז, ה"ל): "שבשנת ת"ר יפתחון תרעי ד'חכמתא" [יפתחו שערי החכמה] - יכול להיות, שמהיום אם יתחיל אדם דבר שבקדשה יכול לגמר].

(וזה לשון ספר 'זהר חי' (להרב-הקדוש מקאמאןא זיע"א) על הזהר ה"ל: "ואז יתפתחון תרעי ד'חכמתא למי שיירצה לעסק בחכמה, יהיה כמעין ממש הנובע וכו', ובכאן אינו מדבר כלל מביאות משיח, אלא מהתגלות חכמות ורזי התורה").

לעננה. הווי ליל יום-טוב הראשון של פסח, הוא ליל תשעה-באב".

פד.

(באור-הלקוטים ח"ב יב; פוכבי-אור, שיחות-וספורים כו; אבני"ה-ברזל ב; שיח-שרפי-קדש ח"ב תרצז)

בן הנה מנהג מזהרנ"ת ז"ל אחר פטירת רבנו ז"ל: שב'בין-המצרים' היה אומר 'תקוני-חצות', במרתף עמק, ובפרט בתשעה-באב היה סוגר את-עצמו כל הלילה עד חצות היום, ושם אמר את מנלת איכה' וה'קנות' ו'סדר התפלה' וכו'.

ופעם-אחת אמר: "איך קען מיר מערער נישט קילן דאס הארץ, נאר 'תשעה-באב' און 'בין-המצרים' ביי די 'קינות', און א גאנץ יאהר ביי 'תפלת חצות', כאטש קלאגן אויף דעם חורבן [בית המזבח] בכלליות ובפרטיות], וואס מען איז נישט אזוי ווי מען דארף צו זיין".

[איני יכול לקרר את לבי, רק ב'תשעה-באב' ובימי 'בין-המצרים' באמירת הקינות, ובכל ימות השנה בתפלת חצות. לכול-הפחות לבכות על החורבן, מה שאיננו פמו שצריכים להיות].

פה.

(שיח-שרפי-קדש ח"ב תקיג)

מזהרנ"ת ז"ל אמר: "אפלו בשאיהיה בבין-השמשות האחרון של אלה-הששי, ואראה שהגאלה עדין לא באה, אף-על-פי-כן אאמין באמונה שלימה בביאת המשיח!"

פו.

(שיח-שרפי-קדש ח"ז נז)

פעם כשדברו מ'קץ-הפלאות' וגדל קשי הגלות, בפרט מה שאמרו הצדיקים מגדל הנסיונות והיסורים שעוד יעברו על ישראל בעקבות משיחא - אמר אז מזהרנ"ת ז"ל: שמצד אחד, דוקא מדברים ועתידות אלו שאמרו הצדיקים על העתיד לבוא עלינו - מזה בעצמו הוא מתחזק - שאם ראו מה שראו, בודאי רחמו על הדור, והפצירו בתפלה שנוכל לעמד במצבים קשים ונסיונות מרים אלו (עיין שיחות-הר"ן קכו).

פז.

(שיח-שרפי-קדש ח"ז עח)

כשהיה מזהרנ"ת ז"ל בגאליצ'א, ועבר בדרך נסיעתו גם בעיר 'בראד', וחל אז יום תשעה-באב, ושאלוהו שם: "באיזה ספר קינות הוא רוצה לקונן, אם לפי גסח 'אשכנז' או 'פויילן'?"

אמר בכאב: "אילו היו מרגישים את החרבון, לא היו שואלים שאלה זו איזה קינה לומר".

פח.

(אבני"ה-ברזל, שיחות-וספורים ממזהרנ"ת ז"ל מב)

אמר מזהרנ"ת ז"ל: "שאנשים פשרים היו אומרים: שבין-המצרים יש להם ירידה!"

[והוסיפו על-זה זקני-אנ"ש: שמוזהרנ"ת אמר על-זה: "שאינה אמת! -

רק ימים אלו מסגלים מאד לעבודת השם-
יתברך, ויכולים להתקרב בהם ביותר
להשם-יתברך! (ועין בספר-הקדוש 'עבודת-ישראל'
פרשת מסעי, על הפסוק: 'כל רדפיה השיגוה בין
המצרים').

"שהשכינה שם הוא" (שמות-רבה ב, ב; במדבר-
רבה יא, ב; שיר-השירים-רבה ב, כו; תנחומא נח ג;
פסיקתא-רבתי טו; פסיקתא-דרב-כהנא פ"ה; זהר שמות
ה: משפטים קטז).

פ.ט.

(אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים
ממזהרנ"ת ז"ל ס)

מזהרנ"ת ז"ל היה אומר: 'מלחמת גוג
ומגוג, אינו נזכר ב'מגלת-
סתרים' (של רבנו ז"ל) - משמע שיהיה
אפיקורסות בעולם, וזה יהיה נסיון שלנו
ושל משיח.

ואדרבה יותר חשוב מזמן שבית-המקדש
היה קיים, כמובא בספרים וכו'.
עלי-כן שם גם היום עיקר החיות והשראת
השכינה לנצח, כמשפך הנמשך במח והרוח
בלב וכו'.

ועל-ידו תקון גדול לפגם הברית -
כמובא בלקוטי-התנינא סימן ק"ט
וכו'.

וגם בזמן-הזה עדין "עיני ה' ולבו שם כל
הימים" (מלכים-א ט, ג; דברי-הימים-ב ז, טז),
ו"השכינה לא זזה מפתל המערבי הקדוש
לנצח", כמאמר חז"ל (שם).

והוא תקון גדול גם בזמן-הזה לילך לשם,
ו'תקון לפגם-הברית', כמובא ב'זהר-
הקדוש' (משפטים קטז). - כי הצדיק דר אצל
'פתל-המערבי', תבנה ותבונן במהרה בימינו
אמן.

צ.ב.

(ספר-המדות, עניני גלות וגאולה,
בית-המקדש, מטיח)

[א] משיח יבוא בפתע פתאום, ועל-ידי-זה
מחמת שמחה יפחדו ישראל (אמונה לט).

[ב] כשיבוא משיח, אזי כל השרים של
מעלה ושל מטה יחלו, אבל עכשו כשייש
עליה לאיזה שר, אזי ישראל הם חולים
(אמונה מ).

[ג] לא הרבה ירושלים - אלא בשביל
שחללו את השבת, ובטלו קריאת-שמע
שחרית וערבית, ובטלו תינוקות-של-בית-

צ.

(חכמה-ותבונה, רבי אברהם ב"ר
נחמן ז"ל, סימן א, עמוד יא)

בתשעה-באב האחרון לפנות-ערב,
שבימי חייו הקדוש של
רבנו ז"ל, שנזכר אז בעצם העלמת הזכרון
של הילד והזקן שלמעלה מכלם, עד שאינו
נקרא בשם 'זכרון' כלל, "ער געדענקט
גארנישט" [אינו זוכר לאו כלום] (ספורי-מעשיות,
מעשה יג מהשבועה בעטלערס).

ענה ואמר אז רבנו ז"ל: "איזה פנים יש
לי ביניכם?! - והשיב לו מזהרנ"ת
ז"ל (בדברי צחות): "ווי גארנישט" [כמו כלום]! -
וחזר רבנו ז"ל ואמר לו: "הלא גם אתם אפס
זאין" [איר זענט זיך אויך גארנישט]. (עין-שם השכיכות
לתשעה-באב לפנות-ערב, שזו היא הנחמה וכו').

צ.א.

(חכמה-ותבונה, רבי אברהם
ב"ר נחמן ז"ל, סימן ג)

ועל-כן הוא דבר גדול מאד, לילך גם
בזמן-הזה ל'פתל-המערבי',

רַבֵּן, וְלֹא הָיָה לָהֶם בִּשְׁתַּת פָּנִים זֶה מִזֶּה, וְהִשְׁווּ קֶטֶן וְגָדוֹל, גַּם לֹא הוֹכִיחוּ זֶה אֶת זֶה, גַּם בָּזוּ תַלְמִידֵי־יַחֲכָמִים, גַּם פָּסְקוּ מִמִּנְהָ אֲנָשֵׁי אֲמִנָּה (אָמוּנָה מֵב).

[ד] אֵין יְרוּשָׁלַיִם נִפְדִית, אֶלָּא בַצְדָקָה (אָמוּנָה מֵג).

[ה] מִלְחָמָה, אֶת־חֲלָתָא דְגָאֶלְהָ הוּא (אָמוּנָה מֵד).

[ו] מִי שְׁמַגְדֵּל חֲזִירִים, הוּא מְעַבֵּב אֶת הַגָּאֶלְהָ (אָמוּנָה מֵה).

[ז] לֹא יִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם, עַד שִׁיְהִיָּה שָׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל (אָמוּנָה מֵו).

[ח] מַה שִׁישְׂרָאֵל הוֹלְכִים בְּגִלּוֹת מֵאִמָּה לְאִמָּה, הוּא סִימֵן שִׁיבֵא מְשִׁיחַ (אָמוּנָה מֵז).

[ט] כְּשֵׁאֲמוֹת מְחַרְפִּין אוֹתָנוּ בִּיּוֹתֵר, זֶה סִימֵן עַל מְשִׁיחַ (אָמוּנָה מֵח).

[י] אֵין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ נִבְנָה, עַד שִׁיכֻלָּה גְּאוּהָ (אָמוּנָה מֵט).

[יא] עַל־יְדֵי אַחַדוֹת שִׁיְהִיָּה בְּיִשְׂרָאֵל, יָבוֹא מְשִׁיחַ (אָמוּנָה נ).

[יב] מְשִׁיחַ יָבוֹא, בְּשֵׁנַת בְּרָכָה (אָמוּנָה נא).

[יג] אֵין מְשִׁיחַ בָּא, עַד שִׁיכֻלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת שִׁבְגוּף (אָמוּנָה נב).

[יד] עַל־יְדֵי סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל צְדִיקִים, מְמַשִּׁיכִין אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ בְּעוֹלָם, וְדוֹחָה הַרְבֵּה חֲשׂוֹן וְצָרוֹת מִן הָעוֹלָם (בְּגָדִים ח"ב א; מְשִׁיחַ ח"ב א; צְדִיק ח"ב א).

[טו] אֵין מְשִׁיחַ בָּא, עַד שִׁיכֻלָּה גְּאוּהָ מִן הָעוֹלָם (גְּאוּהָ א).

[טז] גְּאוּהָ מְעַבְבַת אֶת מְשִׁיחַ (גְּאוּהָ לט).

[יז] סָגוּלָה לְחַלֵּי הַצְּוָאֵר, שִׁיבְכָה עַל חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ (בְּכִיָּה ח"ב ג; סָגְלָה ח"ב ט).

[יח] מִינְקַת שְׁנַחֲסַר חֲלָבָה, הַסָּגְלָה לָזֶה: שִׁיתָאֵבֶל בַּעֲלָה עַל יְרוּשָׁלַיִם (בְּנִים פּח).

[יט] מִי שְׂרוּצָה לְהַעֲמִיק וּלְעֵיִן בְּשִׁכְלוֹ בְּאִיזָה עֵינָיו, צָרִיף לְקַשֵּׁר אֶת שִׁכְלוֹ לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ. וְסִימֵן לְדַבָּר: "אֲשָׂא דְעֵי לְמַרְחֹק" (אִיּוֹב לו, ג), "וַיֵּרָא אֶת הַמְּקוֹם מְרַחֵק" (בְּרֵאשִׁית כב, ד). (דַּעַת ח"ב י).

[כ] גָּדוֹל תַּלְמוּד־תּוֹרָה, מִבְּנֵי בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ (לְמוֹד כז).

[כא] הָעוֹסֵק בְּהִלְכוֹת עֲבוּדָה, כָּאֵלוּ נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו (לְמוֹד מֵב).

[כב] הַלּוֹמֵד תּוֹרָה לְשִׁמָּה, מְשִׁים שָׁלוֹם בְּפַמְלָיָא שֶׁל מַעֲלָה וְשֶׁל מַטָּה, וּמִגֵּן עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּכְאֵלוּ בָּנָה פֶּלְטָרִין שֶׁל מַעֲלָה וְשֶׁל מַטָּה, וּמְקַרֵּב אֶת הַגָּאֶלְהָ (לְמוֹד נד).

[כג] עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה, הָרוּחַ שֶׁל מְשִׁיחַ מְנַשְּׁבֵת עַל גְּזֵרוֹת הַמַּלְכִּיּוֹת וּמְבַטְלָן (מְשִׁיחַ ח"ב ב; תְּשׁוּבָה ח"ב ב).

[כד] עֵתִיד דּוֹר אֶחָד שִׁיְהִיָּה בְּעוֹלָם, שִׁיְהִיָּה כְּלוֹ זַפְּאֵי (מְשִׁיחַ ח"ב ג).

[כה] עַל־יְדֵי אִמָּת, בָּא הַקָּץ (אִמָּת ח"ב ט; מְשִׁיחַ ח"ב ד).

[כו] עַל־יְדֵי שְׁמִירַת שַׁבָּת, מְמַשִּׁיף עַל עֲצָמוֹ אוֹר שֶׁל מְשִׁיחַ, גַּם עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה (מְשִׁיחַ ח"ב ה; שַׁבָּת ח"ב ד; תְּשׁוּבָה ח"ב י).

[כז] עַל־יְדֵי נְאוּף, בָּאִים לְגִלּוֹת תַּחַת יָד שָׂרִים לְצִים (נְאוּף לו).

[כח] בְּזָכוֹת שֶׁהִנְקֻבוֹת נִזְהָרִים מִנְּאוּף, יָבֹא מְשִׁיחַ (נְאוּף לז).

[כט] גְּאוּהָ מְעַבְבַת אֶת מְשִׁיחַ (גְּאוּהָ לט).

[כט] האומר דבר בשם אומרו, מביא גאולה לעולם (פדיון-שבויים ג).

[ל] גדולה צדקה, שמקרבת את הגאולה (צדקה ב).

[לא] ירושלים, נפדיית בצדקה (צדקה כא).

[לב] הממון שמהנה את הצדיק, הרי זה כאלו עבד עבדת בית-המקדש (צדיק מז).

[לג] ביאת המשיח, תלוי בקרבת הצדיק (צדיק קנא).

[לד] על-ידי כבוד שמכבדין את בני הצדיקים, נתעורר רצון אצל השם-יתברך שיבא משיח (צדיק קעח).

[לה] הזפיה-ראות, יכולין לראות על החלפים של השוחטים, את הפלי-בית-המקדש (ראיה ח"ב יא; שוחט ח"ב ד).

[לו] בנין ירושלים, תלוי בשלום (שלום ז).

[לז] מי שמוכיח את העולם שלא בחכמה, על-ידי-זה מעורר חסון-שלום גלות גדול והכבדה מהאמות (תוכחה ד).

[לח] תשובה מקרבת את הגאולה, ומארכת ימיו ושנותיו של אדם (תשובה צה).

– עניני חצות הלילה, נמצא בגליון הקדם –



לקוטי תפלות לימי בין-המצרים

לקוטי תפלות ח"ב לג

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז, 'בראשית לעיני כל ישראל')

"קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים,
רחל מבכה על בניה, מאנה
להנחם על בניה פי איננו. על אלה אני
בוכיה, עיני עיני ירדה מים, פי רחק ממני
מנחם משיב נפשי, היו בני שוממים פי
גבר אויב".

רבנו של עולם, רבנו של עולם,
למדנו איך לסדר הספדות מרים
על גדל שברנו אשר נשברנו על-ידי לבנו
הזונה, פי נלקחו מאתנו כל מחמדי
עינינו, גאוני עזנו, עטרות ראשנו, הודנו,
זיונו, פארינו, חיינו וארך ימינו, שרשי
נפשנו ורוחנו ונשמותנו, הלא המה
אדונינו מורנו ורבותינו, אורותינו,
גדלתנו, קדשתנו, תקותינו, תכליתנו,
נחמותינו, ושמחתנו, תורתנו,
תפלותינו. סעו המה למנוחות, עזבו
אותנו לאנחות.

אוי מה היה לנו, מה נאמר מה נדבר,
מי יוכל להעריך לנו הספדות מרים
ומרורים, פראוי לנו להספיד ולבכות על
שברים מרים פאלה, הנוגעים לכל
ישראל ולכל העולמות כלם מראש ועד
סוף, אוי אוי ואבוי.

רבנו של עולם, גלוי וידוע לפניך,
שאינ כח ביד אנושי, לסדר
הספדות פראוי, על הסתלקות צדיקים
פאלה, אשר נסתלקו בדורותינו
בעונותינו.

אבל על דא ודאי קא בכינא, על הנוגע
לי ולכל ישראל. פי להצדיקים
הקדושים בעצמם שנסתלקו למעלה
למעלה, אין הפסד כלל, פי הם גדולים
ומפארים שם בעולמות עליונים,
ועומדים ומשמשים במרום, אשרי להם
אשרי חלקם. אבל עלינו עלינו הדור
היתום הזה, הדור העני הזה, עלינו
הרחמנות גדול ועצום מאד, עלינו עלינו
ידו כל הדווים.

"אוי לנו פי שדדנו", אהה יהוה, הכרע
הכרעתנו, ורפו הידים, וכשלו כל
ברכים, ונמס כל לב ויהי למים, ביום בא
השמש בצהרים. תעה לבבנו, פלצות
בעתתנו, צירים אחרוננו, פיולדה נפעה.

אבינו שבשמים, אבינו אב הרחמן,
יהוה אלהים אמת, להיכן גלך,
להיכן נפנה לעזרה, מי יעזר לנו, מי
יעמד בעדנו, אנה פנה דודנו, אנה פנה
דודנו ונבקשנו עמך. על-פן גם היום מרי
שיחנו, ידנו פכדה על אנחותינו, מי יתן
ראשנו מים ועינינו מקור דמעה, ונבכה
יומם ולילה על גדל שברנו. "על זה היה
דוה לבנו, על אלה חשכו עינינו".

רבנו של עולם, אב הרחמן האמת,
אתה יודע שכל חיותנו תלוי
בהצדיקים רבותינו הקדושים זכרונם-
לברכה, ואנחנו צריכים לדבר עמהם בכל
פעם, ולקבל מהם דבורים קדושים
חדשים בכל פעם, ולראות אותם בכל

פעם. ועתה מה נעשה, מה יעשו קטני ערך אזובי קיר כמונו, מה נעשה מה נפעל.

רבוננו של עולם, רבוננו של עולם, אתה לבד יודע מרירות נפשי בפנימיות, איך נפשי מרה לי על כל זה. אך בעונותי הרבים, איני יכל לפרש שיחתי היטב לפניך, מלא רחמים.

רבוננו של עולם, מה שעבר עבר. עתה עתה למדני והורני, איך לצעק ולזעק ולהתחנן, באפן שאזכה גם עתה, להמשיך קדשתם העצומה עלי, על-ידי קדשת הרשימו שלהם שהשאירו בעולם, על-ידי ספריהם הקדושים ותלמידיהם היקרים. וגם עתה המה שכיחי יתיר בעלמא.

כמו שכתוב בזהר-הקדוש ובשאר ספרים קדושים: שעקר שלמות הנשמה היא, שפאשר נסתלקת למעלה למעלה למקום שנסתלקת, תהיה גם למטה למטה, לעורר ולהקיץ ולהחיות כל הנפשות, אפלו המנחים בשאול תחתיות ומתחתיו, לעוררם ולהחיותם שלא יתיאשו בשום אפן בעולם.

רבוננו של עולם, חמל ורחם על הדמעות והבכיות של רחל אמנו, שהיא השכינה וכנסת-ישראל, אשר היא בוכה בדמעות שלישי, על גדל צערנו וצרות נפשנו. "רחל מבכה על בניה", שגלו מעל שלחן אביהם ומארצם יצאו.

בכו תבכה בלילה ודמעתה על לחיה, אין לה מנחם מכל אהביה". פי "כל רעיה", שהם הצדיקים שבכל דור ודור, נסתלקו בעונותינו הרבים, עד אשר נשארנו "פתרן בראש ההר וכנס על הגבעה", "יתומים היינו ואין אב אמתינו כאלמנות", ואין לנו מנחם.

רבוננו של עולם, מי יחמל עלינו, ומי יחוס עלינו, ומי יגוד לנו, ומי יסור לשאל לשלום לנו, מי יגדר גדר, ומי יעמד בפרץ, מי יתקן דרכים, ומי יישר מסלות, מי יתקן נפשנו, מי יחזירנו בתשובה שלמה לפניך, מי יעורר אותנו משנתנו לשוב אליך באמת.

אוי מה היה לנו בדורות האלה, אשר זכינו בדורות האלה לאורות נפלאים ונוראים כאלה, אורות צחים ומצחצחים כאלה, אשר אפסו הדבורים והצרופי-אותיות לספר בשבחם, וגדלתם, ותקפם, וגבהם, ומעלתם, ותפארתם.

וכמה גלגולים סבבת בעולמך, וכמה עלמין אתהפיכו בגיניהו, וכמה נסים ונפלאות בלי שעור וערך עשית, עד אשר הבאת לעולם אורות כאלה, צדיקים קדושים כאלה, מורי דרך כאלה, מלמדי דעת מביני מדע כאלה, בעלי עצות כאלה.

וחיית עמהם כל ימי חייהם הקדושים, והרבית נפלאותיך עמהם בלי שעור, פי רבים קמו עליהם בכל יום, ואתה הצלת אותם מיד כל אויביהם

ורודפיהם, ועשית מה שעשית בדרך
נפלאותיך הנעלמים מאד מאד, וקימת
אותם ברחמיך.

עד אשר פעלו, ועשו, והתחילו, וגמרו,
והפליאו לעשות, תקונים חדשים
נפלאים ונוראים בכל העולמות, מראש
ועד סוף, ותקנו נפשות רבות בלי שעור,
נפשות החיים והמתים.

באשר אתה ידעת את כל התקונים
והשעשועים

מהצדיקים שהיו בדורות האלה, מיום
שנתגלה אור הגנוז, אור ישראל וקדושו,
רב רבנן, איש אלקים נורא מאד, מורנו
ורבנו הרב רבי ישראל בעל-שם-טוב
זכרונו-לברכה, אשר האיר פני תבל,
והעמיד תלמידים הרבה, צדיקים
וחסידים קדושים ונוראים, והשאיר
אחריו ברכה נטע שעשועיו, זרע קדש
מצבתו, יוצאי חלציו הקדושים, היקרים
מפז ופנינים, וכל חפצים לא ישוו בהם,
אשר הוא ותלמידיו ויוצאי חלציו גלו
אלקותך בדורות האלה, והרביצו תורה
בישראל.

המה האירו עינינו, ופתחו לבנו, למדו
ולמדו דרכים ישרים ועצות
נפלאות, להתקרב אליך באמת. אשרי עין
ראתה כל אלה, הלא למשמע און דאבה
נפשנו.

כי כל תקותנו היה, שיאריכו ימים
ושנים בזה העולם, ונזכה לעמד עוד
לפני הדרת קדשתם, ולשמע מפיהם

הנורא עוד דברי אלקים חיים בכל פעם
חדשים ונפלאים, כאשר זכינו כל ימי
חייהם הקדושים.

ובעונותינו הרבים ובפשענו
העצומים, נחשך מאתנו
מאורי עינינו, מחמדי נפשנו. אוי פי גברו
האראלים על המצוקים, ותפסו מאתנו
לפני הזמן את הארונות הקדושים
והנוראים האלה. אוי מה היה לנו,
"נפלה עטרת ראשנו, אוי נא לנו כי
חטאנו".

ואם אמנם ידענו גם ידענו, כי גם עתה
הם עוסקים בתקון נפשותינו. אך
מר לנו מר, פי אין אנו זוכים לראות
פניהם הקדושים, ולשמע דבוריהם
הנוראים, ולשאב הבל פיהם הקדוש,
ולהסתכל על פארם, ויפים, וזיום, והדרת
פניהם הקדוש והנורא, ולהכליל בתן
האמת שלהם.

כי הן המה היו הפאר והיפי והחן של
כל העולם בלו, אשר כל מי שהיה
נכלל בהחן שלהם הקדוש, בהפאר
שלהם, בשמם הקדוש, הסתכל על
עצמו, ונתעורר בתשובה באמת.

ועתה עתה בעונותינו, אבדנו מה
שאבדנו, אוי לנו מה שגרמנו
לנו בעונותנו, אוי כמה העון גורם. אוי
מה נעשה עתה, מה יעשו נרדפים כאלו,
עניים ואביונים כאלו, עם ממשך וממרט
כזה, עם עני ואביון כמונו.

"על-כן אמרתי שיעו מני אמרר בככי",
מר רוחי אקרר, קולי פים

יְהִימָה, אֲשִׁיחָה וַיְרוּחַ לִי, אֲדַבְרָה אֶל ה' אֶל-עֲלִיּוֹן וַיַּעֲבֹר עָלַי מָה.

רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, קְדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמִי, וְשִׁמְךָ מִשְׁתַּף בְּשֵׁם הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמִי, וְקַדְּשׁ אֶת שְׁמִי, וְגִלְהֵה הָאֱמֶת בְּעוֹלָם. וְזַכְּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָעֲצוּמִים, שְׁנֹזְכָה לִידַע בְּאֱמֶת מִי הוּא ה'רֵאשׁ-בֵּית' שֶׁל הָעוֹלָם עֲתָה, אֲשֶׁר מְקַבֵּל כַּח מֵהַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים הָאֵלֶּה שֶׁהִזְכַּרְתִּי לְפָנֶיךָ.

וְזַכְּנוּ בְּחַמְלַתְךָ הַגְּדוֹלָה, לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו בְּאֱמֶת, וְלִהְיוֹת נִכְלָל תָּמִיד בְּאֱמֶת, בְּהֵשֵׁם וְהַפָּאָר וְהַחֵן הָאֲמִתִּי שֶׁל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְלִהְתַּקְּשֶׁר וְלִהְתַּדְּבֵק בָּהֶם בְּאֱמֶת, בְּקִשְׁר אֲמִיץ וְחִזֵּק בַּל יִמוּט לְעוֹלָם.

בְּאִפֵּן שְׁנֹזְכָה עַל-יְדֵי-זֶה, לְהִסְתַּכַּל עַל עֲצֻמְנוֹ מֵעַתָּה, בְּכָל הַמַּדּוֹת וְהַתְּאוֹת שֶׁל כָּל הָאֲרָבַע יְסוּדוֹת, לְזַכֵּךְ וְלִטְהַר אוֹתָם מִכָּל רָע, וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּאֱמֶת עַל הָעֶבֶר, וְלִהְתַּחֲזֵק מֵעַתָּה בְּאֱמֶת בְּכָל עֵז וְתַעֲצוּמוֹת, לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל כָּל הַמַּדּוֹת-רָעוֹת, וְכָל הַתְּאוֹת-רָעוֹת, שֶׁל כָּל הָאֲרָבַע יְסוּדוֹת. וְלִזְכוּת לְכָל הַמַּדּוֹת-טוֹבוֹת. וְלַעֲסֹק תָּמִיד בְּעִבּוּדְתְךָ בְּאֱמֶת, בְּכָל כַּחֲנוּ, בְּכָל לְבַבְנוּ, וּבְכָל נַפְשָׁנוּ, וּבְכָל מְאֹדְנוּ.

עַד שְׁנֹזְכָה, שְׁכַל הָאֲרָבַעַת יְסוּדוֹת שֶׁבְּגוּפְנוּ, יִזְדַּכְּכוּ בְּאֱמֶת, וַיְהִיו כְּלָם טוֹב בְּלִי שׁוּם אַחִיזַת הָרַע כְּלָל, עַד אֲשֶׁר נֹזְכָה, שְׁיִכְלְלוּ כָּל הָאֲרָבַע יְסוּדוֹת

בְּשִׁרְשָׁם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהֵם אֲרָבַע אוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁמִי הַקְּדוֹשׁ יִתְבָּרַךְ.

וְנֹזְכָה לְהִסְתַּכַּל עַל עֲצֻמְנוֹ הַיָּטִב הַיָּטִב בְּכָל עֵת, עַל מָה אֲתִינָא לְהֵאֵי עֲלֵמָא שְׁפִלָּה, וְלִהְסַתַּכַּל בְּכָל הַמַּדּוֹת, לְזַכְּכֶם וּלְטַהֵרם וּלְקַדְּשֶׁם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, וְלִהְסַתַּכַּל בְּגִדְלַת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, וּבְנִפְלְאוֹתָיו הַנוֹרָאִים, אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּכָל עֵת וְעַתָּה, וְלִהְסַתַּכַּל בְּתַקוּן הָעוֹלָם.

וְנֹזְכָה שְׁיִמְשְׁכוּ עָלֵינוּ מַחִין קְדוֹשִׁים וְטַהוּרִים מֵהֵשֵׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁל הַצְּדִיקֵי-אֱמֶת. וְנֹזְכָה מֵעַתָּה, לְקַדְּשׁ אֶת מַחֲנוֹ וְדַעַתְנוּ, וְלֹא נַחֲשֵׁב עוֹד שׁוּם מַחֲשָׁבָה חִיצוֹנָה כְּלָל, מִכָּל-שֶׁפֶן שֶׁלֹּא נִהְרַהֵר חֲסוּדִשְׁלוֹם שׁוּם הִרְהוּר בְּעוֹלָם כְּלָל.

וְנֹזְכָה לַחֲשֹׁב בַּתּוֹרָה הַרְבֵּה, וּלְחַדֵּשׁ בְּכָל פֶּעַם חֲדוּשֵׁי-דְאוּרֵיתָא אֲמִתִּיִּים הַרְבֵּה, כְּרַצוֹנְךָ הַטוֹב.

מְרִיחָה דְעֵלְמָא כְּלָא, זַכְּנִי לְבֹא לְכָל זֶה מְהֵרָה, אֲף-עַל-פִּי שְׁאֲנִי רְחוּק עֲתָה מִכָּל זֶה כְּמוֹ שְׁאֲנִי רְחוּק, עַד אֲשֶׁר קָשָׁה עָלַי לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ עַל כָּל אֵלֶּה. אֲךָ עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אֲנִי בּוֹטָח, וְעַל כַּח הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים אֲנִי נִשְׁעָן, שְׁתּוֹזְכְּנִי מְהֵרָה לְבֹא לְכָל זֶה, כִּי הֵן "כָּל תּוֹכֵל וְלֹא יִבְצֹר מִמֶּךָ מְזֻמָּה", וְאַתָּה עוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, וּמִמֶּךָ לֹא יִפְלֵא כָּל דְּבָר.

וּבְבִין תְּרַחֵם עָלַי מְלֵא רַחֲמִים, רַב חֶסֶד וְאֱמֶת, מְרַבָּה לְהִיטִיב, מְרַבָּה

להיטיב, מרבה מחילה לחטאים וסליחה לפושעים, עושה צדקות עם כל בשר ורוח.

ותזכני בחסדיך העצומים, ותעזרני ותושיעני ותחזקני ותאמצני בדרכיך הנפלאים, שאזכה מעתה לקום בכל לילה ולילה בחצות ממש, ולסדר תקון חצות, לאונן ולקונן ולבכות הרבה על חרבן בית המקדש, על בית קדשנו ותפארתנו, בית חיינו וארץ ימינו, בית חמדתנו, צבי עדינו, גאון עזנו, הודנו, זיונו, הדרתנו, וקדשתנו.

אוי מה היה לנו, שגרמנו בעונותינו להחריב בית מקדשנו, מקום שכינת עזך, מקום התורה והתפלה, מקום התגלות אלקותך, אשר שם היינו יכולים להמשיך עלינו השגת אלקותך, לדעת ולהכיר אותך גם בזה העולם הגשמי, ולהתדבק בך לעולם ועד.

רבנו של עולם, רבנו של עולם, מה שעבר עבר, פי כבר נחרב בית מקדשנו, וכבר נסתלקו הצדיקים בעונותינו, ומה דהוה הוה. אך על דא ודאי קא בכינא, "על אלה אני בוכיה, עיני עיני ירדה מים", כי בעונותי הרבים והעצומים והכבדים מאד מאד במהות וכמות ואיכות, גרמתי לעכב בנין בית המקדש. ומי יודע, אולי גם בגלגול הראשון הייתי גורם להחריב את בית המקדש.

אוי לי על חטאי, אוי לי על עונותי, אוי לי על פשעי, אשר עשיתי בגלגול

זה ובגלגולים אחרים. אוי מה עשיתי, אשר סחי ומאוס כמוני גרם להחריב ולעכב בנין בית המקדש, וגאלת ישראל, להשיבם לארצם.

אוי לי שהחרבתי את בית המקדש בעונותי, ושרפתי את ההיכל הקדש, והגליתי את בני ישראל לבין העמים, והארכתי את הגלות כל-כך על-ידי תאותי הרעות והמרות.

רבנו של עולם, רבנו של עולם, מלא רחמים, למדני איך לצעק לפניך עתה, איך לזעק על שברי המר והמרור עתה, איך לתלות עיני אליך עתה, איך לבלות היום בטוב אמת עתה. היכן אברח, היכן אנוס לעזרה, מה אעשה ומה אפעל, במה אזכה לבלות היום בחיים אמתיים בקדשה אמתית, במה אזכה להציל את נפשי מני שחת, להציל נפשי לשלל מיד דינך וזעמך, מיד ענשיך הקשים והמרים רחמנא-לצלן, ואיך להציל עצמי מחרפות ובושות ובזיונות בזה ובבא.

רבנו של עולם, רבנו של עולם, עשה למען שמך, וקדש את שמך בעבור כבוד שמך, וזכנו שיתגדל ויתקדש שמך הגדול בעולם על ידינו. מלא רחמים, אדון כל, יודע תעלומות, אפה יודע את כל המעשה אשר נעשה תחת השמש עתה בדורותינו אלה, ואיך בעונותינו הרבים נתערבב ונתבלבל העולם עתה מאד מאד בלי שעור וערך.

כי כל הצדיקים האמתיים פארי הדורות, נסתלקו בימינו בעונותינו הרבים, אשר אתה לבד ידעת גדל עצם מעלתם ותקפם וקדשתם, אשר שמך משתף בשמם, וכל מה שנגדל שמם ביותר נגדל שמך ביותר, ובעונותינו הרבים נסתלקו קדם הזמן, אוי מה היה לנו בדורות האלה.

ומגדל עכירת דעתנו, אין מי שידע כאב צרה וצוקה הזאת, עד היכן הדבר מגיע, עד היכן שלטה המכה הגדולה הזאת, מכות מפלאות כאלו הפלא ופלא, מכה אשר לא כתובה בתורה, זו מיתת הצדיקים האמתיים אשר נסתלקו בדורותינו, בעונותינו ובחטאינו ובפשעינו.

אוי אוי ואבוי, אוי לנו מה שאבדנו בעונותינו, חבל על דאבדין ולא משתכחין, "הצדיק אבד, ואין איש שם על לב, ואנשי חסד נאספים באין מבין, כי מפני הרעה נאסף הצדיק".

רבנו של עולם, אדון כל, אחרי אשר כבר גרמנו בעונותינו מה שגרמנו, והחרבנו בית מקדשנו, ונסתלקו הצדיקים האמתיים בעונותינו. עזרנו מעתה שנזכה על כל פנים לקום בכל לילה בחצות ממש, ולשבר לבנו לבכות הרבה בדמעות שלישי על עונותינו העצומים שגרמו כל זה, עד אשר נשארנו כיתומים ואין אב, כתועים ואין לבקש, פרחוקים ואין לקרב, ואין מי שיעמד בעדנו.

רבנו של עולם, רחם עלינו למען שמך, וראה שפלותינו ובזיוננו, הבט משמים וראה כי היינו לעג וקלס. ולא די לנו מה שאנו נבזים ושפלים בין העמים, אשר בכל יום עומדים עלינו לכלותנו, ואתה מצילנו מידם, אף גם בין עמך ישראל בעצמם נתרבה המחלקת מאד, ונעשה קטגוריא גדולה בין התלמידי חכמים, עד אשר חלק לבם זה מזה, וכל אחד נבזה ונמאס בעיני חברו, עד אשר "כשל כח הסבל".

רבנו של עולם, מלא רחמים, יעוררו רחמיך על בניה, יהמו מעיך עלינו, חוס וחמל ורחם, על שארית פליטת עמך בית ישראל.

מלא רחמים, איך תוכל להתאפק מלרחם על נפשות העשוקות, על נפשות עמך ישראל המתגוללים בחוצות ובשוקים וברחובות, שהם נפשות יקרים מאד מאד, והם נשפכים בראש כל חוצות, אשר עליהם קונן ירמיה הנביא קינות הרבה על כל נפש ונפש, כמו שכתוב: "איכה יועם זהב, ישנא הפתם הטוב, תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות. בני ציון היקרים המסלאים בפז, איכה נחשבו לנבלי חרש, מעשה ידי יוצר".

רבנו של עולם, רבנו דעלמא כלא, אתה לבד ידעת עצם יקרת תפארת קדשת הנפשות היקרים האלה, אבני קדש האלה, הנשפכים עתה בראש כל חוצות, "ואין איש מאסף אותם הביתה".

כִּי נִסְתַּלְקוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַצְּדִיקִים
הָאֱמֵתִים הַנִּקְרָאִים 'רֹאשׁ-בֵּית',
שֶׁהֵם ה'בְּעַל־בֵּית' שֶׁל הָעוֹלָם. אֲשֶׁר אָז
בְּהִיוֹתָם בְּעוֹלָם, וּשְׁמָם נִתְּגַדַּל בְּעוֹלָם, אָז
הָיָה לְהָעוֹלָם 'בְּעַל-הַבַּיִת', וְאָז הָיִינוּ
אֲנַחְנוּ כְּלָנוּ נִקְרָאִים 'בְּנֵי-בֵית'.

וּמִיּוֹם שֶׁנִּסְתַּלְקוּ בַּחֲטָאֵינוּ, וְנִתְעַלַּם
פָּאָרָם וְהִדָּרָם וְחֲנָם הַקְּדוֹשׁ
וְהַנּוֹרָא, אֲנַחְנוּ נָעִים וְנָדִים וּמְטֻלְטָלִים,
וְנִפְשׁוֹת יְקָרוֹת מֵעַמְּךָ בֵּית-יִשְׂרָאֵל
מִתְּגוֹלְלִים בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, כִּי נִסְתַּלְקוּ
מִן הָעוֹלָם ה'בְּעַל־בֵּית' שֶׁל הָעוֹלָם,
שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים הַנִּקְרָאִים רֹאשׁ-
בֵּית.

וְאִפְלוּ מְעַט הִרְשִׁימוּ שֶׁנִּשְׁאָר מִשְׁמָם
עַל-יְדֵי סִפְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים
וְתִלְמִידֵיהֶם הַיְקָרִים, מְעַלְמִים גַּם-כֵּן
מָאֵד מָאֵד בְּכִמָּה מִיְּנֵי הַעֲלָמוֹת וְהַסְתָּרוֹת
בְּלִי שְׁעוֹר. כִּי בְּכָל פַּעַם נִתְּגַדְּלִים בְּעוֹלָם
בְּעַלֵּי שֵׁם וּפְרָסוֹם שְׂאִין שְׁמָם נִמְשָׁךְ כָּלֵל
מִשֵּׁם ה', אֲדַרְבָּא עַל-יָדָם נִתְעַלַּם שֵׁם ה',
וּמִתְּגַבְּרִים שְׁמוֹת הַחִיצוֹנִים חֲסִי וְשָׁלוֹם.

וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נִתְעַרְבַּב הָעוֹלָם
מָאֵד, עַד אֲשֶׁר אֵין אֲתָנוּ
יודע עד מה, מי ומי ההולכים בתורת ה'

בְּאֱמֵת, אֲשֶׁר שְׁמָם נִמְשָׁךְ מִשֵּׁם ה', וּמִי
לְהַפְּךָ, וּמִי מְעַרְבֵּ מִשְׁנֵיהֶם מְטוֹב וְרַע,
מִמְּאוּרֵי-אוֹר וּמְאוּרֵי-אֵשׁ. "וְאֲנַחְנוּ לֹא
נִדְעָ מַה נַּעֲשֶׂה, כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ".

וּכְנֹנוּ בְּרַחֲמֶיךָ, לְקוֹם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת
מִמֶּשׁ, וּלְהַתְּאָבֵל עַל חֲרַבֵּן בֵּית-
הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּחְרַב בְּעוֹנוֹתֵינוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
נִזְכָּה לְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ, שֶׁתִּנְחַם וְתִשְׁמַח
אוֹתָנוּ מִהֲרָה, וְתִשִּׂים לְאֲבֵלֵי צִיּוֹן פָּא"ר
תַּחַת אֶפ"ר.

רְבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, מְלַכְנוּ וְאֱלֹקֵינוּ, מִלֵּא
מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּרַחֲמִים, וְזַכְּנוּ לְבֹא
לְכָל מַה שֶׁבִּקְשָׁנוּ מִלְּפָנֶיךָ, בְּאִפְן שְׂנִזְכָּה
לְהַכִּיל בְּאֱמֵת בְּתוֹךְ שְׁמֶךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצְחָה נְצָחִים, וְיִתְּגַדַּל
וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֶךָ הַגְּדוֹל עַל יְדֵינוּ תָּמִיד.

וַיִּקְרָא מִקְרָא שְׂכָתוֹב: "וַיִּירָאוּ גוֹיִם אֶת
שֵׁם ה', וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת
כְּבוֹדֶךָ. יְהִי שֵׁם ה' מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם. עֲזָרְנוּ אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל עַל דְּבַר כְּבוֹד
שְׁמֶךָ, וְהַצִּילְנוּ וְכִפֵּר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן
שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ ה' אֱלֹקִים אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל,
עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוּךָ. וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ
לְעוֹלָם, וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ, אָמֵן
וְאָמֵן".



הַאֲרִיז״ל זײע״א

הַאֲרִיז״ל | פתבי האריז״ל | למוד הקבלה | תורת הנסתר
(עניני הזהר הקדוש והרשב״י - נמצא במערכת ״לג בעמר״)

א.

(הספמת רבי מאיר אב״ד
בראד ללקוטי מוהר״ן)

״אפס קצהו ראיתי, שהרב הנ״ל (הוא רבנו ז״ל) טרח ביגיעה רבה לפענח כל נעלמים ועל מה אדניו הטבעו, חכו ממתקים, מה מתוק מדבש היוצא מהאר״י, קדוש יאמר לו רבנו האריז״ל!״

ב.

(הקדמת מוהר״ן ללקוטי מוהר״ן)

״וכל פתבי האריז״ל, ומאמרי הזהר הקדוש ותקונים, וכל דרכי הקבלה הקדושה - כלם באחד כלולים בדברי הספר הקדוש הזה. וכל תורה ותורה, מדברת מפונות מיוחדות, מאיזה מצוה ומשער מיוחד מהעץ-חיים, בדרך נפלא ונורא מאד,

כאשר עינינו ראו ולא זר, אשר פתח עינינו, והראה לנו לפעמים בטפה מן הים מעצם פונתו, וכאשר הובא בתוך הספר לפרקים איזה רמזים בעלמא.

ג.

(לקוטי מוהר״ן ח״א י, ז״י)

״נסתר׳ הם בחינות רגליו, כמאמר חז״ל (ספח מט: על שירה שירים ז, ב): ״חמוקי ירכיו״, ״מה ירוך בסתר״ וכו׳. ו״נסתר׳ הוא בחינת רגליו, בחינת מרדכי ואסתר׳.

ד.

(לקוטי מוהר״ן ח״א יא, ו-ז)

״זוה בחינת הלכה וקבלה. קבלה׳ היא בחינת (תהלים כט, ב; צו, ט): ״השתחווי ליה ב׳הדרת קדש״, ראשי תבות קבלה׳. ו״הלכה׳ היא בחינת (שם ק, א): ״הריעו ליה כ׳ל הארץ״, ראשי תבות ״הלכה׳, כפונא בפונות (פריעץ חיים, שער הזמירות פ״ד; שער השבת פכ״א).

״השתחווי ליה ב׳הדרת קדש״ - זה בחינת יחודא עלאה, הינו זיווג של שבת. וזה בחינת ברית עלאה, ששם עקר ה׳השתחויה׳, בבחינת (בראשית מב, ו): ״ויבאו אחי יוסף וישתחווי לו״, והוא בחינת ״הדרת קדש״, בבחינת (דברים לג, יז): ״בכור שורו הדר לו״.

״הריעו ליה כ׳ל הארץ״ - זה בחינת יחודא תתאה, הינו זיווג של חל׳ וכו׳.

״זוה בחינת רזיון, ורזיון רזיון. רזיון הוא בחינת הלכה. רזיון רזיון הוא בחינת קבלה. התלבשות הקבלה בהלכה, הוא בחינת הנהגת הקדוש ברוך הוא בששת ימי החל, שהוא בחינת יחודא תתאה׳.

ה.

(לקוטי מוהר״ן ח״א טו, ד)

יש שני בחינות תורה, נגלה ונסתר. לבחינת נסתר אינו זוכה אלא לעתיד-

לבוא, אבל בזה העולם זוכה לבחינת נסתר, על-ידי תפלה במסירת-נפש, ולתפלה זוכה על-ידי תורה שבנגלה וכו'. - והתורה שבנגלה הכל צריכין לה, אבל התורה שבנסתר זעירין אגון דצריכין לה.

ועל-ידי תפלה במסירת-נפש, שמבטל כל גשמיותו ואין גבול, וכשאיין גבול, אזי יכול להשיג התורה שלעתיד, שהיא אינה גבול ואין נתפסת בגבול. - ש'סתרי-תורה' אדם זוכה להם על-ידי 'חשד', הינו 'מסירת-נפש', "שמשחיר פניו כעורב" - כי הם בחינת 'חשד' על שם עמק המשג.

ו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א טו, ו; לקוטי-עצות, תלמוד-תורה ב)

'סתרי-תורה' נקראים 'קדש', "וכל זר לא יאכל קדש" (ויקרא כב, י), ולא יאכל בו אלא מקדשיו ומקראיו.

ז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א לג, ד)

התורה' יש בה שני בחינות, בחינות נגלה, ובחינות נסתר. וה'נסתר' הזה, הוא "אורייתא דעתיקא סתימאה דעתידא לאתגליא לעתיד לבוא" (זהר). ואז כשיתגלה התורה הזאת דעתיקא סתימאה, אזי יהיה השלום נפלא בעולם וכו', כי אזי יתגלה האהבה שבדעתו.

ח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א מט, ו)

ועקר ידיעת הקבלה, הינו ידיעת סודות התורה, הוא יהיה לעתיד. שאז יתגלה 'אורייתא דעתיקא', בבחינת תענוג

שבת, בבחינת (ישעיה נח, יד): "אז תתענג על ה'".

ט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נו, ד)

ודע: שהתורה המלבש תוך ה'הסתרה' שבתוך הסתרה, היא תורה גבוהה דיקא, הינו 'סתרי-תורה'.

כי מחמת שהיא צריכה להתלבש במקומות נמוכים כאלו, הינו אצל אלו שעברו הרבה, עד שנסתר מהם ב'הסתרה' שבתוך הסתרה, על-כן חשב השם-יתברך מחשבות, לבלי להלביש שם 'פשטי-תורה', לבל יוכלו הקלפות לינק משם הרבה, ויהיה הפגם גדול מאד.

על-כן הוא מסתיר ומלביש שם תורה גבוהה דיקא, 'סתרי-תורה', שהיא "תורת ה'" בעצמה (עבודת-ה' יט). כדי שלא יוכלו הקלפות לינק משם הרבה וכו'.

על-כן דיקא מ'ההסתרה' שבתוך הסתרה, כשחוזר ומהפכה ל'דעת' - נעשה ממנה דיקא "תורת ה'" ממש - כי שם נסתר "תורת ה'", 'סתרי-תורה' פנ"ל.

י.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ה, בסוף)

באמת הוא דבר גדול מאד, להשליך מאתו כל החכמות ולהתנהג בפשיטות, לעשות מעשה עבדות, לעבדו יתברך בעבדות בתמימות, בלי חכמות, כי זה בחינת 'סתרי-תורה', שהתורה נסתרת ונעלמת שם. כי כשעושה עבדות פשוטים, ובאמת בודאי יש בהם תורה גבוהה מאד, רק שאין יודעין מה שיש בהם. נמצא: שהתורה שיש בהם, הוא נסתר ונעלם, בחינת 'סתרי-

יג.

(הקדמת מוהרנ"ת ז"ל ל'ספורי-מעשיות')

"זאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה" (רות ד, ז), פשהיו רוצים לדבר בנסתרות-השם, היו מדברים בדרך חידה ומשל, והלבישו סתרי-תורה גנזיא דמלכא, בכמה וכמה לבושים מלבושים שונים.

במונבא אחר המעשה של 'בן-המלך ובר-השפחה, שאמר רבנו ז"ל אז: שבימים הקדמונים פשהיו החברים מדברים ומשיחים קבלה, היו משיחים בלשון כזה, כי עד רבי שמעון בר יוחאי לא היו מדברים קבלה באתגליא וכו'.

יד.

(הקדמת מוהרנ"ת ז"ל ל'ספורי-מעשיות')

מי שלבו שלם ובקי היטב בספרי-קדש, ובפרט בספרי הזהרה-קדוש וכתבי האריז"ל - יוכל להבין ולדעת קצת מעט רמזים באיזה מעשיות, אם ישים לבו ודעתו עליהם היטב.

טו.

(ספורי-מעשיות, מעשה יא
מבן-מלך ובן-שפחה שנתחלפו)

בדורות הראשונים פשהיו מדברים ומשיחים קבלה, היו משיחים בלשון כזה (של ספורי מעשיות משנים קדמוניות): "בשהניחו הארון על הפרות, התחילו לשורר!" - כי עד רבי שמעון בר יוחאי, לא היו מדברים קבלה באתגליא! רק רבי שמעון בר יוחאי גלה קבלה באתגליא!

טז.

(שבחי-הר"ן ח"א ז)

והיה מתמיד בלמודו מאד וכו', ולמד

תורה. ו'סתרי-תורה' הוא בחינת (שיר-השירים ז, ב): "חמוקי ירכיך", "מה ירך בפתר, אף דברי-תורה בפתר" כמו שדרשו רז"ל (ספח מט:).

יא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב קכ)

אחד מאנשי-שלומנו ספר לי: שיהיה מדבר עם רבנו ז"ל בעבודת השם כדרך, והבין רבנו ז"ל שהוא עוסק קצת לכון פונות בתפלתו, והקפיד עליו רבנו ז"ל מאד, ואמר לו: "שלא יעסק עוד בזה, ולא יתפלל עם פונות, רק יכון פרוש המלות בפשוטו!" - אף-על-פי שזה האיש למד כתבי האריז"ל על-פי פקדתו, אף-על-פי-כן לא רצה שיתפלל עם פונות כלל!

ואמר לו רבנו ז"ל: שמי שאינו ראוי לזה, בשמתפלל עם פונות, הוא כמו כשופ, כי בכשופ נאמר (דברים יח, ט): "לא תלמד לעשות", ודרשו רז"ל (שבת עה. ראש-השנה כד: סנהדרין סח. עבודה-זרה יח. מג): "לא תלמד לעשות, אבל אתה למד להבין ולהורות". כך הוא בענין הפונות להבדיל, צריכין ללמד אותם כי-אם להבין ולהורות, אבל לא לעשות עמהם, דהינו לכונם בתפלה, מי שאינו ראוי לזה.

ואצל הצדיקים האמתיים הגדולים במעלה - אצלם כל הפונות של האריז"ל וכו', הם פרוש-המלות, שבפרוש-המלות שלהם, כלולים כל הפונות.

יב.

(ספר-המדות, 'עצה' א)

אל תשאל 'עצה', אלא ממי שיודע 'סתרי-תורה'.

הרבה מאד וכו' וספרי הזהר ותקונים וכל כתבי האר"ל וכו'. וגדל בקיאותו בכל הספרים כפי מה שראינו בעינינו קצת, היה בלי שעור, ובפרט וכו' וכל כתבי האר"ל וספרי הזהר ותקונים, לא נמצא דגמתו בעולם וכו'. ושגור בפיו כשלהן הערוך ממש, בדבר המנח לפני האדם שיכול לקח לעצמו מה שירצה, בן ממש היו כל הספרים הקדושים מוכנים לפני עיני שכלו הקדוש בכל עת שרצה.

יז.

(שבחי-הר"ן ח"א ח)

ספר: שכל למודו בא לו ביגיעה גדולה, כי בתחלה היה לומד משניות ולא היה מבין למודו והיה בוכה הרבה לפני השם-יתברך שיאיר עיניו וכו', עד שזכה שיוכל ללמוד משניות וכו'. וכן בלמוד זהר וכתבי האר"ל, היה בוכה גם-כן הרבה, עד שזכה להבין.

יח.

(שיחות-הר"ן מ)

מה שאנו רואים שיש בני-אדם שאין דעתן נמשכת אחר ספרים קדושים ונוראים מאד, כגון ספרי הזהר וספרי האר"ל זצ"ל וכיוצא, אף-על-פי שיש בהם חדושים נוראים מאד מאד המאירים עינים ומתוקנים מדבש, והם נמשכים דיקא אחר ענינים אחרים כגון חקירות.

דע: כי זהו מחמת מזגם, כי מזגם בטבעם הוא מזג רע מן התולדה, שאינם יכולים לסבל את הדבר הקדוש באמת. ובאמת בודאי יש לו בחירה ופח לשבר מזגו הרע וכו'. ואשרי לאדם שנולד בקדשה.

יט.

(שיחות-הר"ן עה)

לא היה מצוה להתפלל עם פונות ממש על-פי כתבי האר"ל, אפלו לאותן האנשים שהיו לומדים כתבי האר"ל על-פי פקדתו. ואמר: שעקר שלמות התפלה הוא: "ברוך אתה ה' וכו' וכו' בפשוטו". וזה עקר פונת התפלה: "שיכון פרוש-המלות", וישמע היטב מה שהוא אומר. (עיין לקוטי-מוהר"ן ח"ב קכ).

נ.

(שיחות-הר"ן עו)

כשירגיל עצמו ללמד במהירות בלי דקדוקים הרבה, התורה תתקיים בידו, ויזכה ללמד הרבה מאד, גמרא ופוסקים כלם, ותנ"ך, ומדרשים, וספרי הזהר וקבלה, ושאר ספרים כלם.

ופעם-אחד חשב רבנו ז"ל, מה שהאדם צריך ללמד בכל יום עד שאין היום מספיק, דהינו: לגמור בכל שנה וכו', וכל ספרי הזהר ותקונים וזהר-חדש, וכל ספרי קבלה מהאר"ל וכו'.

נא.

(שיחות-הר"ן קכח)

ספר בשבחו: שידע כל דברי העץ-חיים ופריי-עץ-החיים וכל כתבי האר"ל - מספר הזהר, והעקר מהתקונים. והמונח מדבריו היה: שזה היה בימי געוריו.

נב.

(שיחות-הר"ן קפט; ימי-מוהרנ"ת ח"א ט)

פעם-אחת היה נכדו ז"ל, מטל על ערש מחלי הפאקין (אבעפועות שחיות) רחמנא-לצלן. והיה קובל לפני מאד:

״שׁיֵשׁ לוֹ צַעַר גְּדוֹל מְזֵה מְאֹד״! - וְסִפֵּר לִי אִזְ וְאָמַר: ״שׁיֵשׁ דְּרֻכֵי־הַשֵּׁם שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהִבְינֵם״ (בְּרֻכּוֹת ז. - אֲשֶׁר בְּאוֹתוֹ הַשְּׁבוּעוֹת דִּבֶּר מִזֶּה בַּהֲתוֹרָה ׳וְיָיִם הַבְּכוֹרִים׳ ח״א נו, ט).

וְסִפֵּר אִזְ מֵעֵינַן מַה שְּׁמוּבָא בְּשִׁבְחֵי־ הַאֲרִיז״ל: שְׁפַעַם־אֶחָת הַפְּצִיר אוֹתוֹ הִרְבֵּה הָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל ז״ל: ״שׁיִגְלֶה לוֹ סוּד אֶחָד״! - וְלֹא רָצָה הָאֲר״ל, כִּי אָמַר: ״שֶׁהוּא סַכְּנָה גְּדוֹלָה לְפָנָיו״!

וְהַפְּצִיר אוֹתוֹ הָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל הִרְבֵּה, וּמַחֲמַת זֶה הָיָה מְכַרְח לְגַלוֹתוֹ, כִּי אָמַר: ״שְׁלֹא בָּא לְעוֹלָם, כִּי־אִם לְתַקֵּן נִשְׁמַת הָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל ז״ל!״ - נִמְצָא: כְּשֶׁהָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל הַפְּצִיר אוֹתוֹ, הָיָה מְכַרְח בְּאַמְת מַן־הַשָּׁמַיִם לְגַלוֹת הַסוּד לְפָנָיו!

וְאַחֲר־כֵּן תִּכְרַף כְּשֶׁגָּלָה זֶה הַסוּד, נַעֲשֶׂה בְּנֵי חוֹלָה, וְנִפְטַר מַחֲמַת זֶה רַחֲמָנָא־לְצַלְכֵּן. - וַאֲיֵךְ אֶפְשֶׁר לְהִבִּין זֹאת, כִּי הֲלֹא הָיָה מְכַרְח לְגַלוֹת הַסוּד, מַחֲמַת הַפְּצִירַת רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל בְּנ״ל. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן נַעֲנֵשׁ עַל־זֶה. - אֵךְ זֶה הוּא בְּחִינַת: ״דְּרֻכֵי־הַשֵּׁם שְׂאֵי־אֶפְשֶׁר לְהִבְינֵם בְּשֶׁכַל בְּשׁוּם אַפֶּן״.

וְהַמוּבָן מִדְּבָרָיו לְעֵינַן עֲצוּמוֹ: שְׁכָל צַעְרוֹ וַיִּסּוּרֵין וְצַעַר בְּנָיו שְׁיַחֲיוֹ, הַכֹּל הוּא רַק מַחֲמַת שְׁעוֹסֵק עִמָּנוּ לְקַרְבָּנוּ לְהַשֵּׁם־ יִתְבָּרֵךְ! - וְאַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא מְכַרְח לָזֶה, כִּי בְּוַדַּאי הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ רוֹצֵה בְּזֶה בְּאַמְת, שְׁיַעֲסֵק בְּתַקוּנָנוּ לְקַרְבָּנוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי זֶה עִמָּךְ כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְרָצוֹנוֹ, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמָּנוּ נִדַּח. אַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לוֹ יִסּוּרִים קָשִׁים גְּדוֹלִים מְאֹד וְעֵנָשִׁים כְּאֵלוֹ מַחֲמַת זֶה דִּיקָא! - אֵךְ זֶה הוּא ״דְּרֻכֵי־הַשֵּׁם שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהִבְינֵם בְּכָל בְּשׁוּם אַפֶּן״!

שׁוּב שְׁמַעְתִּי מֵאִישׁ אֶחָד מֵאַנְשָׁיו, שְׁשָׁמַע גַּם־כֵּן מִרְבֵּנוּ ז״ל עֵינַן זֶה, בַּעֲת שְׁנִסְתַּלַּק אֲצִלוֹ בְּנֵי הַקָּטָן שְׁלֹמֹה אֶפְרַיִם ז״ל, שְׁאָמַר: שְׁיֵשׁ לוֹ יִסּוּרִים בְּשִׁבְלֵנוּ! - הֲלֹא הַאֲרִיז״ל לֹא גָּלָה כִּי אִם סוּד אֶחָד, הָיָה לוֹ עֵנָשׁ, מִכָּל שֶׁכֵּן שְׂאֵנִי גְּלוּתִי לְכֶם כָּל כַּף סוּדוֹת רַבּוֹת כְּאֵלֶּה!

נג.

(שיחות־הַר״ן רכה)

רַבֵּנוּ ז״ל, כְּשֶׁהָיָה בְּאוּמָאן, שָׁאַל אוֹתוֹ אֶחָד: אִם אֶפְשֶׁר לִידַע ׳חֻכְמַת הַקַּבְּלָה׳ בְּלִי תַעֲנִיתִים וּמְקוֹנְאוֹת!? - הִשְׁיִב: ״אֶפְשֶׁר לִידַע הַחֻכְמָה בְּלֹא הַנ״ל, כִּי הוּא חֻכְמָה וְכוּ״!

וְאָמַר אַז: שְׁמַה שְׁקַשְׁה לְהִבִּין סֵפֶר הָעֵץ־ חַיִּים׳ וְכוּ׳, הוּא מַחֲמַת שְׁלֹא נִכְתַּב בְּסֹדֶר.

וְאָמַר: שְׁבְּמִקּוּם שְׁחֻכְמַת הַפִּילוֹסוֹפִיא׳ מִסְתַּיְמָת, שָׁם מִתְחִיל ׳חֻכְמַת הָאֱמֶת׳, שֶׁהוּא ׳חֻכְמַת הַקַּבְּלָה׳. - פְּרוּשׁ: כִּי הַפִּילוֹסוֹפִים לֹא חָקְרוּ כִּי אִם עַד הַגְּלֻגְלִים, וּמִשָּׁם וּלְמַעְלָה אֵין יוֹדְעִים מְאוּמָה. וְגַם בְּהַחֲכָמוֹת שְׁמַהגְּלֻגְלִים וּלְמַטָּה, גַּם־כֵּן נְבוֹכִים מְאֹד. וְחֻכְמַת הַקַּבְּלָה׳ מִתְחַלֶּת בְּמִקּוּם שְׁמִסְתַּיְמָת חֻכְמָתָם, דְּהֵינּוּ מַהגְּלֻגְלִים וּלְמַעְלָה.

כִּי כָּל ׳עוֹלָם־הָעֵשִׂיָה׳ עִם הַגְּלֻגְלִים בְּכָל־ל - כּוֹלֶלֶת ׳חֻכְמַת הַקַּבְּלָה׳ בְּתַבְּה אֶחָת, שֶׁהוּא ׳עוֹלָם־הָעֵשִׂיָה׳. וְכָל ׳חֻכְמַת הַקַּבְּלָה׳ הוּא מְעֵשִׂיָה׳ וּלְמַעְלָה, שֶׁהוּא ׳יִצִּירָה׳ וְבְרִיאָה׳ וְאַצִּילוֹת׳ לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְכוּ׳. וְגַם בְּעֵשִׂיָה׳ בְּעֲצָמָה, בְּפִנְיִמִיּוֹת הָעֵשִׂיָה׳, דְּהֵינּוּ ׳רוּחַנִיּוֹת הָעֵשִׂיָה׳ - אֵין לְהַפִּילוֹסוֹפִים שׁוּם יְדִיעָה כְּלָל. אֲבָל ׳חֻכְמַת הַקַּבְּלָה׳ מְדַבֶּרֶת רַק

מ'שרש העשייה ברוחניות, ומשם ולמעלה.
נמצא: שבמקום שמסתיקת חכמתם של
המחקרים, משם מתחלת 'חכמת הקבלה'.

גם אנכי שמעתי מפיו הקדוש, לענין
השגותיו הנוראים, שדבר פמה פעמים
מזה ואמר: הלא אצל המחקרים מסתימת
ידיעתם בגלגלים, ונדמה להם שמשם
ולמעלה הוא רק עצם האלקות יתברך.
ובאמת כל 'למוד הקבלה', הוא בעולמות
ומדרגות שמשם ולמעלה.

כמו־כן אפלו מי שהשיג 'חכמת הקבלה'
היטב, שהוא 'חכמת האמת' -
אף-על-פי-כן "אין חקר לתבונתו" (ישעיה מ,
כח), כי עדין יש "גבוה מעל גבוה" (קהלת ה, ז)
וכו'.

וכן פעם-אחת ראה ספר אחד שמלקט
מפתבי האר"ל, שאינם מצויים,
שמדבר מהשתלשלות והמדרגות שקדם
האצילות, שהוא עולם המלבוש' וכו', כמו
שפתוב בספר 'זיקהל משה' וכו'. ודבר עמי
מזה, ונפלאתי מאד על-זה, מה שיש למוד
בקבלה גם 'למעלה מאצילות', ונדמה לי
שאינ גבוה יותר.

ושחק ואמר אז גם-כן: הלא אצל
המחקרים נדמה שמסתים הידיעה
בגלגלים וכו', כנ"ל. וכונתו היה כמו־כן,
אפלו ב'ידיעת האמת' למעלה למעלה, יש
עוד "גבוה מעל גבוה", בלי שעור וערך וכו',
כי "לגדלתו אין חקר". וענין זה אי-אפשר
לבאר בכתב.

נד.

(שיחות-הר"ן רמט)

אחד עמד לפניו, והיה מקבל גדול ולמדו.

אבל דרכו היה: שהיה בכעס תמיד על
פועליו ומשרתיו וכיוצא, והפה אותם
וכיוצא בזה.

ענה רבנו ז"ל ואמר: מפני מה פתיב
(בראשית לח, ז): "ויהי ער בכור יהודה
רע בעיני ה'" - מדוע 'רע' ולא 'רשע'? (ועיין
בזהר-הקדוש, בראשית נז, שמדקדק גם-כן דקדוק זה).

אך מי שעובר עברה זו של 'ער' חס-
ושלום, הוא 'רע' תמיד (שקורין בלשון
אשכנז: 'בייז'), דהינו: שהוא איש רע ובכעס
תמיד. ולא אמר רבנו ז"ל יותר.

ותבא בששמע האיש הנ"ל דבורים אלו -
נזדעזע לאחוריו, ונפל עליו רתת
וזיע ופחד ואימה גדולה ונוראה מאד בלי
שעור וערך, וכפף קומתו, ולא היה יכול
להגביה ראשו, ולא היה יכול עוד לעמד בכלל
לפני הדרת קדשת רבנו ז"ל.

ונשמט מן הבית אל החוץ, והתחיל
לבכות, ובכה הרבה הרבה מאד
בדמעות-שליש. ובקש מאד מאד מהמלמד
שלו, שהיה מאנשי רבנו ז"ל, שיקרב אותו
לרבנו ז"ל.

ואחר-כך ראה רבנו ז"ל: שמנח אצלו על
הקורה ספר! - ושאל: "איזה
ספר הוא"?! - ונודע לו שהוא 'ספר קבלה'.
ואמר לו רבנו ז"ל: "שאינ ראוי לו ללמד
קבלה" וכו'!

אחר-כך נסע אחרי רבנו ז"ל. וכששב
לביתו, חזר בתשובה גדולה,
ובחר לו חדר מיוחד, וישב שם ועסק בתורה
ותפלה בהתעוררות גדול פמה שבועות וכו'
וכו'.

כה.

(שיחות-הר"ן רסז)

אמר רבנו ז"ל: מי שרוצה לחדש בתורה, מתר לו לחדש ולדרש כל מה שירצה, כל מה שיזכה לחדש בשכלו. ובלבד שלא יוציא איזה דין חדש על-פי דרושו שדורש בדרך דרוש וסוד.

והמוכן מדבריו היה: שאפלו בכונות האריז"ל ודרכי הקבלה, מתר לחדש בהם, באשר ישיג שכלו - ובלבד שלא יוציא מהם שום דין חסוֹשֵׁלִים.

כו.

(שיחות-הר"ן רצב)

חסיד אחד בא בימים שהיה חשוב קצת, בא לרבנו (זאת היתה רבי יודל ז"ל. פוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן כג), והיה לו ידיעה בכתבי האריז"ל, ורצה להתקרב לרבנו ז"ל. והתחיל לדבר עם רבנו ז"ל בדרך החסידים החשובים.

ואמר לרבנו ז"ל: "יורנו רבנו דרך לעבודת הבורא יתברך!" - ענה ואמר רבנו ז"ל בלשון תמיהה: "לדעת בארץ דרכך?" (תהלים סז, ג) - הינו: מי שהוא עדין משקע בארציות גמור, הוא רוצה לדעת דרך להתקרב להשם-יתברך!?

וכפי המוכן מהספור: שקפדתו היה, מה שמדבר עמו בלשון גדלות, שרוצה לידע דרך להשם-יתברך, פאלו לא חסר לו כי אם לידע דרכים, כי רבנו ז"ל רצה שידבר עמו באמת. (עי' שם בפוכבי-אור).

כז.

(חיי-מוהר"ן ב)

בשעת אמירת התורה "קרא את יהושע"

(ח"א ו), לא דבר כלל מענין פונת אלול, רק אחר-כך בשגמר אמירת התורה הזאת, חזר ודבר מהתורה פדרכו תמיד.

ואז ענה ואמר לאנשים חשובים זקנים שישבו אצלו אז, שהיו מתפללים מתוך סדור האריז"ל: "תאמרו לי, איך מרמז בהתורה הנ"ל, כל הפונות של אלול?! - והחרישו ולא ענו, כי באמת אי-אפשר בשום אופן להבין מעצמו, סוד הפונות של אלול, איך מרמזים בהתורה הנ"ל.

וצנה להביא לפניו סדור האריז"ל, ופתח אותו, והראה לפניהם הפונות של אלול. ואחר-כך פתח פיו הקדוש והנורא, והתחיל לגלות פלאות: איך כל הפונות של אלול, מרמזים שם בדרך נפלא ונורא מאד, כמבאר מזה בספר.

אבל אי-אפשר לציר בכתב את השעור שפלב, את כל הנעימות והנפלאות תמים דעים, שהרגשתי אז, בעת שזכיתי לשמע כל זה.

[ב'שיח-שרפי-קדש' ח"ב ערה - השאלה ששאל רבנו אחר שאמר את התורה "קרא את יהושע", לאלו המתפללים בסדור האריז"ל: "תאמרו לי איך מרמז בתורה זו כל פונות אלול ומה שגבוה עוד מפונות?! כמספר בחיי מוהר"ן: עקר שאלתו היתה לרבי יודל שהיה מתפלל עם הפונות שבסדור האריז"ל].

כח.

(חיי-מוהר"ן קלה)

אמר לרבי יודל (לפני שנסע לארץ-ישראל): מבקשי וחפצי ועניני שאני רוצה לפעל בארץ-ישראל, הייתי יכול לפעל גם פה, על-ידי תפלות ובקשות ותחנונים לבד, ולא הייתי צריך לנסע לארץ-ישראל.

ל.

(חיי-מוהר"ן רפ)

יום א' כ"ה ניסן תק"ע, הִיָּה מְדַבֵּר עִמִּי מִחֲדוּשֵׁי ה'בַּעַל-שֵׁם-טוֹב' ז"ל שֶׁגָּלָה חֲדָשׁוֹת בְּעוֹלָם. כִּי הַסְּפּוֹר שֶׁל ה'בַּעַל-שֵׁם-טוֹב' ז"ל, הוּא עֵינָן חֲדָשׁ, מֵה שְׁלֹא נִתְגַּלָּה מִקִּדְּם סְפּוֹר כְּזֶה. רַק בְּכַתְּבֵי הַאֲרִיז"ל נִמְצָא גַם-כֵּן בְּאִיזָה מְקוֹמוֹת מֵעֵין זֶה.

וְאַחֲרֵי-כֵן הָיָה מְשַׁבַּח מְאֹד מְאֹד אֶת 'כַּתְּבֵי הַאֲרִיז"ל', שֶׁגָּלָה חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים בְּמִפְרָסָם לְכָל הָעוֹלָם, כִּי הָיָה מֵעֵין בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן, בְּסִפְרֵי 'לְקוּי־תוֹרָה' שֶׁל הַאֲרִיז"ל, וְשֵׁם יֵשׁ חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים בְּמִפְרָסָם. וְתַפְס לְדַגְמָא הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית כב, כג): "שְׁמֹנֶה אֵלֶּה יִלְכְּדָה מִלְכָּה", שֶׁגָּלָה שֵׁם הַאֲרִיז"ל חֲדוּשׁ נִפְלְאָ, כִּי שְׁמוֹנֶה פְּעָמִים 'אֵלֶּה' וְכוּ', עֵינֵי-שֵׁם (פְּרָשַׁת וַיְרָא).

לא.

(חיי-מוהר"ן שמה)

עֲנֵה וְאָמַר: אֲנַחְנוּ אֵינְנוּ כָּלֵל מִזֶּה הָעוֹלָם שֶׁל עֲבָשׁוֹ וְכוּ'. וּבִאֲמַת אִם לֹא הָיָה דוֹר כְּזֶה, אִם הָיוּ דְבָרִים אֵלּוּ, הֵינּוּ הַתּוֹרוֹת שֶׁהוּא אוֹמֵר, נֶאֱמָרִים בְּדוֹרוֹ שֶׁל הַאֲרִיז"ל, אוֹ אִפְלוּ בְּדוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי ז"ל, הָיָה רַעַשׁ גָּדוֹל מְאֹד.

לב.

(חיי-מוהר"ן טסב)

הַתּוֹרוֹת וְהַמְּאָמְרִים שֶׁבְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, הֵם כְּלָלִיּוֹת, וְכָל מֵה שֶׁאֵתָּה מְמַשְׁמֵשׁ בָּהֶם, אֵתָּה מוֹצֵא בָּהֶם טַעַם נִפְלְאָ וְחֲדָשׁ וּמְתוֹק לַחֵד וּמֵאִיר עֵינַיִם מְאֹד, וַיֵּשׁ בָּהֶם עִמְקוֹת גָּדוֹל בְּדַרְךְ פֶּשֶׁט, וּבְדַרְךְ סוּד וְנִסְתָּר. כִּי כָּל הַתּוֹרוֹת, יֵשׁ בָּהֶם סוּדוֹת

רק הַחֲלוּק: שֶׁכְּשֶׁאֲזָכָה לְהִיּוֹת בְּאֲרִיז"ל יִשְׂרָאֵל, אֲזָכָה לְקַבֵּל הַשְּׁגָתִי עַל-יְדֵי לְבוּשִׁים, אֲבָל כָּאֵן בְּחוּץ-לְאֲרֶץ, לֹא אוֹכֵל לְקַבֵּל הַשְּׁגָתִי עַל-יְדֵי לְבוּשִׁים, רַק 'בְּלֹא לְבוּשִׁים'. וְזֶה הַחֲלוּק שֶׁבִּין 'קִדְשַׁת שַׁבָּת' לְ'קִדְשַׁת יוֹם-טוֹב'.

וּפְתַח לוֹ לְרַבֵּי יוֹדֵל, הַסְּדוֹר שֶׁל הַאֲרִיז"ל, וְהִרְאָה לוֹ בְּכּוֹנְנוֹת: שֶׁזֶהוּ הַחֲלוּק בֵּין שַׁבָּת לְיוֹם-טוֹב: "שֶׁבַשְׁבַּת הָאֹר הַמְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁי, וּבְיוֹם-טוֹב הָאֹר בְּלֹא לְבוּשֵׁי".

נט.

(חיי-מוהר"ן רעט)

אָמַר: מִן רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי שֶׁהָיָה חֲדוּשׁ בְּמִפְרָסָם, הָיָה הָעוֹלָם שֶׁקֵּט עַד הַאֲרִיז"ל, שֶׁמִּרְבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי עַד הַאֲרִיז"ל לֹא נִתְגַּלּוּ חֲדָשׁוֹת כְּמוֹ שֶׁנִּתְגַּלּוּ עַל-יְדֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי.

עַד שָׁבָא הַאֲרִיז"ל שֶׁהָיָה חֲדוּשׁ בְּמִפְרָסָם, וְהוּא גָּלָה חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי, שְׁלֹא נִמְצָא מִי שֶׁיִּגְלֶה חֲדָשׁוֹת כְּאֵלֶּה עַד הַאֲרִיז"ל.

וּמִן הַאֲרִיז"ל עַד הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל, הָיָה גַם-כֵּן הָעוֹלָם שֶׁקֵּט בְּלֵי חֲדוּשׁ, עַד שָׁבָא הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל שֶׁהָיָה חֲדוּשׁ נִפְלְאָ, וְגָלָה חֲדָשׁוֹת.

וּמִן הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל עַד עֵתָּה, הָיָה גַם-כֵּן הָעוֹלָם שֶׁקֵּט בְּלֵי חֲדוּשׁ כְּזֶה, וְהָיָה הָעוֹלָם מִתְנַהֵג רַק עַל פִּי הַהִתְגַּלּוֹת שֶׁגָּלָה הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל עַד הַנֶּה. עַד שֶׁבִּאֲתִי אֲנִי, וְעֵתָּה אֲנִי מִתְחִיל לְגַלּוֹת חֲדָשׁוֹת נִפְלְאוֹת לְגַמְרֵי וְכוּ'.

לד.

(חיי-מוהר״ן שסד)

פַּעַם-אַחַת דְּבַרְתִּי עִמּוֹ, מֵעַנִּין קִבְּלַת
הַאָרִיז״ל. וְאָמַר: שְׁקִבְּלַת
הַאָרִיז״ל הוּא לְגַמְרֵי אֶחָד עִם קִבְּלָה שְׁחַבֵּר
מִזְרָנוּ הָרַב מֹשֶׁה קוֹרְדוֹבֵירוֹ (הַרַמ״ק ז״ל).

אַחֲר־כֵּן אֵיזָה שָׁנִים, שׁוֹב נִזְדַּמְּן שְׁדַבְּרַתִּי
עִמּוֹ מֵעַנִּין הַקִּבְּלָה שְׁגָלָה
הַאָרִיז״ל. וְאָמַר: ״שְׁהַקִּבְּלָה שְׁלוֹ הִיא רְחוֹק
וְנִשְׁגָּב מְאֹד מִהַקִּבְּלָה שֶׁל ׳בַּעַל הַפְּרָדֵס׳
(הַרַמ״ק ז״ל)״!

וְעַמְדַּתִּי מִרְעִיד, וְשִׂאלַתִּי אוֹתוֹ בְּאִימָה:
הֲלֹא שָׁמַעְתִּי מִפִּיכֶם פַּעַם-אַחַד:
״שְׁבֹאֲמַת הַכֹּל אֶחָד!״ - הַשִּׁיב: ״מִסְתַּמָּא אִם
אָמַרְתִּי כֵּן, יִדְעַתִּי מַה שְׁאִמַּרְתִּי!״

וְהַדְּבָרִים סְתוּמִים וְחֲתוּמִים לְכַאוֹרָה! -
אֵד מִי שִׁישׁ לוֹ לֵב לְהַבִּין, יִכּוֹל
לְהַבִּין מִרְחוֹק: שְׁהַכֹּל נִכּוֹן, וְדַבְּרֵי חַיִּים
וְקַיָּמִים, וְהַכֹּל אֲמַת וְיִצִּיב וְנִכּוֹן וְקַיָּם וְיִשָּׁר!

כִּי בְּאֲמַת בּוֹדְאִי, הַכֹּל אֶחָד בְּפִנְיָמִיּוֹת
הָאֲמוּנָה בְּאֲמַת לְאֲמַתוֹ! - אֵד אֶף-עַל-
פִּי-כֵן, דְּרַכִּי הַתְּגַלּוֹת הַסּוּדוֹת שֶׁל הַאָרִיז״ל,
הוּא רְחוֹק וְנִשְׁגָּב מְאֹד מִדְּרַכִּי הַפְּרָדֵס (הַרַמ״ק
ז״ל)! אֶף-עַל-פִּי שְׁבֹאֲמַת לְאֲמַתוֹ הַכֹּל אֶחָד! -
וְאִי-אֶפְשֶׁר לְהַאָרִיךְ בְּעַנִּין זֶה, כִּי ״כִּבְד
אֶלְקִים הַסֵּתֵר דְּבַר״ (מְשַׁלִּי כַהֵ, ב), ״וְהַמְשַׁכְּלִים
יִבִּינוּ״ (דְּנִיאל יב, י).

לה.

(חיי-מוהר״ן שסה)

אָמַר: הַמְעֵינִים בְּסַפְרֵי שִׁישׁ לָהֶם שְׁכָל
קִצָּת, סְבוּרִים: שְׁדַרְכֵי הַקִּבְּלָה שֶׁל
הַאָרִיז״ל וְכִיּוֹצֵא, מְרַמְזוּ גַם-כֵּן בְּסַפְרֵי.
וְחוֹשְׁבִין זֹאת לְמַעַלָּה לְסַפְרֵי, שְׁנוֹגַע עַד
לְשֵׁם!

נִסְתָּרִים וְנִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד. וְאִי-
אֶפְשֶׁר לְבַאֵר זֹאת.

גַּם בְּכָל מְאֹמֵר, יֵשׁ בְּוֵנּוֹת שֶׁל מִצְוֹת, שְׁכָל
מְאֹמֵר שִׁיךְ לְאֵיזָה בְּוֵנּוֹת הַמְּבֹאֲרִים
בְּתַבִּים בְּ׳עֵץ-חַיִּים׳ וּבְ׳פְרִי-עֵץ-חַיִּים׳. כְּגוֹן
הַתּוֹרָה שֶׁל ״מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים״ (ח״א לג),
יֵשׁ בּוֹ סוּד ׳בְּוֵנַת לוֹלֵב׳, אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא נִזְכָּר
בּוֹ דְּבַר מ׳מִצְוֹת לוֹלֵב. וְכֵן ״בְּקִרְבַּ עָלִי
מִרְעִים״ (ח״א קא - לְפִי חַיִּי-מוֹהַר״ן שפז), כְּמַדְמָה
לִי שִׁישׁ בּוֹ ׳בְּוֵנַת קְדוּשׁ׳. וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה שְׁאָרֵי
הַמְּאֹמְרִים.

וְשָׁמַעְתִּי מִפִּי-הַקְּדוּשׁ שְׁאִמַּר: שְׂרָצָה
לַעֲשׂוֹת פְּרוּשׁ עַל הָ׳עֵץ-חַיִּים!
אֵד ׳פְּרוּשׁ פְּשׁוּט׳ אֵינּוּ נִצְרָה, רַק צְרִיכִין
לִזְמַר תּוֹרָה שִׁיְהִי פְּרוּשׁ! וְכִבְּרֵי אִמַּרְתִּי כְּמָה
תּוֹרוֹת הַשִּׁיכִים לְ׳עֵץ-חַיִּים!״

[בְּשִׁיח־שֶׁרְפִי-קִדְשׁ ח״ב פט - רַבֵּנוּ ז״ל אָמַר: ׳לַעֲשׂוֹת
פְּרוּשׁ פְּשׁוּט׳, אִי גְלַאטְעֵר פִּירוּשׁ׳ - עַל הַסֵּפֶר ׳עֵץ-חַיִּים׳ -
אִי-אֶפְשֶׁר. וְבַהֲכַרַח לִזְמַר תּוֹרָה, שֶׁתּוֹרָה זוֹ תַהֲיֶה הַפְּרוּשׁ
עַל הַסֵּפֶר. וְהָרִי אֹמֵר אֲנִי תּוֹרָה׳, זָאג אִיךְ דָּאךְ תּוֹרָה!].

גַּם שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמּוֹ שְׁאִמַּר: שְׂזָה סְמוּךְ גָּמַר
הָ׳עֵץ-חַיִּים, וְרָאָה שֶׁהוּא כְּלוֹ מוֹסְרֵי!

וְכֵן כְּמָה תּוֹרוֹת יֵשׁ בְּהַסֵּפֶר, כְּגוֹן ״מִרְכָּבוֹת
פְּרָעָה״ (ח״א לה), ״אֲשֵׁרֵי הָעַם זִרְקָא״
(ח״א לה), וְעוֹד כְּמָה תּוֹרוֹת שְׁאִמַּר בְּאוֹתָן
הָעֵתִים, וְכֹלָם הֵם סוּד ׳בְּוֵנּוֹת תְּפִלִּין׳.

לג.

(חיי-מוהר״ן שסג)

שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמּוֹ שְׁאִמַּר בְּיָמִים הַקּוֹדְמִים
קָדָם שְׁנַתְּקַרְבַּתִּי אֵלָיו: ״שֶׁהוּא
מִשְׁתוֹקֵק שִׁיתְּקַרֵּב אֵלָיו אִישׁ לְמִדָּן וְיַבְעַל-
לְשׁוֹן נִפְלֵא, וְאֵז הָיָה יִכּוֹל לְבַאֵר בְּתַבִּי
הַאָרִיז״ל, עַד שֶׁאֶפְלוּ נְעָרִים יוֹדְעֵי סֵפֶר הָיוּ
יִכּוֹלִין לְלַמֵּד וּלְהַבִּין כָּל כְּתָבֵי הַאָרִיז״ל!״

רבים מקבלים איש מפי איש עד משה רבנו עליו השלום, ומה שחדשו בהם היה ברוח הקדש במדרגה גבוה מאד, ומחזקין ומקימין מאד את אמונתנו הקדושה שהתחילה מאברהם אבינו עליו השלום וכו', ומזרזים מאד לקיים תורת-משה בכל פרטיה ודקדוקיה.

לח.

(חיי-מוהר"ן תי)

פעם-אחת בראש-השנה דבר רבנו ז"ל מזה, מגדל האסור ללמד אלו הספרים המפרשים את התורה על-פי דרכי המחקרים וכו'.

ואז דבר רבנו ז"ל עמנו, ואמר: שאין ללמד ספרים של דרושים ומוסר, כי אם אותם ההולכים על-פי דברי רבותינו ז"ל בגמרא ומדרשים וספרי הזהר-הקדוש וספרי האר"ל. וכן כל הספרים שחברו הצדיקים הסמוכים לדורותינו, שהם בנויים על יסודות הררי קדש על-פי דברי ה'בעל-שם-טוב' ז"ל, שהם ספרי הרב הקדוש מפולנאה, וספר 'לקוטי-אמרים'. וחשב עוד כמה ספרים באלה שטוב ללמדם.

והמשביל יבין מאליו על-פי דברים האלה, מאיזה ספרים לרחק, ובאיזה ספרים יתחזק ויאחז בהם. הינו אותם שהם בנויים רק על-פי הגמרא ומדרשים וספרי הזהר-הקדוש והאר"ל וה'בעל-שם-טוב' ז"ל. אשרי שיאחז בהם.

לט.

(חיי-מוהר"ן תיט)

יש כמה דברים שהם בתחלה סוד, ואחר-כך שוב אינו סוד - פגון קצת סודות הקבלה, שקדם רבי שמעון בר יוחאי

והם אינם יודעים: שהוא להפך! אדרבא, גם דרכי הקבלה של הקדמונים ז"ל נכלל גם-כן בדבריו. - ולא סים בפרוש. רק היה מבאר פונתו ממילא. פלומר: אבל פונתו בעצם תורתו, גבוה למעלה למעלה יותר ויותר, רק שגם דבריהם הקדושים כלול גם-כן בדברי תורתו.

לו.

(חיי-מוהר"ן תז)

מ'ספרי החקירות וכו', ספר הרבה מאד כמה פעמים, ואסר עלינו מאד מאד: לבלי לעין בהם ולהביט בהם כלל חס-ושלום. והפליג מאד בגדל האסור, כי הם מבלבלים דעת האדם מאד בדעות זרות שאינם מסכימים כלל לדעת תורתנו הקדושה. גם אינם מאמינים בשדים אשר בכל דברי רבותינו ז"ל מבאר ההפך.

בפרט כפי מה שזכינו לספרי הזהר-הקדוש, וספרי האר"ל וה'בעל-שם-טוב' ז"ל, וכיצא - שהם כלם מיסדים על-פי רוח-הקדש, ומעוררים את האדם מאד לעבודתו יתברך באמת.

לז.

(חיי-מוהר"ן תח)

אוי ללב שנכנס בו שום סברא רעה כזאת שהיא כנגד כל ספרי-אמת שקבלנו מהתנא אלקי רבי שמעון בן יוחאי והאר"ל.

ושים לבך והבן: מפני מי ראוי לך להתירא יותר, אם מספר וכו' הבנוי על-פי סברות אריסטו הינו ימח-שמו, אם להבדיל מספר הזהר-הקדוש והאר"ל שחברו הרשב"י וחבריא ז"ל ברוח-הקדש ועל-פי אליהו זכרוננו-לברכה, וכל דבריהם

פי בכל עניני חקירות וקשיות פאלו שיש בהנהגתו יתברך ויתעלה, ובענין 'בריאת העולם', אסור לכנס בהם כלל בחקירות וקשיות, רק לסמוך על האמונה, כמבאר בדבריו כמה וכמה פעמים.

ועין בספר 'שבחי האריז״ל' הגדול, המחבר לספר 'לקוטי הש״ס', וזה לשונו שם (בדף לא.): "ולאפוקי מהסוברים שיש שמטות ומקדם היה 'שמטת החסד' ועתה היא 'שמטת הפחד', כל־זה אינו אמת, ושמעו מרובם וכו', והוסיפו הם מדעתם סברת ה'שמטות', והאמת אינו כן וכו', כנ״ל.

מא.

(חיי־מוהר״ן תנח)

כל 'דברי הקבלה', הם בקבלה איש מפי איש עד משה רבנו עליו־השלום.

מב.

(חיי־מוהר״ן תקכו)

איש אחד עמד לפניו שהיה עוסק ללמד ב'ספרי קבלה', ובאמת לא היה ראוי ללמד 'קבלה'. והוכיח אותו: "שלא ילמד קבלה"! - ואמר לו: 'קבלה' בגימטריא 'נזא״ף'!

ושוב שמעתי מאחד: שהיה מדבר עם איש אחד, והיה אותו האיש קובל לפניו: "שאין לו לב"! - הינו: "שאין לו התעוררות הלב לתפלה ועבודה"! - השיב לו רבנו ז״ל: "שזהו בשביל שלומד קבלה! כי 'נאף אשה חסר לב' (משלי ו, לב), ו'קבלה' בגימטריא 'נזא״ף'!"

וכל־זה למי שאין ראוי לזה! - אבל לכמה אנשים הזהיר בעצמו: "שילמדו קבלה"! - וצריכין להתפלל להשם־יתברך:

והאריז״ל היו אלו הדברים בסוד גדול, ולא היו מדברים מזה פיראם בסוד גדול מאד, ואחר־כך בימי רבי שמעון בר יוחאי והאריז״ל שוב לא היה סוד, והתירו לגלות הסוד קצת. וכן יש כמה וכמה דברים שהם עכשו סוד, ואחר־כך בימים הבאים לא יהיו סוד.

מ.

(חיי־מוהר״ן תנד)

בענין ה'שמטות', שיש ספרי מקבלים שסוברים ענין זה כמבאר בספרים. אמר רבנו ז״ל: "שאינו כן"! - וכל פעם שספר מענין זה, לא היה מסכים כלל! - והספר 'שערי גן־עדן' שיצא מחדש בימינו, היה למראה עיני רבנו ז״ל, ולא הוטב בעיניו מחמת זה, שקל יסודו על פי ענין ה'שמטות'.

ופעם־אחד אמר רבנו ז״ל בפרוש על ענין זה: "שאינו כן"! - ואנו חפצנו לשמע ממנו יותר. ענה ואמר: "מה יהיה אם אנלה לכם זאת גם־כן? וכי לא אמרתי לכם מה שיש בו די"?! - ולא רצה לגלות!

אבל זאת אמר בפרוש: "שאינו כן כמו הסוברים ענין ה'שמטות' כנ״ל! - וגם דעת האריז״ל אינו מסכים כלל לענין ה'שמטות'! - והקשיא שהקשה בספר 'שערי גן־עדן' הנ״ל בתחלת הספר, אינו מישב כלל בתרוצו שמישב על־פי ה'שמטות'! - כי סוף כל סוף צריכין להשאר רק באמונה, ואסור לחקור כלל מה לפנים" וכו' (חגיגה יא). על־כן טוב אם אינו מתחילים לכנס כלל בחקירה בקשיא זה, וסומכים מיד על האמונה!

״שׂוֹלֵיכוֹ בְּדַרְדְּ-הָאֱמֶת, אִם לְלַמֵּד קַבָּלָה,
וְאִם לְחַדְל״!

מג.

(בוכבי-אור, שיחות-וספורים ח"א יב)

רַבְּנֵנוּ ז"ל קָרָא פֶּעַם אַחַת לְסֵפֶר 'עֵץ-
הַחַיִּים' בְּשֵׁם 'סֵפֶר מוֹסֵר'. וְאָמַר בְּזֶה-
הַלְשׁוֹן: ״אֵיזָה 'סֵפֶר מוֹסֵר' יִקָּר הוּא!״ [סַע א
טִייער 'מוֹסֵר סֵפֶר' ס'איז!]. וְהַפְּלִיג מְאֹד
בִּיקָר מַעֲלָתוֹ.

מד.

(לקוטי-תפלות ח"א קי)

וְנִזְכָּה לְלַמֵּד כָּל סִפְרֵי תוֹרַתְךָ הַקְּדוֹשָׁה
בְּכָל יוֹם. תִּנְגַּךְ וְשׁ״ס וּפּוֹסְקִים
וּמְפָרְשֵׁיהֶם, וְכָל סִפְרֵי הַמְּדַרְשִׁים, וְסִפְרֵי
הַזְהַר־הַקְּדוֹשׁ וְתַקּוּנִים, וְכָל כְּתָבֵי הָאֶרֶץ
זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, וְכָל סִפְרֵי הַצְּדִיקִים הָאֱמֶתִיִּים
שְׁבִימֵינוּ.

מה.

(לקוטי-תפלות ח"ב מז)

וְהִנֵּה בְּתוֹקֶף סוּף הַגְּלוּת הַמֵּר הַזֶּה, וּבְכַבֵּר
הַתְּחִיל לְהַתְּנוּצֵץ 'הַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיחַ'
מִימֵי הָאֱלֹקֵי הָאֶרֶץ זְכוּר־צְדִיק־לְבִרְכָה, וְעַמּוּד
בֵּית־יִשְׂרָאֵל מְשִׁתּוֹקְקִים וּמְתַגַּעְגָּעִים מְאֹד
לְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, וְ"הַכֹּל חִפְצִים לִירָאָה אֶת
שְׁמֶךָ", בְּהַשְׁתּוֹקְקוֹת נְמָרֶץ וּנְפֹלָא, אֲשֶׁר לֹא
הִיְתָה כְּזֹאת מִימֵי קֶדֶם.

מו.

(ימי-מוהרנ"ת ח"א ד)

אַחֲר־כֵּן בְּקִיץ (שְׁנַת תַּקס"ד) צָוָה עָלַי
לְהַתְּחִיל לְלַמֵּד קַבָּלָה. וּמַעֲשֵׂה
שְׁהִיָּה כֵּן הָיָה: שְׁאַנִּי בְּאֵתִי אֲלֵיו עִם רַבִּי
נִפְתָּלִי, וְאָמַר לִי: ״אֲנִי הִבֵּאתִי אוֹתְךָ עִתָּה, כִּי
רְצִיתִי לֹאמַר לְךָ הַנְּהַגָה חֲדָשָׁה״ (הֵינּוּ לְלַמֵּד

קַבָּלָה!) - וְרָצָה שְׁאִבּוּא אֲלָיו. וְעַל־יְדֵי־זֶה סָבַב
הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ עַד שֶׁבֵּאתִי אֲלָיו וְאָז וְכוּ'.

מז.

(ימי-מוהרנ"ת ח"א סב, יום הסתלקות
רבנו ז"ל ח"י תשרי תקע"א)

בְּאֵתִי לְחַדְרוֹ, וּמִצָּאֵתִיו יוֹשֵׁב עַל מִטָּתוֹ,
יוֹשֵׁב וְלֹא שׁוֹכֵב, וּמַעֲטָף בְּטִלְיָתוֹ
וּמִתְפַּלֵּל. וְאַחֲר־כֵּן לָקַח הָאֶתְרוּג וְהַלּוּבָב
וּמִינֵיו, וְאַחֲזֵם בְּיָדוֹ, מַעֲטָף בְּטִלְיָתוֹ, וְיוֹשֵׁב
עַל מִטָּתוֹ, וְסוּדוֹר שֶׁל הָאָרִיז״ל הָיָה מְנַח עַל
בְּרַכְיוֹ הַקְּדוֹשִׁים, וְגָמַר אֶת הַהֲלָל עִם
הָאַרְבָּעֵה־מִינִים, וְאָמַר הוֹשַׁעְנוֹת בְּקוֹל־רַם
קִצָּת, שְׁהִיו נִשְׁמָעִים דְּבוּרָיו לְכָל הָעוֹמְדִים
בְּבֵית.

אֲשֶׁרֵי הָעֵינַיִם שְׁזָכוּ לְרֹאוֹת אוֹתוֹ אָז,
וְלִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּעֵת שְׁאֲחֹז הָאַרְבָּעֵה־
מִינִים וְאָמַר הֲלָל וְהוֹשַׁעְנוֹת, בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן
שֶׁל יְמֵי חַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים.

מח.

(ימי-מוהרנ"ת ח"ב קלח; קמב; קנה)

בַּיּוֹם שִׁשִּׁי הִלְכָתִי אֲנִי וְרַבִּי יְהוּדָא אֲלִיעֶזֶר,
עַל קֶבֶר הָאָרִיז״ל, וְשָׁם אָצְלוּ מְנַח
רַבִּי מִשֵּׁה קוֹרְדוּבִירוֹ (תַּרמ"ק) ז"ל, וְרַבִּי שְׁלֹמֹה
אֶלְקָבֶץ ז"ל שֶׁחִבֵּר ״לְכָה דוּדִי״, וְשָׂאָר
צְדִיקִים נוֹרָאִים, וּבְסִמּוּךְ לְשָׁם קֶבֶר 'הַבֵּית־
יוֹסֵף' וְהָאֱלֹשִׁיף' וְכוּ'. - וְעַמְדָנוּ אֶצֶל קֶבֶר
הָאָרִיז״ל וְשִׁפְכְנוּ שָׁם שִׁיחֵנוּ.

בַּיּוֹם רֵאשׁוֹן פָּרַשְׁתָּ קִרְחַ הָיִיתִי עַל מַעְרַת
'הוֹשַׁע בֶּן בְּאֵרִי', וּבְנִגְדוֹ מַעְרַת 'בְּאֵרֵי
אֲבִיו' וְכוּ' וְכוּ'. וְעוֹד הָיִינוּ אָז אֶצֶל שְׂאָר
צְדִיקִים. וּבֵאֵנוּ לְקֶבֶר שֶׁל הַתָּנָא רַבִּי פִּינְחָס
בֶּן יֵאִיר. מִשָּׁם חֲזַרְנוּ וְהִלְכְנוּ לְמַקְנֵה שֶׁל
הָאָרִיז״ל וְטַבְּלָנוּ שָׁם.

ביום שני פרשת בלק יצאתי מטבריא וכו'.
 ביום שלישי באתי לצפת. ביום
 רביעי הייתי על קבר בניהו בן יהוידע. ביום
 חמישי חזרנו והלכנו שנית על קבר
 האריז״ל. ביום שני פרשת פינחס חזרנו
 והלכנו למערת הושע בן בארי וכו'.

מט.

(עלים לתרופה, מכתב מרבי יצחק
 בן מוהרנ"ת ז"ל, ג עקב תרכ"ח)

וביום ו' ערב שבת קדש ואתחנן, היה
 היארצייט של כבוד הצדיקיסוד-
 עולם האר"י זכר צדיק וקדוש לברכה,
 והלכתי על הציון שלו הקדוש פעם
 הראשון. מה אוכל לשער לכם בני שיחיו,
 גדל יקרת קברו הקדוש, עם כל הקדושים
 הגנוזים שם, זכותם יגן עלינו.

ומצאתי בשם אנשים ונשים וטף,
 צועקים ומתחננים בתחנונים על
 נפשותם, זה הולך וזה בא, ונשמעו קולות
 מעמקא דלבא, ואנכי בתוכם בתפילתי
 ובבקשתי, ובעזרת השם יתברך פרשתי
 שיחתי כאשר עם לבבי.

ומשם הלכתי להקבר הצדיק הקדוש הוא
 רבי פנחס בן יאיר זכותו יגן עלינו,
 מה אמר מה אדבר. הלכתי בחזרה לביתי,
 ממש באיש הפורח באויר, לא ידעתי היכן
 אני בעולם.

והכל נתחבר אצלי עם הציון הקדוש של
 ה'נחל נובע מקור חכמה' זכר-
 צדיק וקדוש לברכה - ממש כאלו אנכי
 עומד בשם. ובאמת הוא הכל אחד. אשרי
 מה טוב חלקי. חבלים נפלו לי בנעימים,
 אשר זכיתי להפגם בצל ה'נחל נובע מקור
 חכמה' ז"ל, אשר הכניס בלבי הרגשת הנעם

הזה, על ידי תלמידו הקדוש, הוא כבוד
 אדוני אבי ומורי ורבי זללה"ה וכו'.

מה אמר לכם בני שיחיו, בודאי הייתי
 הולך בכל יום על ציון הקדוש של
 האריז״ל. אך הדרך לשם הוא במסירת נפש,
 ולילך יחידי גם כן עדין קשה עלי, והלואי
 שיתן לי השם יתברך כח לילך על כל פנים
 בכל שני שבועות.

תהלה לא-ל ביום ב' העבר ט"ו דנא, גם-
 בן הייתי שם עת מנחה, ולקחתי לי
 איש אחד לשומר, ובודאי היה לשלל נפשי
 עוד יותר מבראשונה, אך באתי מאד עיף
 ויגע, והיכן לוקחין בכל פעם איש בלבבי
 לילך עמי.

ובפרט כאשר אנכי רואה בכל עת, ציון
 הקדוש של כבוד התנא הקדוש
 רבי שמעון בן יוחאי, ממש עומד לנגד
 עינים, וכלתה נפשי לפרח אליו. אך לבוא
 לשם, צריכין לזה הכנה ונסיעה יותר כאשר
 מאתנו לבוא לאומאן, מה אוכל לשער לכם
 הדרך לשם, הרים ובקעות וגבעות, משטחים
 בצרורות אבנים גדולים וקטנים.

הכלל: צריכין רק לכסף ולהשתוקק לטוב
 הזה. ובחסדי השם מוכן אנכי
 בעזרתו יתברך לבוא לשם אם ירצה השם
 על ערב ראש חדש אלול הבא עלינו-
 לטובה, יהי השם עמי ויושיעני בכל טוב,
 אמן בן יהי רצון.

נ.

(עלים לתרופה, מכתב מרבי יצחק
 בן מוהרנ"ת ז"ל, א נח תרכ"ט)

(מספר לפני זה הנסיעה לערב ראש-חדש אלול לציון
 הרשב"י במירוץ. עיר-שם).

נב.

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק
בן מוהרנ"ת ז"ל, יום ו ערב-שבת-קדש)

(מספר איך שעבר עליו הלולת הרשב"י ל"ג בעמר
במירון):

ועשו פה (בצפת בליל ל"ג בעמר) הַדְּלָקָה
גְּדוֹלָה. הַהֲדָלָקָה פֶּה הָיָה אֶצֶל בֵּית-
הַכְּנֶסֶת שֶׁל כְּבוֹד הָאָר"י זְכַרְצְדִּיק-וְקָדוֹשׁ-
לְבָרְכָה בְּשִׁמְחָה רַבָּה, וְהַהֲדָלָקָה נִרְאִית עַד
הַמִּירוֹן, וְתַהֲלָה לְאֵל רְקֻדְנֵי הַרְבֵּה בְּתוֹךְ
שִׁטְף הַגִּשְׁמ, וְאַחֲרֵיכֵן בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, וְהַכֹּל
בְּאַהֲבָה וּבְחֶפְזָה. (וביום ל"ג בעמר בבקר נסע למירון).

נג.

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק
בן מוהרנ"ת ז"ל, ה'נח תר"ל)

(מספר מחולאת שלו וחלשתו):

ואמרת לו אז בכל כחי: קחו מזונתי
טאליר, ותקבצו מנין מאוהבי
נפשי, והמעות תחלקו לעניים. והמנין ילכו
לומר תהלים על מקום קדשו של כבוד
הָאָר"י זְכַרְצְדִּיק-וְקָדוֹשׁ-לְבָרְכָה. וְנִתְקַבְּצוּ
אוֹהָבֵי נַפְשִׁי יוֹתֵר מִמֶּנִּי, וְהִלְכוּ לְשֵׁם, וְשִׁפְכוּ
לִבָּם כַּמַּיִם בְּדַמְעוֹת רוֹתְחוֹת, כִּי הָיָה לָהֶם רֵב
רַחֲמָנוֹת עָלָי. וְכַפִּי הַנִּרְאָה מֵאֵז הַתְּחִילָה
הִישׁוּעָה. רַק מִחֲמַת שְׁהִיָּה בְּדַקּוֹת גְּדוֹל, לֹא
הָיָה נִרְצֵשׁ לְשׁוֹם בְּרִיאָה, וְגַם אֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי
מְאוּמָה עוֹד מִהַנְּעִשָׂה עִמִּי עַד יוֹם-כְּפוּרִים
זְכוֹ, וּבְעֶזְרַת-הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֹר לְבַקֵּר יוֹם
'מְחַרְת יוֹם-הַכְּפוּרִים' וְתִצְמַח הַיְשׁוּעָה זְכוֹ.

נד.

(אבני-ה־בְּרֵזֶל; שיחות-וספורים מרבנו
ז"ל ח"א טז; שיח-שׁוֹפֵי-קֹדֶשׁ ח"א תרלג)

פעם בתחלת התקרבות מוהרנ"ת ז"ל
לרבנו, ראה מוהרנ"ת אצל רבנו ז"ל,

והייתי בחצי חדש (אלול) על ציון-הקדוש
של האריז"ל, ועל כל המקומות
הקדושים אשר עדין לא הייתי עד פה, וגם
טבלתי עצמי בהמקנה הקדושה שלו, ובאתי
לביתי בתשוקה, ובעזרת-השם-יתברך מאז
עד עתה, שמתי מגמתי לתוך למודים הרבה
בהתמדה וכו'.

וימה מאד בלתי נפשי לשמע היטב
מהראש-השנה הקדוש שלנו
באומאן, איך עלה עמנו במקום התפלה וכו'.
ולא הלך ממני שום תפלה שלא הזכרתי
ענין זה, ובפרט על כל המקומות הידועים,
וגם עבורכם התפללתי הרבה שתזכו להיות
שניכם באומאן על ראש-השנה בין הקבוץ-
הקדוש, בן אנכי מצפה לשמע הטוב מזה.

ואנכי נתקשרתי עצמי מפה להקבוץ-
הקדוש שלנו, בנפשי ורוחי
ונשמתי, ובפרט בעת שהייתי על ציון-
הקדוש של האריז"ל בערב ראש-השנה,
נפתח לבבי מאד בענין זה. ומשם קשרתי
עצמי בזכותו הקדוש להקבוץ שלנו.

נא.

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק
בן מוהרנ"ת ז"ל, ה'יצא תרכ"ט)

ויקרת הארץ-הקדושה חביב עלי בכל עת
ביתר שאת, ובפרט בכל עת היויתי
על ציון-הקדוש של כבוד האר"י זְכַרְצְדִּיק-
וְקָדוֹשׁ-לְבָרְכָה, ועוד על מקומות קדושים,
נמשך עלי חיות חדש נפלא. והכל על-פי
דרכינו הקדושות הנובעים מהנחל נובע
מקור חכמה' זְכַרְצְדִּיק-וְקָדוֹשׁ-לְבָרְכָה,
שקבלנו על-ידי כבוד אדוני אבי ומורי ורבי
זללה"ה זכותו-יגן-עלינו.

את הספר "שבחי האריז"ל, ושאל אותו מִמֶּנּוּ, ואחר־כֵּן בְּשֶׁחֲזִירוֹ, שָׁאֲלוּ רַבְּנוּ זְצוּק״ל: "וואס האסטו דיר עפעס ארויסגענומען פון דארט"? [מה הוצאת לעצמך משם משהו].

ענה ואמר: שְׁמָצָא חן בְּעֵינָיו, מה שפכתוב שם: שְׂרַבֵי חַיִּים וַיִּטְאַל זְצוּק״ל הִיָּה בְּעֵינַי עֲצָמוּ עָנוּ וְשָׁפַל מְאֹד, וּכְשֶׁנִּכְנַס אֶל הָאָרִיז״ל וְנִתְקַרַב אֵלָיו, הִתְחִיל הָאָרִיז״ל לְשַׁבְּחוֹ וּלְפָאֲרוֹ מְאֹד, וְהָיָה אֲצִלּוֹ פְּלֵא גְדוֹל מִה זֹאת, וְאָמַר אֵלָיו: "הֲלֹא יוֹדַע אֲנִי בְּעֲצָמֵי אֶת שְׁפָלוּתִי... וְכוּ', וּמָה זֹאת שְׁמַעְלָתוֹ מְרוֹמִם וּמְשַׁבַּח אוֹתִי כָּל־כֶּךָ?!

ענה האריז"ל זצוק"ל ואמר לו: "בְּעַקְבָּתָא דְמְשִׁיחָא בְּמִיעוּט פְּעֻלוֹת, יִגִּיעוּ לְמַדְרַגַת רַבִּי עַקִּיבָא" וְמָה שֶׁתַּפֵּס לוֹ דוֹקָא רַבִּי עַקִּיבָא, הוּא כִּי מְבָאָר בְּכַתְבֵי הָאָרִיז״ל, "שְׂרַבֵי חַיִּים וַיִּטְאַל הִיָּה לוֹ נְשֻׁמַת רַבִּי עַקִּיבָא", וְעַל־כֵּן מִחֲמַת שְׁכִיּוֹם בְּמַעַט פְּעֻלוֹת אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְמַדְרַגַת רַבִּי עַקִּיבָא, מִבֵּין שְׁעַל־כֵּן מְשַׁבְּחוֹ רַבְּנוּ כָּל־כֶּךָ.

ענה רבנו ז"ל ואמר לו: "אַט דאס האב איך טאקע געמיינט!" - כִּי זֶה הָעֲנָן בְּעֲצָמוֹ הִיָּה גַם־כֵּן אֲצִל מוֹהַרְנ"ת זְצוּק״ל, שְׁהָיָה בְּעֵינָיו עָנוּ וְשָׁפַל וְסַבְּלָן מִמֶּשׁ: "א שְׁטִיקַל בְּלֵאטֶע" [חתיכת בוך] פֶּאָשֶׁר רַבְּנוּ זְצוּק״ל בְּעֲצָמוֹ הָעִיד עָלָיו, וּכְשֶׁנִּתְקַרַב לְרַבְּנוּ זְצוּק״ל, וְהוּא שְׁבַחוֹ וּפְאָרוֹ, וְהָיָה אֲצִלּוֹ זֹאת חֲדוּשׁ וּפְלֵא, וּבְזֶה שֶׁרָאָה בְּסִפְרָא אֶת הַנ"ל תִּרְצֶה לוֹ זֹאת.

נה.

(אבני־ה־בְּרִזָּל; שיחות־וספורים ממוהרנ"ת ז"ל ח"א מה)

פעם־אחת בא מוהרנ"ת ז"ל לְמַשְׁנֵה שֶׁל (אבות פ"ג מ"א): "עַקְבָּיָא בֵּן

מִהֲלָלָאֵל אוֹמַר הַסְתַּכְּלִי וְכוּ'. וְנִתְלַהֵב מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר בְּזֶה־הַלְשׁוֹן: פֶּאָרוּוַאס אִיז רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי, גְּעוּוֹעַן רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי? - וַיִּיל עַד הָאֵט דָּאס גְּעוּוַאוּסְט!

פארוואס איז געווען דער האריז"ל הקדוש, דער האריז"ל הקדוש? - וַיִּיל עַד הָאֵט דָּאס גְּעוּוַאוּסְט!

פארוואס איז געווען דער 'בעל־שם־טוב' הקדוש, דער 'בעל־שם־טוב' הקדוש? - וַיִּיל עַד הָאֵט גְּעוּוַאוּסְט!

פארוואס איז געווען דער הייליגער רבי, דער הייליגער רבי? - וַיִּיל עַד הָאֵט גְּעוּוַאוּסְט!

פארוואס בין 'איך', 'איך'? - וַיִּיל אִיךְ וַיִּים!

[מדוע הרשב"י היה רשב"י כִּיּוֹן שְׂיַדַע זֹאת, וּמַדּוּע הָאָרִיז״ל הִקְדוּשׁ הָיָה הָאָרִיז״ל הִקְדוּשׁ כִּיּוֹן שְׂיַדַע זֹאת [המשנה הנ"ל], וּמַדּוּע הִבְעַשׁׂט הָיָה הִבְעַשׁׂט כִּיּוֹן שְׂיַדַע, וּמַדּוּע רַבְּנוּ הִקְדוּשׁ הָיָה רַבְּנוּ הִקְדוּשׁ כִּיּוֹן שְׂיַדַע זֹאת, וּמַדּוּע אֲנִי כְּמוֹ שְׂאֲנִי כִּיּוֹן שְׂאֲנִי יוֹדַע!].

נו.

(שיח־שרפיי־קדש ח"ב קצז)

כְּשֶׁצִּוָּה רַבְּנוּ ז"ל לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל לְלַמֵּד בְּסִפְרָא 'עֵץ־חַיִּים', שְׁאֲלוֹ מוֹהַרְנ"ת: "וַאֲם לֹא אֲבִין"?!

אמר לוֹ רַבְּנוּ ז"ל: "אַתָּה לְמַד! וּבְכָל מְקוֹם שְׁלֹא תִבִּין, עֲשֵׂה נִקְדָּה וְסִימָן שְׁלֹא תִבְנֶה בְּמְקוֹם זֶה, וְאַחֲרֵי־כֵּן בְּשֶׁתְּלַמֵּד פְּעַם שְׁנִיָּה, תִּרְאֶה שֶׁיִּפְתָּחוּ הַנִּקְדוֹת שֶׁסַּמְנָת לְעֲצָמְךָ עַל אֵי הַבְּנֵתָךְ! וּכְשֶׁתְּלַמֵּד עוֹד פְּעַם, יִפְתָּחוּ עוֹד הַנִּקְדוֹת! וְכֵן בְּכָל פְּעַם, עַד שֶׁתִּבִּין הַכָּל!"

נז.

(שיח-שרפי-קדש ח"ב תקלג)

כְּשֶׁבִקֵּר מוֹהֲרֵנִי תֵּת בְּקִרְיַמְנִטְשׁוֹק, בְּבֵית
חַיָּה בַת רַבְנֵנוּ, שֶׁנִּשְׁאַה לְהֵרֵב
הַצְדִּיק רַבִּי אֶהְרֹן הַמְכֻנָּה רַבִּי אֶרְקֵעַ, נִכְדוֹ
שֶׁל הָרֵב בַּעַל הַתְּנָיָא, בְּזוּנָגָה הַשְּׁנִי, דְּבַר שָׁם
בְּאַרוּכָה עִם בַּעֲלָהּ רַבִּי אֶרְקֵעַ, אַחֲרֵי-כֵן
הַפְּלִיג רַבִּי אֶהְרֹן בְּמַעֲלָתוֹ שֶׁל מוֹהֲרֵנִי תֵּת
וְאָמַר: "כָּל כַּתְּבֵי הָאֶרֶץ מוֹנַחִים אֶצְלוֹ כְּבִכְף
יָדוֹ, הִנְקֵרָא בְּלַע"ז דְּאֶלְנִיעַ!"

נח.

(שיח-שרפי-קדש ח"ב תשא)

מוֹהֲרֵנִי תֵּת אָמַר: "נְהוּג בְּעוֹלָם:
שֶׁכְּשֶׁמְזַכְּרִים אֶת מִשֶּׁה רַבְנֵנוּ,
לְהַזְכִּיר גַּם אֶת תְּלַמִּידוֹ יְהוֹשֻׁעַ.

וּכְשֶׁמְזַכְּרִים אֶת רַשְׁבִּי, מְזַכְּרִים אֶת
תְּלַמִּידוֹ רַבִּי אָבָא.

וּכְשֶׁמְזַכְּרִים אֶת הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה,
מְזַכְּרִים אֶת תְּלַמִּידוֹ רַבִּי
חַיִּים וְוִיטָאֵל.

וּכְשֶׁמְזַכְּרִים אֶת הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב
הַקְּדוּשָׁה, מְזַכְּרִים אֶת
תְּלַמִּידוֹ הַמְּגִיד.

וּכְשֶׁיִּזְכְּרוּ אֶת רַבְנֵנוּ, יִזְכְּרוּ גַּם אוֹתֵינוּ...

נט.

(שיח-שרפי-קדש ח"ג קעח)

אָמַר רַבִּי נִפְתָּלִי ז"ל: גְּזֵרַת ת"ח, שֶׁנִּרְצָחוּ
אֲז רַבְבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל - בָּאָה פְּעוֹנָשׁ עַל
זֶה שֶׁחָלְקוּ עַל רַבְנֵנוּ הָאֶרֶץ ז"ל.

וְהִרְצִיחוֹת שֶׁהָיוּ עַל-יְדֵי גְּאֻנְטֵעַ בְּעִיר
אוּמָאן בְּשָׁנַת תַּקכ"ח - בָּאוּ
פְּעוֹנָשׁ עַל זֶה שֶׁחָלְקוּ עַל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב.

וּגְזֵרַת הַנְּעֻקְרָאטֵן, הָיִינוּ: הַגְּזֵרָה לְקַחַת
אֶת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְצָבָא, שִׁיְצָאָה
לַפֵּעַל בְּשָׁנַת תַּקפ"ז, כַּמּוּבָא בְּחַיִּי-מוֹהֲרֵן
סִימָן א - בָּאָה פְּעוֹנָשׁ עַל זֶה שֶׁחָלְקוּ עַל רַבְנֵנוּ
ז"ל. וּמִשּׁוֹם שֶׁעֲדִין עוֹמְדִים וְחוֹלְקִים עַל
רַבְנֵנוּ ז"ל, לֹא תִבְטַל גְּזֵרָה זוֹ, וְיִצְטָרְכוּ לְלַכֵּת
לְצָבָא עַד בִּיאַת הַגּוֹאֵל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

ס.

(שיח-שרפי-קדש ח"ג תט)

אָמַר פַּעַם רַבִּי זְלָמָן הָרַב מִמַּעַדְוֵוְעֵדִיבְקֵעַ:
רַבְנֵנוּ הַפְּלִיג בְּשִׁבְחַת הָאֶקְדָּמוֹת וְאָמַר
(שיחות-הַר"ן רנו): "מָה שֶּׁעַם יִשְׂרָאֵל אוֹצְרִים
בְּתוֹכָם 'אֶקְדָּמוֹת' עִם הַנְּגוּן"! [וּואַם אֵיִן
פֶּאֶרְמָאָן 'אֶקְדָּמוֹת' מִיִּטָּן נְגוּן].

וְאָנוּ אוֹמְרִים: "מָה שֶּׁאָנוּ אוֹצְרִים בְּתוֹכָנוּ
'אֶזְמַר בְּשִׁבְחֵינוּ, הַמְּלִים מִהָאֶרֶץ"
הַקְּדוּשָׁה - בְּנְגוּנוֹ שֶׁל רַבְנֵנוּ"! - [אוֹן מִיר זָאָן: וּואַם
מִיר פֶּאֶרְמָאָן 'אֶזְמַר בְּשִׁבְחֵינוּ' דִּי וְוֵעֲרִטֵער פּוֹן הָאֶרֶץ
הַקְּדוּשָׁה - אוֹן דַּעַם רַעֲבָנִים נְגוּן].

סא.

(באור-הַלְקוּטִים ח"א ג, ד)

שִׁמְעֵתִי מֵאֲבִי (רַבִּי נַחֲמָן מְטוֹלְטִישִׁין) ז"ל:
שֶׁהִיָּתָה כּוֹנֵת אֲדָמוֹר ז"ל (בְּמֵאָמַר
'אֶקְרוּקְתָא' בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרֵן ח"א ג): שִׁיְהִיָּה עֶקֶר
הַלְמוּד, בְּבִירוֹר הַלְכָה מִתּוֹרָה שֶׁבַע-לְפָּה,
וּבְלִמוּד הַנְּסֻתָר וְהַפְּנִימִיּוֹת.

סב.

(טובות-זְכָרוֹנוֹת נט)

כֵּן אָמַר אֲדָמוֹר ז"ל (יוצא מִדְּבָרֵי שִׁיחוֹת-הַר"ן
רא): שִׁיְכוּלִין לְעִבּוֹר וְלִמְצָא בְּתוֹרָה
שֶׁכְּתָב וּבְתוֹרָה שֶׁבַע-לְפָּה וְכִיּוֹצָא עוֹד,
אֲפִילוֹ בְּנְסֻתָר בְּכַתְּבֵי הָאֶרֶץ ז"ל, כָּל דְּבָרֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים.

אין שום גשמייות וכו', באשר האריכו בזה כל הספרים.

אבל מי שרוצה לכנס באיזה חקירה על-פי קבלה, ולישב איזה קשיא של המחקרים על-פי קבלה - הוא מקלקל מאד. כי באמת הקשיות פאלו, אי-אפשר לישבם כלל, רק לסמוך על אמונה לבד.

אבל כל מי שרוצה לישב איזה קשיא מאלו הקשיות של המחקרים, אפלו בשרוזה לישבם על-פי דרכי הקבלה - אינו עולה בידו שום תרוץ כלל. ואזי יכול לגרם מכשל יותר חסוֹשֶׁלֹום להמעין, שירצה שיתישב אצלו הדבר. ובאמת עדין אינו מישב כלל, ובקל יכולין לסתור התרוץ, והדרא קשיא לדוכתה ביתר עוז.

על-כן אין צריכין להתחיל לישב קשיות פאלו, כי גבהו מדעתנו פנ"ל, וכמו שכתוב (ישעיה נה, ח"ט): "כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי וכו', כי גבהו שמים מארץ פן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם" (ועין עוד במקום אחר מזה. חיימוהר"ן כד).

סו.

(לקוטי-הלכות, קריאת-שמע ה, טו)

עכשו כל תקונתנו, הוא רק על-ידי אמתיות העצות הקדושות התמימות, הנמשכין מהתנוצצות משיח שהתחיל להתנוצץ מימי האריז"ל.

ובל מה שמתקרבין יותר לביאת משיח, אף-על-פי שהצרות הנפש מתגברין יותר, אבל ברחמיו גם התנוצצות משיח מתנוצץ בכל פעם יותר, וכמו שמספרים ענין זה בשם הרב הקדוש מברדיטשוב זכר

סג.

(לקוטי-הלכות, הקדמה)

מי שבקי היטב בכתבי האריז"ל, מבין שבמעט כל הספר 'עץ-חיים' ו'פרי-עץ-חיים' - הם דרוש אחד גדול.

סד.

(לקוטי-הלכות, תפלין ה, ה)

והבן הדברים, פי על-פי הדברים האלה והיוצא בהם המבארים בדברינו, תוכל לעשות לה דרך להבין מעט מזעיר בדרכי הקבלה של הזהר-הקדוש והאריז"ל - להוציא מהם דרכים ועצות למעשה. על-פי הקדמות נוראות ועצות אמתיות של דברי תורתו של רבנו ז"ל.

שכל תורה ותורה, וכל מעשה ומעשה - היא פותחת שערים רבים של השגת-אלקות, שעל-ידי-זה יכולין להבין גם כל דרכי הקבלה. אם תזכה לשקוד על תורתו הקדושה יום יום בשקידה רבה.

סה.

(לקוטי-הלכות, ברפת-השחר ג, לה-לו)

ועל-כן באמת סוף כל סוף, צריכין רק לחזור להאמונה-הפשוטה של כלל-ישראל, בלי שום חקירות אפלו של דרכי הקבלה. פי דרכי הקבלה צריכין לקבל רק בדרך אמונה - להאמין שהעולמות נשתלשלו בדרך זה, והשמות השייכים לכל ספירה ולכל מדה ולכל פרצוף וכו', ושאר כל דרכי חכמת-האמת וכו', כפי אשר מסרו לנו רבי שמעון בר יוחאי ז"ל והאריז"ל.

והעקר להאמין: שאין אנו מבינים דבריהם כלל, כי בודאי למעלה

צדיק וקדוש לברכה. ועקר אלו העצות
האמתיות נמשכין מבחינת 'שער החמשים'
שיגלה משיח צדקנו.

סז.

(לקוטי הלכות, נשיאת כפים ה, טז)

החברים העוסקים בתורה, צריכים לזהר
ביותר ויותר, שיהיה ביניהם
אהבה רבה, פמובא גדל האזהרה שהזהיר
האר"ל על 'אהבת החברים' בלי שעור
(שערי הפנות, דרושי ברפת השחר; שער הגלגולים,
הקדמה לח).

סח.

(לקוטי הלכות, נפילת אפים ד, ד)

בפרט עתה שפבר זכינו לספרי הזהר-
הקדוש וכתבי האר"ל, שמבאר
בהם שכל מצוה ומצוה מרמז לדברים
גבוהים ועליונים מאד מאד עד אין סוף ואין
תכלית, כי הם חיינו וארץ ימינו בזה ובבא
לעולמי עד ולנצח נצחים.

סט.

(לקוטי הלכות, בית הפנסת ה, ה)

'חדושי תורה אמתיים, הם בחינת עדות
על מציאותו ואחדותו
וחדוש העולם, על ידי שרואים שנמשכין
חדושים נפלאים פאלו בדרך האמונה
הקדושה, שאי אפשר לגלותם כי אם ברוח-
הקדש.

ובמובא בהקדמת ספר הקדוש 'עץ חיים'
להאר"ל: "שמי שיעין בעין
האמת בדבריו הקדושים, יבין ויעיד, שאי-
אפשר לגלות דברים פאלו, כי אם ברוח-
הקדש וכו', עיני-שם. וכן ראינו אחר-כך
מהצדיקים הגדולים שבאו אחריו וכו'.

ע.

(לקוטי הלכות, משא ומתן א, ח)

באמת למי שהוא חכם ומבין מדעתו, כל
פגנות האר"ל והזהר-הקדוש,
כלם שבים למקום אחד - לפונה הפשטיות
של כלל ישראל שמכונים באחד להמליכהו
למעלה ולמטה וכו'. ועל נקדה זאת סובב כל
פונת התורה והמצוות, וכל סודות הפגנות
של כל פתבי האר"ל וזהר-הקדוש וכו'
וכו'. (עיני-שם).

עא.

(לקוטי הלכות, ברפת הריח

וברפת הודאה ד, לג)

ועל-כן צריכין להשתדל להתקרב לצדיק
הדור דיקא, כדי שיזפה לברר לנו
האמונה הקדושה בכל פעם כפי היום
והשעה וכו'. וזה עקר התגברות היצירה
שמתגבר בכל דור ודור, להסתיר ולהעלים
את הצדיק האמת שבאותו הדור דיקא. כמו
שאנו רואין בחוש: שעקר המחלקת הוא על
הצדיק שבאותו הדור, ואחר-כך בשפבר
הימים הבאים, מודים גם בזה הצדיק,
ואומרים שזה בודאי היה צדיק, אבל חולקים
על זה הצדיק שפזה הדור שאחריו.

כי בימי האר"ל היתה מחלקת גדולה על
האר"י, ולא רצו להודות שימצא באותו
הדור חדוש בזה שיהיה לו רוח-הקדש בזה,
פמובא בכתבי האר"ל, ואחר-כך בכמה
דורות נתקבל האר"ל, והכל מודים שהיה
חדוש נפלא איש אלוך וכו', אבל חלקו על
צדיקים אחרים שבדורות שאחריו.

עד שפמוף לימינו, היה ה'בעל-שם-טוב'
ז"ל, שהיה אור נפלא ונורא מאד, והיה
עליו מחלקת גדול. ובימי ה'בעל-שם-טוב',

כִּי בַעֲנֵן הַצְּמֻצוּמִים יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה
בַּחֲנִינּוֹת, כִּי יֵשׁ צְמֻצוּם שֶׁהִיא קֹדֶם
הַבְּרִיאָה קֹדֶם הַתְּחִלַּת שְׂרָשֵׁי הָאֲצִילוֹת,
שֶׁצְמֻצָּם אֲזָרוּ הַגְּדוּל כְּדֵי שִׁיְהִי מְקוּם
לְבְרִיאַת־הָעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה חֲלָל־הַפְּנוּי.

וְגַם בַּצְּמֻצוּם זֶה יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה בַּחֲנִינּוֹת,
כַּמּוּבָן בְּכַתְבֵי הָאָר״י, וְכַמּוּבָא לְעִיל
מֵעַט מְזַה בַּעֲנֵן הַמְּלָבוּשׁ וְהַטְּהִירוֹ וְכוּ',
שֶׁאֵינָם מוּבָאִים כֻּלָּל בְּסֵפֶר הָעֵצִי־חַיִּים, רַק
בְּשָׂאָר סְפָרִים מִכַּתְבֵי הָאָרִיז״ל, וְהֵם מוּבָאִים
בְּצִיּוּר הָאֵילָן־הַקְּדוֹשׁ, עֵינַן שָׁם (אוֹת כב).

נג.

(לקוטי־הלכות, תפלת־המנחה ז,
ראשי־פרקים בסוף ההלכה)

גַּם בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ עֵדִין לֹא נִגְמַר תְּקוּן
'בֵּיתָא תַּתְּאָה' וְכוּ'. וְנַחֲרַב פְּעַמִּים וְכוּ'.
רַק אָנוּ מִמְּתִינִים וּמְצַפִּים עַד שִׁיִּבְנֶה בְּנֵן
עוֹלָם. עַל־כֵּן הַתְּחִיל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי
לְעַסֵּק מִיד בְּתִקּוּן 'בֵּיתָא תַּתְּאָה', עַל־יְדֵי
ה'אֲדָרָא־דְּבָא' וְכוּ'.

אֲבָל לֹא גָלָה ה'אֲדָרָא־זוּטָא' שֶׁהוּא 'תְּקוּן
אָבָא וְאָמָא', עַד יוֹם הַסְּתַלְקוּתוֹ וְכוּ'.
וּמֵאֲז עוֹסְקִים גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים בְּתִקּוּן זֶה, כְּמוֹ
הָאָרִיז״ל וְהַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב' וְכוּ', עַד הַסּוּף,
עַד שִׁיִּגְמְרוּ מַה שֶׁהִתְחִילוּ לְגַלּוֹת אֲלֻקוֹתוֹ
וּמְלָכוּתוֹ בְּעוֹלָם וְכוּ'.

נד.

(לקוטי־הלכות, תפלת־המנחה ז,
ראשי־פרקים בסוף ההלכה)

בְּכָל דוֹר וְדוֹר, הָעֵקֶר הַמְּלַחֵמָה וְהַנְּסִיּוֹן
שֶׁל הָאָדָם, וְגְדוּלָה מְכֹל מִיְיָ
מְלַחְמוֹת שֵׁישׁ לְהָאָדָם בְּעוֹלָם־הַזֶּה - הוּא
בַּעֲנֵן 'הַתְּקַרְבוֹת לְהַצְּדִיק', כְּמוֹ שֶׁהִיא בְּיָמֵי
'מִשְׁהַרְבְּנוּ', שֶׁעֵקֶר הַקְּלָקוּלִים וְהַנְּסִיּוֹנֹת

רַב הַמְּתַנַּגְּדִים הוֹדוּ בְּהָאָרִיז״ל, וְחִלְקוּ עַל
הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב' ז"ל. וְכֵן הוּא בְּכָל דוֹר וְדוֹר.
וְכִבְר מוּבָא מְזַה בְּסְפָרִים [נַעֲיֵן בְּסוּף סְפָר נַעֲם־
אֲלִימְלֹךְ מְדַבֵּר שָׁם מְזַה].

וְכַל־זֶה הוּא - מַחְמַת שֶׁעֵקֶר בְּרוּר
הַמְּדַמָּה, שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֲמוּנָה,
הוּא דִּיקָא עַל־יְדֵי הַצְּדִיק־הָאֲמַת שְׁבַזָה הַדוֹר
דִּיקָא, כִּי "אֵין לָךְ אֱלֹא שׁוֹפֵט שְׁבִימִיד" (ראש־
הַשָּׁנָה כה:).

כִּי צְרִיכִין לְבַרֵּר הָאֲמוּנָה בְּכָל יוֹם מִחְדָּשׁ,
כְּפִי חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שְׁבָאוֹתוֹ
הַיּוֹם כְּנ"ל, שֶׁזֶה אֵינוֹ מִתְבָּרַר כִּי אִם עַל־יְדֵי־
זֶה הַצְּדִיק שְׁבָאוֹתוֹ הַדוֹר דִּיקָא. עַל־כֵּן צְרִיךְ
כָּל אֶחָד לְהַשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהַתְּקַרֵּב לְצְדִיק־
הָאֲמַת שְׁבַדוֹר הַזֶּה דִּיקָא וְכוּ'.

נז.

(לקוטי־הלכות, תפלת־המנחה ז, כב-לח)

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַבִּין מְרַחוּק, מִי שֵׁישׁ לוֹ
לֵב לְהַבִּין מַדְעֵתוֹ בְּכַתְבֵי
הָאָרִיז״ל, וּבַזְּהַר־הַקְּדוֹשׁ, וּבְסְפָרֵי מְפָרְשֵׁיהֶם,
וּבְסְפָרִים שִׁיִּצְאוּ לְאוֹר בְּדוֹרוֹת אֵלוֹ: שְׁכַל
'סוּדוֹת הַקְּבֻלָּה' - הַכֹּל נֶאֱמָרוּ עַל בַּחֲנִינַת
'צֻלָּם אֱלֻקִּים' שֶׁנִּבְרָא בּוֹ הָאָדָם. וְכָל
הַצְּמֻצוּמִים שֶׁל בַּחֲנִינַת חֲלָל־הַפְּנוּי, הַכֹּל
נַעֲשֶׂה עִם כָּל אָדָם בְּכָל זְמַן כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ
וְכוּ'.

וְהִנֵּה מִבְּאֵר בְּכַתְבֵי הָאָרִיז״ל, מַעֲנֵן
הַצְּמֻצוּמִים הַנִּפְלְאִים שֶׁהָיוּ מִקֶּדֶם,
שֶׁנִּקְרָאִים 'עוֹלָם הַמְּלָבוּשׁ' וְכוּ', מַה שֶׁלֹּא
מִבְּאֵר כֻּלָּל בְּסֵפֶר הָעֵצִי־חַיִּים, רַק בְּשָׂאָר
סְפָרֵי הָאֲחֵרוֹנִים מְבִיאִים הַרְבֵּה בְּזֶה בְּשֵׁם
הָאָרִיז״ל, וְשֵׁם מִבְּאֵר כַּמָּה בַּחֲנִינּוֹת צְמֻצוּמִים
בְּרִצּוֹא וְשׁוֹב, בְּבַחֲנִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי וְכוּ'
שֶׁהִיא קֹדֶם וְכוּ'.

שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הָיוּ עַל־יְדֵי דָתְךָ וְאַבִּירִם. וְכֵן בִּימֵי דָוִד וְכוּ', וְכֵן סָמוּךְ לְדוֹרֹתֵינוּ בִּימֵי הַאֲרִיז״ל, וְהַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב' וְכוּ'.

תולדות יעקב יוסף, פְּרֻשַׁת עֵקֶב, וּבִפְרָט מִדְּבָרֵי אֲדָמוֹר״ר ז״ל (שיחות הַר״ן לו).

עז.

(לקוטי־הלכות, ערובי־תחומין ה, ג)

והנה אֶף־עַל־פִּי שְׁאִין לָנוּ עֵסֶק בְּנִסְתָּרוֹת, לְהִבִּין סוּד פְּנוּנוֹת הַאֲרִיז״ל לְתַכְלִיתוֹ - אֶף־עַל־פִּי־כֵן, כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדֵינוּ לְהִבִּין מֵהֶם רְמָזִים וְעֲצוֹת לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, עַל־פִּי דְרָכֵי הַהִקְדָּמוֹת שְׁחָתַר וְגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז״ל הַקְדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא ז״ל - מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים!

כי כָּבֵר הוֹדִיעַ וְרָמַז לָנוּ רַבְּנוּ ז״ל: "שְׁכַל כְּתָבֵי הַאֲרִיז״ל כְּלוּלִים בְּתוֹרָתוֹ!" - וּמִי שִׁישׁ לוֹ לֵב לְהִבִּין בְּאֵמֶת, יוּכַל לְזַכּוֹת לְפָרֵשׁ כֹּל כְּתָבֵי הַאֲר״י בְּאֵר הַיֵּטֵב, עַל־פִּי דְבָרֵי תוֹרָתוֹ הַקְדוֹשָׁה, כַּמְבָאָר מְזֵה בְּמָקוֹם־אֲחֵר (תִּי־מוֹהַר״ן שֶׁסָה - מוֹבָא לְעִיל).

עח.

(לקוטי־הלכות, ראש־חדש ה, ג)

ואם אֲמַנֵם אִין לָנוּ עֵסֶק בְּנִסְתָּרוֹת, אֶף אֶף־ עַל־פִּי־כֵן כֹּל מֵה שְׁאֲנוּ יְכוּלִין לְהִבִּין מֵהֶם רְמָזִים לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, בְּפָרֵט עַל־פִּי הַהִקְדָּמוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז״ל, שֶׁבְּכֹל דְּבָרָיו כֹּל דְּבָרֵי קְבֻלַּת הַאֲרִיז״ל וְהַזְהָר הַקְדוֹשׁ וְכוּ', כֹּאֲשֶׁר נִשְׁמַע מִפִּיו הַקְדוֹשׁ (תִּי־מוֹהַר״ן שֶׁסָה - מוֹבָא לְעִיל).

על־כן כֹּל מֵה שֶׁנִּפְרַשׁ דְּבָרֵי הַפְּנוּנוֹת עַל־ פִּי הַקְדָּמָתוֹ - הַכֹּל אֵמֶת וְצָדֵק, כִּי דְּבָרָיו ז״ל הֵם כְּלָלִיּוֹת גְּדוּל וְכוּ', וְאִין כָּאִן מְקוֹמוֹ לְהַאֲרִיךְ בְּזֵה כָּאִן.

עט.

(לקוטי־הלכות, ראש־חדש ז, ז)

כָּבֵר מְבָאָר בְּדְבָרֵינוּ בְּזֵה בְּמָקוֹם־אֲחֵר (שְׁבַת ה, יג; קדושין ג, כא): אֲשֶׁר רַק מֵהַסְּפָרִים

עה.

(לקוטי־הלכות, שְׁבַת ה, יג)

אֲנוּ צְרִיכִין לְהֵאֱמִין בְּכֹלֶם, בְּכֹל מִי שֶׁמִּנְהִיג יִשְׂרָאֵל עַל־פִּי דַת תּוֹרַת מֹשֶׁה בְּכֹתֵב וּבְעַל פֶּה, עַל־פִּי הַסְּפָרִים הַמְּיֻסָּדִים עַל אֲדָנֵי פִּז שֶׁל הַגְּמָרָא הַקְדוֹשָׁה, מְדַרְשִׁים, וְסִפְרֵי הַזְהָר־הַקְדוֹשׁ, וְכֹתְבֵי הַאֲרִיז״ל וְכוּ' - בּוֹדָאֵי אֲנוּ צְרִיכִין לְהֵאֱמִין בְּכֹלֶם.

כי רַק מִכַּת הָעוֹסְקִים בְּחֻקֵּי־חִיצוֹנִיּוֹת שְׁעוֹסְקִים בְּמִקְרָא לְבַד, וּפּוֹנִים עַרְף מֵהַגְּמָרָא הַקְדוֹשָׁה וְכוּ', מִכַּתוֹת כְּאֵלוֹ וּמִסְפָּרֵיהֶם, צְרִיכִין לְהִרְחִיק בְּתַכְלִית הִרְחוּק וְכוּ' (עֵינ־שֵׁם).

אבל כֹּל הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים הַמִּתְנַהֲגִים עַל־פִּי דְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז״ל בְּגְמָרָא, וְזֹהָר, וּבְכֹתְבֵי הַאֲר״י, וְהַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב וְתַלְמִידָיו, זְכוּתֵם־יִגְן־עֲלֵינוּ - בּוֹדָאֵי אֲסוּר לְחַלֵּק עַל שׁוֹם אֶחָד מֵהֶם. וְכַמוֹכֵן בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ז״ל בְּהַתּוֹרָה "בְּחֻצוֹצְרוֹת" (ח"א ה).

עו.

(לקוטי־הלכות, שְׁבַת ז, מג)

עֵתָה הוּא בְּעִקְבוֹת־מְשִׁיחָא, בְּחִינַת רְגֵלִין, שְׁשֵׁם אַחִיזַת הַסְּטָרָא־אֲחֵרָא וְהַקְלָפוֹת מְאֹד. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִידַע: "שְׁעֵתָה בְּדוֹרוֹת הָאֵלוֹ, כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר הָאָדָם בְּתַנוּעָה קָלָה לְשׁוֹב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, הוּא יִקָּר אֵצֶל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ הַרְבֵּה, מְעִבּוּדוֹת גְּדוּלוֹת שֶׁל דוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים" - וְכַמוֹכָא כֹּל זֵה בְּכֹתְבֵי הַאֲרִיז״ל (עֵינ שְׁעַר הַגְּלוּלִים הַקְדָּמָה לַח, אוֹת ע), וּבְדְבָרֵי הַבְּעַל־שֵׁם טוֹב' ז״ל (עֵינ

פא.

(לקוטי-הלכות, פסח ז, ג)

בְּאֵמֶת: רב הדברים הנדפסים ב'שבחי הבעל-שם-טוב, זכר-צדיק-וקדוש-לבִּרְכָה - רבם בכלם מספרים כל העולם מכבד. והמופתים הנזראים של ה'בעל-שם-טוב, זכר-צדיק-וקדוש-לבִּרְכָה, מפרסמים בכל העולם. ובפרט בין יראי-השם וחושבי שמו.

וכבר ספר צדיק גדול אחד מגדולי תלמידי, ואמר בפרוש בבית-הכנסת ברבים בשעת הדרשה: שבאם לא נמצא שבחי האריז"ל יותר ממה שנדפסו, ראינו אנחנו מרבנו יותר מזה, במפרסם זה הספור.

פב.

(לקוטי-הלכות, פסח ט, י)

מי שמשים עינו ולבו היטב על כל דברי התורה-שבכתב ובעל-פה, בכל ספרי תנ"ך, וש"ס, ומדרשים, וספרי הזהר-הקדוש, וכתבי האריז"ל, וספרי הצדיקים אמתיים שבדורותנו - כלם יעידון ויגידון כי "ה' אחד ושמו אחד" (זכריה יד, ט).

כי בודאי לא ימצא רשע טפש, שיוכל לומר: שאפשר לבדות מלב חסוֹ-שְׁלוֹם, תורה כזאת שנתגלה לנו מאתו יתברך, מיום מתן-תורה על-ידי משה רבנו עד היום הזה, ומי פעל ועשה כזאת? - מבטן מי יצאו כל הדברים והנפלאות והחדושים האלה? - אם לא "כי יד ה' עשתה זאת" (ישעיה מא, כ), מפיו יקרא כל דברי התורה הזאת למשה עבדו נאמן ביתו, והוא מסרה ליהושע וכו'.

וכן כל החדושים הנפלאים והנזראים שגלו גדולי הצדיקים בני עליה - כלם

שנתיסדו על-פי 'חכמות-חיצוניות', שהם אריסטו ימח-שמו, וחבריו - מהם צריכין להתרחק כמטחוי קשת, אפלו אם חפרם גדולי-ישראל וכו', כמו שמבאר במקום אחר (תרי"מוהר"ן סימנים תז-תיב, שיחות-הר"ן סימנים ה, לב, ועוד).

אבל כל הספרים שנתיסדו על-פי דברי רבותינו ז"ל, בתלמוד, ופוסקים, וספרי-מוסר שנתיסדו עליהם ועל דברי הזהר-הקדוש והאריז"ל - בהם צריכין להתדבק, ולקיים "הפך בהם והפך בהם" (אבות פ"ה מכ"ב). ועל-כל-פנים יאמין בהם, מכל-שפן וכל-שפן שלא ילעיג עליהם חס-ושלום. וכשיתגבר לעסק בהם - בודאי יזכה למצא עצות לנפשו תמיד וכו'.

פג.

(לקוטי-הלכות, ראש-חדש ז, י)

צריכין להעלים ולהסתיר ולכסות כמה וכמה חדושי-תורה - שלא לגלותם בבחינת 'קול רם', כי אם בבחינת 'סוד בלחש', וכמו שאמר אדמו"ר ז"ל (תרי"מוהר"ן תיט - מובא לעיל): "שיש כמה דברים שהם עתה סוד, ויהיה ימים וזמנים שלא יהיה סוד וכו'".

ועל-פן יש כמה ספרים קדושים שהיו גנוזים כמה שנים, ואחר-כך ברבות הימים נתגלו, כמו ספרי הזהר-הקדוש וכתבי האריז"ל, וכן יש כמה ספרים קדושים שגנוזים עדין, ובימים הבאים יתגלו. ואפלו הספרים שמגלים עכשו, צריכים לגלותם מעט מעט, וגם צריכים כמה דברים לכתבם ברמז - הכל מחמת החולקים והלצים שלא יתגרו יותר.

יעידון ויגידון ומגלין אלקותו יתברך לכל
החפץ באמת וכו'.

פג.

(לקוטי-הלכות, דם א, יב)

ועל-כן אמר רבי שמעון בר יוחאי (זוהר
נשא, אדרא קכח): "אנן בחביבותא
תליא" - שאנו צריכין שיהיה בינינו אהבה
גדולה, שזהו העקר. וכמוכא בתלמידי
האריז"ל: שהזהירם האר"י ז"ל פמה וכמה
פעמים: "שיהיה ביניהם אהבה גדולה!"

ופעם אחת אמר: "שהיה מוכן לבוא
לירושלים, ושתבוא הגאולה על-
ידם, אך שנתקלקל על-ידי מעט המחלקת
שנעשה בין החברים על-ידי נשותיהם"
(כמבאר בשבחי האר"י).

כי עקר המשכת התורה, הוא על-ידי
אהבה וחסד, שהוא בחינת השתוקקות
וכסופין דקדושה, שעל-ידי-זה זוכין לקבלת-
התורה ולכל-טוב.

פד.

(לקוטי-הלכות, סימני-בהמה-

וחיה-טהורה ד, מח)

וזה שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה מד, א -
על משלי ל, ה): "כל אמרת אלוך צרופה"
- וכו' מה אכפת ליה להקדוש-ברוך-הוא
בין שוחט מן הערף לשוחט מן הצואר וכו'!
הוי לא נתנו המצוות אלא לצרף בהם את
ישראל".

ובזה המדרש נבוכו הרבה המפרשים
הנוטים לדרכי החקירות, והטו הרבה
מן האמת לצד אחר לגמרי, ימחל השם להם,
כאלו חסו-שלום, אין שום טעם להמצוות,
רק שהם נסיון בעלמא אם נקימם. אהה ה'!

הס, כי לא להזכיר בדברים האלה שהם כנגד
התורה לגמרי.

כי כבר מבאר בזהר-הקדוש ובכתבי
האריז"ל: "שכל מצוה ומצוה יש לה
פונה מיחדת שהם מתקוני העולמות, על-ידי
מצוות אלו דיקא". וכבר הפו על ראשם
שארי המפרשים הנוטים אל האמת, וסותרו
דברי הבל הנ"ל. וצוהו ככרוכיא לסתור
דבריהם.

פה.

(לקוטי-הלכות, תערוכות ה, ג)

גם הרשעים שמתר לקרבן, אסור לילך
בזרוע לקח אותם בעל-פרחם
ולחבניעם ולבטלם בתוך הקדושה, כי על זה
נאמר (שיר השירים ב, ז): "השבעתי וכו', אם
תעירו ואם תעוררו את האהבה עד
שתחפץ", כי בהכרח שיהיה איזה אתערוותא
דלתתא, וכמוכן בשבחי האריז"ל, בענין
הספור איך שקרב את תלמידיו, עין-שם. (עין
בפנים).

פו.

(לקוטי-הלכות, יין-נסך ג, ה)

כל מה שמתארך הגלות יותר בעוונותינו-
הרבים, ונתמעטין הלבבות - צריכין
בכל-פעם ספרים הרבה יותר וכו'.

וכן בדרכי עצות ומוסר בעבודת-השם,
שצריכין כל ספרי המדרשים
ופרושיהם, וספרי הזהר-הקדוש, וכתבי
האריז"ל, וראשית-חכמה וכו' וכו'. על-כן
מה יקרו חסדי השם-יתברך אשר חמל עלינו
ונתן לנו מלאכת הדפוס וכו'.

פז.

(לקוטי-הלכות, גלוח ג, ח)

אפלו מי שיש לו שכל גדול, והוא חריף ולמדן גדול בתורה, בחריפות ובקיאיות בש"ס ופוסקים, ואפלו אם יש לו יד בחכמת הקבלה, בספרי הזהר-הקדוש וכתבי האריז"ל - כל-זמן שלא זבד עצמו מ'זהמת-הנחש', ולא שבר עדין לגמרי תאות גופו וחמרו, ויש לו עדין איזה אחיזה ושמץ דבר מתאות הגוף והבלי עולם-הזה - בודאי עדין אין שכלו שלם, ואסור לו לכנס בחכמת השגת אלקותו יתברך כלל, כי יוכל להכשל מאד ולפל חסו-שלום רחמנא-לצלן.

וצריך להתחזק רק באמונה, ולהשליך שכלו לגמרי, ולסמוך רק על אבותינו הקדושים ועל הצדיקים האמתיים אשר כפו את יצרם ושברו את החמור לגמרי - כי רק הם זכו להשגת אלקותו יתברך בתכלית השלמות.

וגם הם, היה עקר התחזקות שלהם רק על-ידי האמונה הקדושה, פמוכן בדברי רבנו ז"ל, בכמה מקומות. כי אי-אפשר להשיג שום השגה ולדעת שום ידיעה, בהתנוצצות אלקותו יתברך - כ"אם על-ידי האמונה הקדושה וכו'.

פח.

(לקוטי-הלכות, חלה ג, ב)

עקר קיום התורה והמצוות בשלמות, היא השמחה של המצוה, פמוכא בכתבי האריז"ל (הקדמה לשער המצוות): "שעקר השלמות, היא השמחה של המצוה, וכמו שכתוב (דברים כח, מז): "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב" וכו'.

וכמבאר בדברי רבנו ז"ל בהתורה הנ"ל (ח"א ה) ובכמה מקומות.

פט.

(לקוטי-הלכות, חלה ד, ב)

מה שישראל הם כבושים בגולה בתחלה, בכל-מקום שהם מטלטלים שם - זה מחמת שבכל-מקום יש ניצוצות ונפשות קדושות הרבה שנדחו ונפצו ונתפזרו לשם וכו'. ותכף שבא לשם איש הישראלי - הם נופלים עליו, ומסבבים אותו, ונתאחזים בו - כדי שיתקנם וכו'.

כי גם הקלפות וכו' וכל המחשבות-רעות וזרות ובלבולים וכו' הבאים מהם - נאחזין בו, מחמת שרואים שהניצוצות רוצים להתתקן, ועקר התאחזם והתגרותם הוא בעת שזה האיש עוסק באיזה דבר שבקדשה, שאז הוא זמן תקונם ונאילתם של הניצוצות מבין העכו"ם והקלפות.

פי' דוע ומוכן פליזה בספרי רבנו ז"ל בכמה מקומות (ח"א כז, ל), ומוכן ברמז גם בספרי הזהר וכל פתבי האריז"ל - שהם אחד מהיסודות הגדולות שספרי האריז"ל והזהר מיסדים עליהם, פי' דוע למבינים במקומות אין מספר.

צ.

(לקוטי-הלכות, פריה-ורביה ואישות ג, לד)

אשר היטיב עמנו השם-יתברך, שהבדילנו מן הטועים האלה, ושם חלקנו בחיים, להאמין בה' ובמשה עבדו, בתורה שבכתב ותורה שבעל-פה, ובספרי הזהר, והאריז"ל, והבעל-שם-טוב ז"ל וכו'.

צ.א.

(לקוטי-הלכות, פריה-ורביה ה, כא)

ומזה תבין מרחוק להבדיל בין הקדש ובין החל והטמא, שהוא בין דרך הקדש שדרכו בו אבותינו ורבותינו בש"ס ופוסקים, ובדרכי הקבלה הקדושה שקבלו ממשנה רבנו עליו-השלום, שעליהם נתיסד הזהר-הקדוש, וכתבי האריז"ל, על-פי רוח-הקדש - ובין מרירות הפנים הזידונים של ההולכים לפרש את התורה-הקדושה על-פי דרך המחקרים הפילוסופים אשר לא מבני ישראל הנה.

כי כל מפרשי התורה האמתיים על-פי הקבלה, בפשט ובסוד, פלם שבים אל מקום אחד, ומחזקים ומעוררים ומלהיבים את לב בני ישראל מאד, לקים את כל המצוות בפשוטן, כמו שמסרו לנו רבותינו ז"ל וכו'.

לא כן המהפכים ארחות ישר וכו'. אבל אנחנו ההולכים בעקבות אבותינו ורבותינו אשר מעולם - כל הדרושים וכל החדושים וכו', וכל הפונות והסודות וכו' - פלם לחזק ולאמץ ולעורר לב בני-ישראל, לקים כל המצוות ביתר שאת, ביראה ואהבה ובהתעוררות נפלא.

כי אפלו מי שאינו מבין דרכי הסודות והרמזים - הוא מבין מרחוק: שיש סודות נעלמות נוראות ונשגבות בכל דין, ובכל פרט ופרט של כל מצוה ומצוה, כי הכל שב אל מקום אחד, כי תורה שבכתב ותורה שבעל פה פלא חד, כי "ה' הוא האלקים" (דברים ד, לה-לט), ברוך אלקינו שבראנו לכבודו, והבדילנו מן התועים האלה, ונתן לנו תורת-אמת וכו'.

צ.ב.

(לקוטי-הלכות, קדושין ג, כ)

כל מה שהגלות נמשך יותר, הוא סמוך לביאת משיח ביותר, וכל מה שסמוך יותר לביאת משיח, נתגלגל סתרי-תורה יותר.

וכמבאר מזה הרבה בכתבי האריז"ל (עין הקדמת שער-ההקדמות) והבאים אחריו - שבכלם הביאו ראיות חזקות אמתיות מהזהר-הקדוש ותקוננים: "שבסוף הימים נתגלגל סתרי-התורה הרבה". ועל-כן התירו לכתב וגם להדפיס, כל ספרי הזהר-הקדוש ותקוננים, וגם כל כתבי האריז"ל, שהם סתרי רזי התורה שלא נתנו להגלות בימים קדמונים - כמבאר בספרים באריכות.

כי השם-יתברך מקדים רפואה למכה, כי מחמת שהוא יתברך ראה שיתגברו רשעים ואפיקורסים באלה בעולם וכו', על-כן הקדים השם-יתברך רפואה למכה וכו'.

ועל-כן עכשו צריכין לכתב הכל וכו' - כי עכשו יש לנו יכולת לזה, על-ידי הצדיקים הגדולים שקדמונו, שעשו תקוננים באלה, שנוכל להמשיך בחינת תורה שבעל-פה, בחינת 'סודות התורה', לתוך בחינת הכתב, שהוא בחינת 'נגלה' - פדי להמשיך חזוק האמונה בהתגלות נפלא לכל באי עולם, "למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים אין עוד" (ישעיה ד, כד) וכו'.

ועל-כן התירו רז"ל: "לכתב תורה שבעל פה" - כי אז כשהתירו, כבר היה ספר הזהר-הקדוש בעולם, שעקר המשכת התקוננים לגלות סתרי-תורה היו על ידו, ועל-ידי-זה נעשה מה'נסתר' 'נגלה', מ'נשמע' 'נעשה' וכו' - על-כן יכולין וצריכין עכשו לכתב הכל. (עין בפנים באריכות).

צג.

(לקוטי-הלכות, קדושין ג, כא)

וְאִיךָ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת לְחַלֵּק כְּבוֹד לְגָדוֹל
שֶׁבְגָדוֹלִים, בְּדָבָר שֶׁנֹּגַע נֶגְדַּ אֲמוּנַת
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה. וּבִפְרָט
שֶׁכָּבֵר נִתְפַשֵּׁט סִפְרֵי הַזְהָרָה הַקְדוּשָׁה, וּכְתָבֵי
הַאֲרִיז"ל, וְשָׂאֵר סִפְרֵים קְדוּשִׁים הַהוֹלְכִים
עַל־פִּי דְרָכֵיהֶם הַקְדוּשִׁים.

אָבֵל כָּל הַסִּפְרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה
הַקְדוּשָׁה בְּדֶרֶךְ אָבוֹתֵינוּ, בְּדֶרֶךְ
הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה - בּוֹדֵאֵי מִצְוֵה גְדוּלָּה
לְהַדְפִּיֶסם וְכו'.

צד.

(לקוטי-הלכות, קדושין ג, כא)

צְרִיכִין לְהַזְהֵר: לְבָלֵי לְהַלְעִיג וּלְבַזוֹת חֶסֶד
וְשָׁלוֹם, שׁוֹם סֵפֶר הַהוֹלֵךְ עַל־פִּי
דְרָכֵי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, עַל־פִּי הַגְּמָרָא,
וּמְדַרְשִׁים, וְסִפְרֵי הַזְהָרָה, וּכְתָבֵי הַאֲרִיז"ל! -
כִּי כֻלָּם צְרִיכִין לְהַעוֹלָם!

אוֹלֵי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְסַגֵּל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר
דִּיקָא - כְּמוֹ שֶׁרוֹאִין בַּחוּשׁ, שֶׁיֵּשׁ
בְּנֵי־אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חֵיוֹת מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ בְּנֵי־
אָדָם שֶׁמְחַיֶּה אוֹתָם סֵפֶר אַחֵר וְכו'.

צה.

(לקוטי-הלכות, עדות ד, ב)

וְכָל סֵתְרֵי־הַתּוֹרָה שֶׁגָּלוּ הִרְשָׁבִי
וְתַלְמִידָיו, וְהַאֲרִיז"ל, וְכָל הַגְּבוּרוֹת
וְהַנּוֹרָאוֹת וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁבָּהֶם, אֲשֶׁר תִּסְמַר
שְׁעָרוֹת רֵאשׁ הָאָדָם הַמַּעֲיִן בָּהֶם, אֲפֹלוּ מִי
שֶׁאִינוּ מְבִינִם לְתַכְלִיתָן - עִם־כָּל־זֶה מַעֲט
דְּמַעַט שֶׁמִּתְנוֹצֵץ לוֹ מִדְּבָרֵיהֶם, הַכֹּל יוֹדוּ
וַיֹּאמְרוּ: שָׂאֵי אֲפָשָׁר לְבָדוֹת חֶסֶד וְשָׁלוֹם
דְּבָרִים כְּאֵלֶּה מְלַב בְּשׁוֹם אַפֵּן.

וְכֵן כָּל הַהִתְגַּלּוֹת וְהַחֲדוּשִׁים נִפְלְאִים
וְנוֹרָאִים שֶׁגָּלוּ הַצְּדִיקִים בְּדוֹרוֹת
שֶׁאַחֲרֵיהֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כִּי עֲדִין הַשָּׁם־
יִתְבָּרֵךְ עִמָּנוּ גַם בְּדוֹרוֹת הָאֵלֶּה, שֶׁרְאִינוּ עֵין
בְּעֵין הַהִתְגַּלּוֹת חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים, שֶׁאֵי
אֲפָשָׁר לְגַלּוֹתָם בְּשָׂכָל אֲנוּשֵׁי בְשׁוֹם אַפֵּן, אִם
לֹא בְּשַׁפַּע אֱלֹקֵי הַנִּמְשָׁךְ מִהִיחִיד הַנַּעֲלָם
יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ לְעַד.

צו.

(לקוטי-הלכות, פריקה-וטעינה ד, יז-לה)

הַעֶקֶר הוּא שְׂמַחַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת,
כְּמוֹבֵא מִזֶּה הַרְבֵּה בְּכְתָבֵי הַאֲרִיז"ל
(שְׁעַר־הַמִּצְוֹת, הַקְדָּמָה; פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, עוֹלָם־הָעֶשְׂיָה פ"א;
שְׁעַר רִוַח־הַקֹּדֶשׁ ח:), וּבִפְרָט בְּדַבְרֵי אֲדָמוֹר"ר ז"ל
וְכו'.

צז.

(לקוטי-הלכות, נחלות ד, ה)

וְעֵינִן בְּכְתָבֵי הַאֲרִיז"ל, מְבֹאֵר בְּעֵנֵינוּ דְרָכֵי
סוּדוֹתָיו הַקְדוּשִׁים, שְׁפִי־שָׁנִים
שֶׁנֹּטֵל הַכְּבוֹד וְכו' וְכו'. וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
מְבֹאֲרִים עֵתָה עַל־פִּי דְרַכְנֵנוּ, בְּדֶרֶךְ הַפְּשׁוּט
לְעַבְדָּא וּלְמַעֲשֵׂה - לְהַתְחַזֵּק בַּתְּפִלָּה תָּמִיד.
וּבְאַמַּת הַכֹּל אַחַד, כִּי גַם פְּנִימִיּוֹת כּוֹנֵת
הַאֲרִיז"ל, הוּא לְהַבִּיא לִידֵי מַעֲשֵׂה. וּבְעֵנֵינוּ זֶה
יֵשׁ הַרְבֵּה לְדַבֵּר, עַד שִׁיחֶיהָ נִתְפַּס מִזֶּה אִיזָה
הַתְּנוּצָצוֹת בְּלָב, כָּל חַד כְּפּוֹם מֵה דְמַשְׁעַר
בְּלָבֵה, וְאִין כָּאן מְקוֹמוֹ.

צח.

(לקוטי-הלכות, פקדון

וּאֲרַבְעָה־שׁוּמְרִים ג, כא)

צְרִיכִין לְדַעַת הַקְדָּמָה אַחַת הַיְדוּעָה
לְמְבִינִים בְּכְתָבֵי הַאֲרִיז"ל,
וּבַחֲדוּשֵׁי אֲדָמוֹר"ר ז"ל: "שֶׁכָּל עוֹלָם, וּבְכָל
דְּרָגָא, וּבְכָל אָדָם, יֵשׁ כָּל בְּחִינַת הַשְּׁתַלְשְׁלוֹת

כָּל הָעוֹלָמוֹת". וְעַל־כֵּן זֹאת הַבְּחִינָה שֶׁל הַצְּמִצּוּם שֶׁל חֲלָל־הַפְּנוּי, הוּא בְּכָל עוֹלָם, וּבְכָל אָדָם, וּבְכָל דְּרָגָא וְכוּ' וְכוּ'. כִּי כָּל אָדָם בְּכָל דְּרָגָא, כָּלוּל מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, וּמֵה שְׂיֵשׁ בְּכָל יֵשׁ בַּפְּרָט. וְעַל־פִּי זֶה תוּכַל לְהִבִּין מְעַט עֲנִין הַתּוֹרָה "בֹּא אֶל פְּרַעֲה" (ח"א טו), וְכָל מֵה שֶׁזְּכִינוּ לְבָאָר בָּהּ מִתְחַלְּהָ וְעַד סוּף.

וְעַל־יְדֵי־זֶה אֲפָשֶׁר לְהִבִּין מְעַט מִרְחוּק, וְכַמְבֹאָר בַּפֶּה וּבַכַּף אֲזַהְרוֹת בְּתַחֲלַת הָעֵץ־חַיִּים, וּבְתַחֲלַת הָאֲדָרָא־רַבָּא: "שְׂאִי־אֲפָשֶׁר לְהִבִּין בְּזֶה כֹּלל, כִּי אִם מִי שְׂמַבְטִיל שְׂכֻלוֹ. וּבְמָקוֹם שְׂאִינוּ מִבִּין, תּוֹלָה בְּפַחֲתוֹת דְּעֵתוֹ הָאֲנוּשִׁי!" - וְאִזּוּ יוּכַל לְהִבִּין מְעַט מִהֲרַבָּה, וְלִרְאוֹת מִרְחוּק גְּדֻלַּת הַבוּרָא יִתְבַּרַךְ, אֲשֶׁר "אֵין חֶקֶר לְתַבוּנָתוֹ" וְכוּ' (ישעיה

מ, כח).

צ.ט.

(לקוטי־הלכות, פקדון וארבעה־שומרים ד, ח)

וְזֶה בְּחִינַת כֹּלל הַפְּנוּנֹת שֶׁל סְפִירָה וְכוּ', עֵינ־שָׁם הֵיטֵב וְכוּ', שָׁם מְסִדֵּר הַפְּנוּנֹת הֵיטֵב בַּפְּרָטִיּוֹת בְּכָל לִילָה וְלִילָה וְכוּ' וְכוּ'.

וְכָל אֵלוֹ הַבְּחִינֹת הֵם בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן, כִּי אֲפ־עַל־פִּי שְׂאִין יוֹדְעִין בְּאוֹר הַפְּנוּנֹת לְעִמְקוֹן, אֲבָל אֲפ־עַל־פִּי־כֵן, זֶה אָנוּ יוֹדְעִים וּמְאִמִּינִים, שְׂכָל אֵלוֹ הַבְּחִינֹת נַעֲשִׂין וְנִמְשָׁכִין בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, בְּכָל אָדָם וְאָדָם לְפִי בְּחִינָתוֹ.

כִּי כֹּלל כָּל הַמּוֹחִין וְהַחֲכָמָה וְהַשְּׂכָל, הוּא לְדַעַת וּלְהַפִּיר אֶת הַבוּרָא יִתְבַּרַךְ, שְׂזֶה עֶקֶר הַדַּעַת, עֶקֶר קְבֻלַּת־הַתּוֹרָה וְכוּ'. כִּי עַל־יְדֵי כָּל מַצְוָה וּמַצְוָה, וְעַל־יְדֵי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר מֵעֵסֶק הַתּוֹרָה - זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ

דַּעַת וְשָׂכַל לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, וּלְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, שְׂזֶה עֶקֶר הַתְּכַלִּית.

וְזֶה כֹּלל כָּל פְּנוּנֹת הָאֲרִיז"ל - שְׂרָבִם כְּכֹלֵם הֵם לְהַמְשִׁיךְ מַחִין! - הֵינּוּ: שְׂפִנוּנַת כָּל הַמַּצְוֹת, הוּא לְהַמְשִׁיךְ מַחִין וְדַעַת עַל כָּל אָדָם, שְׂיִזְכָּה לְהַפִּיר אֶת הַבוּרָא יִתְבַּרַךְ, בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא־דְּאֵתִי כְּפִי בְּחִינָתוֹ. וְעַל־יְדֵי כָּל מַצְוָה וּמַצְוָה, נִמְשָׁךְ מַח וְשָׂכַל מִיַּחַד, לְדַעַת וּלְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּבְחִינָה זֹאת וְכוּ'. וְכַפִּי הַיְחוד שְׂגוֹרָמִים לְמַעְלָה, כֵּן נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם שְׂפַע הַדַּעַת שְׂיִזְכָּה לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ.

ק.

(לקוטי־הלכות, פקדון וארבעה־שומרים ה, יד)

מַצְוֹת "וְאֶהְבֶּתְ לְרַעְךָ כְּמוֹךְ" (ויקרא יט, ח), הוּא "כֹּלל גְּדוֹל בְּתוֹרָה" (רש"י שם; בְּרֵאשִׁית־רַבָּה כד, ז; סְפָרָא קְדוּשִׁים ד). וְעֶקֶר 'קִיּוּם הַתּוֹרָה' הוּא עַל־יְדֵי־זֶה, שְׂעַל־יְדֵי־זֶה נִכְלָלִין יַחַד וְכוּ', וְכַמוֹ שְׂהַזְהִיר הָאֲרִיז"ל מְאֹד עַל 'אֶהְבֶּת הַחֲבֵרִים' (שַׁעַר־הַפְּנוּנֹת, דְּרוּשֵׁי בְּרַכְתֵּי־הַשַּׁחַר; שַׁעַר הַגְּלוּלִים, הַקְּדָמָה לח).

קא.

(לקוטי־הלכות, גזלה ה, בט)

עֶקֶר עֲבוּדַת הָאָדָם, לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ קְדֻשַׁת הַמְּרַכָּבָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', שְׂשָׁם הַתְּגֻלוֹת אֲלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ. כִּי כָּל אָדָם צָרִיךְ לְעַשׂוֹת עֲצֻמוֹ מְרַכָּבָה לְשְׂכִינָה, כְּמוֹ שְׂנִתְתַּקֵּן מִהָאֲרִיז"ל לֹא לֹאמַר: "הֵנְנִי מְכוּן לְעַשׂוֹת כָּל גּוֹפִי מְרַכָּבָה לְשְׂכִינָה" וְכוּ'.

קב.

(לקוטי־הלכות, גזיקין ד, יג)

וְעַל־כֵּן גַּם אַחַר הַתְּנָא רַבִּי שְׂמַעוֹן בְּר

יוחאי - זכינו לכתבי האריז"ל, שהוסיף לגלות תקוננים נפלאים וכו'.

וכן בדורותינו - זכינו למה שזכינו על-ידי גדולי הצדיקים שהיו מימות ה'פעל-שם טוב' ז"ל עד עכשו וכו'. וזה עקר חיותינו ותקונתנו, שאנו מחיין עצמן בההשארה הקדושה שהשאירו לנו גדולי הצדיקים האמתיים, על-ידי תלמידיהם.

קג.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ה, נו)

צריכין לזהר מאד באהבת החברים, במבאר במשנה (אבות פ"ו מ"ו) בארבעים-ושמונה דברים שהתורה נקנית בהן, וכמו שהזהיר האריז"ל על-זה מאד מאד, פמובא בפתב"מ (שער-הפונות, דרושי ברפת-השחר; שער הגלגולים, הקדמה לח).

קד.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ה, לז)

כאשר מבאר עתה בכל הספרים הקדושים, ובפרט בכתבי האריז"ל (פרי-עץ-חיים, פורים פ"ה): שבכל זמן וזמן

מזמנים הקדושים, נמשך עלינו הארת אותו הנס שהיה בימים ההם, פגון בפסח יציאת-מצרים וכו', ובחנכה הנס של חנכה וכו'.

קה.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ה, מב)

וכל-זה הוא מובן בכתבי האריז"ל לפי דרכו בפרש, אך שם הוא בדרך סוד, ואי-אפשר לאיש פשוט להבין משם עצות לעבודת הבורא יתברך. ועל-פי דרכנו, יכול כל החפץ באמת, להבין רמזים והתעוררות נפלא להתקרב על-ידי-זה להשם-יתברך, בכל יום מחדש, מכל מקום שהוא, מכל מה שעובר עליו בכל עת.

קו.

(לקוטי-הלכות, חובל-בחברו ג, טו)

ועין בכתבי האריז"ל מה שאיתא בכל-זה על-פי דרכו הנסתר, ותבין איך עזרנו השם-יתברך למצא כל-זה על-פי דרכינו בדבריו ז"ל, שהם רק לעבדא ולמעשה, ותראה נפלאות.



